

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztői munkatárs

EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 785.

Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése április 1-én lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Elzárt utak.

Budapest, április 2.

És ha a huszmillió magyar mind ott állott volna a schönbrunni kastély történelmi szobájában és ha ez a huszmillió magyar lelke mélyéig meghatódott volna az ősz király szavaitól, mint gróf Khuen-Héderváry Károly: hát vajjon akkor már megnyílnának az elzárt utak, melyeken át nem tud a megváróluláshoz eljutni a véderőreform, a szerencsétlen közös politikának ez a tiszteendősen jubiláló tengeri kigyója?

A jó magyarok legjobbjai, mint Kossuth, Apponyi, Andrássy mondják, tehát illik a mondással számolni: hogy megértik a kormány helyzetét és talán Khuen helyében ők se cselekedtek volna másként. Helyes. Tegyük fel tehát, hogy a kormánynak és a munkapárti többségnek akarva-akaratlan vissza lett szívnia a bajcsináló rezolúciót, vállalnia kell az új s a réginél sokkal rosszabb helyzetet. De hát mit ér ez? A véderőjavaslatok előtt csak zárva maradnak az utak, ünnep előtt napirendre

se lehet őket tüzni, ünnep után pedig meddig huzódhatik el még az általános vita s hány új támadásra nyújt négy alkalmat a részletek rengeteg erdője? Pedig hát az ősz királynak fájhatott, ha nagyon fájt, az az ártatlan rezolúció is, de az meg éppen feltétlenül bizonyos, hogy legjobban neki mégis csak a véderőreform tiz esztendővel ezelőtt kezdődött és befejeződni nem tudó kálváriája fájt. A véderőreform során pedig, a katonai kérdés befejezhetlenségén pedig mit sem segít a kormány és a többség állítólagos önfeláldozása.

Désy Zoltán nagyon helyesen magyarázta ma, hogy minden önfeláldozásnak annyi értéke van, amennyit annak a célnak, melyet szolgálni akar, használni tud. Nos, az a kérdés már most: használ-e valamit a véderőreform ügyének a kormány és a többség önfeláldozása? Semmit sem használ. A véderőreform elől az utak csak úgy el vannak zárva, mint voltak a kormány önfeláldozása előtt s talán inkább azt lehetne megállapítani, hogy az akadályok megszaporodtak. Nemesak azért, mert a Justh-párt obstrukciója meggyarapodik azoknak erejével, akik a rendkívüli fegyverek alkalmazásától csak a nemzeti jogok birtokállományának biztosítása ellenében voltak hajlandók elállani, hanem azért is, mert maga

a Justh-párt is újabb fedezetet kapott obstrukciójának igazolására a nemzet szemében. Ha már törvényben biztosított jogaink sem jogok többé, akkor a nemzet nehezen ítélné el azokat, akik a kisiklott parlamentarizmus oszloját siettetik. Az ilyen parlamentarizmust csakugyan legokosabb mentül előbb egy népparlamenttel felcserélni.

A kormány és a többség önfeláldozása tehát mindössze azt eredményezte, hogy a véderőreform útjában most még több az akadály. Mit tehet ezeknek elhárítására a kormány? Appelálhatna a nemzetre. De először is bajos a nemzetre appelálni, mikor az egész magyar parlament behódolásának egyetlen oka gyanánt az ősz király könyörgését kellene a választások forogtagába dobni; de másrészt a parlament felosztatására a kormány nem is kapott, nyilván nem is kapna felhatalmazást. Ha pedig a nemzetre appelálni nem lehet, az obstrukció normális lefolyását pedig kívánni nem lehet: akkor mi marad hátra? Az erőszak megkísérlése? De az erőszak eddig sem használt. És pont tekintélyében, pozíciójában, álláspontjában leromlott kormány nem is volna képes az erőszak megkísérlésére, különösen nem azok ellen, akik csak azt kérik, azt követelik, azért harcolnak, amit néhány nap előtt még a kormány is akart, amiért nemrégén ez a kor-

Paula gondjai.

Írta: Dr. Falk Zsigmond.

(Utánnypomás tilos.)

Aranyos Miczi!

Irigyellek! Ebbe az egyetlen egy szóba foglalhatom össze azt a mérhetlen sokféle gondolatot, amely az elmúlt hosszú éven át agyamban megfordult, amióta utóljára láttuk egymást.

Ebben az időtájtban — márczius végén — volt a lakodalma. A te kedvedért halasztottuk el utazásunkat. A mama zokon is vette a figyelmetlenségedet.

— A Miczi tudja az életrendünket — mondá nekem. — Márczius 20-án megyünk délvidékre már tíz éve és mégis a lakodalma márczius 28-ára tette. Ezt nem vártam tőle és kedvem volna tudomásul sem venni a dolgot.

Nehezen tudtam csak szándékától eltéríteni. Megmagyaráztam a házasság rendkívüli izgalmaival. Elmondtam a készülődés különféle nehézségeit és iparkodtam menteni téged a váddal szemben. Végre a menyasszonyi gondok közepette nem lehet számon tartani a barátok utazási terminusát. Anyuka végre engedett érveimnek és ott voltunk a menyegzőn.

Remek voltál, mint a fakadó rózsabimbó és a leendő urad ott az oltár előtt úgy állt melletted, mint a megingathatlan törzs, amely virulásodban szilárdan támogatni fog.

Aztán eltűntél a szemem elől. Körülvet-

tek a szülők, testvérek, néni és bácsik és a többi rokonság. Nem láttalak többé. A vonat elragadt a fővárosból. Mentél a rövid kétéhetes nászútra és onnan a férjed birtokára, veled együtt gazlálkodni.

Egy éven át nem írtál egy sort sem.

Nem is haragszom érte, sőt így szeretem jobban a fiatal házasságát. Boldogság és elégedés egymással, ez teszi édenkertté a földi sárteket. És aki tud varázslatos erővel ilyen bódító levegőre szert tenni, az ne zavarja magát kis körén kívül eső mozgalmasságok iránt való érdeklődéssel. Az édes, ringató hangulatból való kiközökés hamarosan beállhat és az álombeli paradicsom nem tér vissza többé soha.

Mostani leveled rövidegségeért sem nehezelek. Nem indokolod semmivel hosszú hallgatásodat és mindössze a kis baba megérkezéséről kapok tudósítást. Fiut kívánt az urad, tehát fiuval ajándékoztad meg.

Nem vagyok még asszony, nem látom előggé tisztán a gyermekék születésének indító okait. De annyit mégis értek már a dolghoz, hogy a sors előzékeny lovagiasságát, amikor fiunak engedte megszületni első gyermekedet, nem lehet a te dicséretes szándékod előnyére elkönyvelnem.

Meg tudom érteni a fiatal anya büszkeségét, a dicsékvédelmet azonban túlzottnak találom. Avagy talán ebben a nézetemben is az irigykedés erősít meg?

Irigyellek! Ismétlem. Azért is, mert gyermeked van, azért is, mert férjed van. Azért, mert tehetsz-vehetsz a saját birtokodon, azért, mert szabad vagy! Legfőképpen

azonban irigyellek, mivel nincsenek gondjaid!

Ide hallgass! Bármennyire untat, el fogom mondani a lefolyt év történetét. Hadd édesítsem meg, aranyos Miczikém, még jobban mézes heteidet és mézes hónapjaidat egy házasságra megérett leány tömémentelen gondjának feltárással. Hisz minderről a kimondhatatlan öröm és a határtalan boldogság közepette bizonyára rég megfeledezted, bár még csak alig egy éve téged is sokszor gyötörték ezek a súlyos gondok.

Lakodalma utáni második napon — márczius 30-án — utaztunk. Modern ember nem töltheti a húsvéti ünnepeket a fővárosban. Akinek pedig felesége és felnőtt leánya van, attól rossz néven veszi az előkelő társaság az otthonmaradást. És ha a férj valahogy tultenné magát ezen a bevett szokáson, a feleség addig nem nyugszik, amíg nem szivhatja a tengeri levegőt Nizzában, Lussinpiccolóban avagy a legközelebbi eső és így legolcsóbb Cirkveniczában, esetleg lemondva az osztrák gyűlöletről: a magyarrá vedlett Abbáziában.

Ide mentünk el mi is. Papa nem bírja a hosszú utazást, másrészt pedig a magyar ember furesasága megvan benne: gyűlöli a hazai fürdőket.

Rendesen hat hetet töltöttünk délvidéken. Ezuttal valamivel rövidebbre kellett szabni a tartózkodást, mivel május elején vették kezdetüket a löversenyek és ezeket nem akartuk elmulasztani. Különben teljesen elég volt öt héten át végigszenvedni az elasztosított izetlen francia kosztot.

Az öltözködés gondja sem kimélt. Reg-

mány le is mondott a hatalomról. A véderőreform előtt elzárt utakat tehát még erőszakkal sem lehet megnyitni.

Zsákutczában a kormány, a többség és a véderőreform is. Az önfeladkozás, ha emberi szempontból érthető is, magának az ügynek nem használt, inkább ártott. Szomorú időknek kell következniük. És az ősz király szava elfújhatta az aktuális politika közelségéből a rezolúciót, de ezzel elfújta az egyetlen büvös kulcsot is, mely a véderőreform előtt elzárt utakat megnyithatta volna. Most itt a véderőreform, de utjai végzetesen el vannak zárva.

Budapest, április 2.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart. Napirend: a kormány kinevezése tárgyában megindult vita folytatása és interpellációk.

Gróf Wickenburg Márk kinevezése. Mint jelentik, gróf Wickenburg Márknak a külügyminisztérium első osztályfőnökévé való kinevezését csütörtökön hozza a hivatalos lap. A külügyminisztérium első osztályfőnöke ugyancsak csütörtökön utazik Bécsbe és nyomban utána fogja letenni hivatalos esküjét is.

Változás Bosznia igazgatásában. Bécsből jelentik: Báró Benko boszniai polgári adlátus legközelebb nyugalmába vonul. Báró Benko már régebben készült hivatalától visszavonulni, de mint-hogy újabb időben jelentős változások történtek Bosznia közigazgatásában, egyelőre még megmaradt hivatalában, hogy a reformok keresztülvételében részt vehessen. Mihelyt azonban a közigazgatás reformja megtörtént, Benko elhagyja állását és nyugalmába megy. Báró Benko távozása után nem fognak többé polgári adlátust kinevezni, mert az új reform értelmében a közigazgatást a tartományi főnök személyében fogják koncentrálni.

Kossuth-párti beszámoló. Nadányi Gyula, a bárándi kerület országgyűlési képviselője, vasárnap tartotta beszámolóját a kerület székelyén, Báránbon. Beszédében élesen elítélte a kormány eljárását a rezolúció körül és hosszasan ismertette

gel egyszerű, debben kissé díszesebb öltözködés, este pedig grande toilette. Sőt ha valami rossz német trupp színházadit játszott, kivágott estélyi ruhában jelentünk meg.

A társaság!! Mit szóljak a társaságról. Két-három napig szórakoztat. Mire a magunk körének minden egyes tagjáról megtudjuk, miért jött, meddig marad, mik a családi viszonyai, mennyi a kidobni való pénze és mire az összes ismeretlen körülöttünk forgó egyéniségekről meghalljuk a szállongó pletykákat: kezd fásasztani a társalgás és már a harmadik héten rém-unalmasá válik.

Az őrle malomban taposó vak gebe nem találhatja megveszekedettebbnek a maga sorsát, mint már a harmadik héten az üdülő, egy helyben megállapodó furdóvendég. Az ózondus levegő, a tenger végtelenbe nyúló pompás látványa, a sétakirándulások és a szórakoztatást célzó hangversenyek untatnak. Az emberek ugyanazok, az étel egyenlően rossz, a társalgás nem talál új témát, a virágajándékok nem esinálnak örömet. Kezdünk hazafelé gondolni, ahogy vágyódtunk eljönni, épp annyira, avagy tán még jobban kívánczunk haza jutni.

A harmadik hét végén a csomagolás gondjai kezdenek foglalkoztatni és már a negyedik hétnél ez a gond az egyetlen öröme.

Végre út a szabadulás órája. Újabb virágzapor kísér az utunkon és epedő szívvel lessük a vonat begördülését a fővárosba.

Alig van idő az új fátalmáinak kipihenésére. A tavaszi löversenyek négy héten át tartó meetingje hamarosan kezdetét veszi,

az általános politikai helyzetet. A választói jogról szólva kijelentette, hogy csak olyan javaslatot támogat, mely a magyar írást és olvasást kötelezővé teszi, továbbá hiva a községnakinti titkos választásnak. A nagy számban összegyűlt választó polgárság élénk helyesléssel kísérte Nadányi fejtegetéseit és egyhangú lelkesedéssel bizalmat szavazott képviselőjének. Sápok községben is mondott Nadányi beszámolót, szintén nagy tetszés mellett.

Teljes mozdulatlanág.

— Cuvaj bából királyi biztos. —

Hirek a politika világából.

Budapest, április 2.

A királyi kéziratok fölött megindult vita a képviselőházban még ma sem ért véget s így holnap is lesz ülés. A kormánynak az a szándéka, hogy amennyiben ez a vita holnap sem nyerne befejezést, a husvétii szünetet négyt napra zsugorítja össze s keddre már ismét egybehívja a Házat. Valószínű azonban, hogy holnap eljutnak a vita végére, miután az ellenzéki pártoknak nincs szándékukban a kormánykinevezés tudomásulvételét megobstruálni. Ha ez csakugyan így lesz, akkor, miután a miniszterelnök is beszélt, a parlament április 15-ig el fogja magát napolni. A rövid vakáció után megint a véderőreform kerül napirendre s ekkor fog kiderülni, hogy a kabinet reaktiválásával a helyzet egyáltalán jobbra nem fordult s hogy a hatalom most is teljes mozdulatlanágra van kárthatva. Sőt a katonai javaslatok sorsa most még mostohábbnak látszik, minthogy a legtekintélyesebb ellenzéki párt, a Kossuth-párt is a legnagyobb harcokészséggel sorakozik immár a hadügyi követelések ellen, miután a nemzeti kivánalmak teljesítését megtagadta Bécs. A harc és vele a válság ki fog utalni anélkül, hogy a kormány remédiumról gondoskodni tudna. Ilven módon e javaslatokból aligha lesznek törvények.

A mai napnak egyébként az a legérdekesebb híre, hogy a király a magyar kormány előterjesztésére el fogja rendelni a holnapi utolsó határnapon a horvátországi képviselőválasztá-

sokat, egyúttal azonban Cuvaj Ede horvát bánt a társország területére teljhatalmu királyi biztossá fogja kinevezni. A kormány egyik félhivatalosa, a „B. N.” erre vantkozóan ezt írta:

„Ez az intézkedés kettős jelentőséggel bír. Először azt jelenti, hogy a most kiirandó választások felügyelet mellett fognak végrehajtatni és a lakosság akaratnyilvánításában meg fog oltalmaztatni a forradalmi pártok terrorizmusával szemben. Másodszor pedig azt jelenti, hogy a választások akármilyen eredményre vezetessenek is, a magyar-horvát kiegyezés és a társországnak az anyaországhoz való közjogi viszonya fölötté áll minden egyoldalú akaratnyilvánításnak és egy a horvát lázadókénál magasabb és erősebb akarat biztos és hűséges oltalma alatt áll.”

E közlésekből tehát az tűnik ki, hogy a Drávántul a Starosevicsek, a trialisták és a horvát-serb koalíciók aknamunkája, szövetezése Magyarország ellen immár lassanként a lázadás jellegét kezdi felölneni, ami ellen a kormány a leghatékonyabb eszközök igénybevételével próbál védekezni. Ha ez csakugyan a helyzet, szükségesnek tartanók, hogy a kormány erről a legalaposabban tájékoztatná a magyar közvéleményt a parlament színe előtt, mert valóban csak a legsúlyosabb esetben volna beíveselhető a kormánynak ez az alkotmányossággal ellenkező lépése. Mert tisztán kelleme látni, vajjon tényleg forradalmi jelenségekkel van-e dolgunk, avagy csak elmérgesedett politikai állapottal, amelyet ügyes személynéccsel hamarosan szanálni lehetne. De bármint áll is a dolog, a kormánynak arra kell törekednie, hogy a horvát válságot is békésen, az alkotmányosság szellemének megfelelően oldja meg, mert az erőszak amúgy sem vezethet s nem is vezetett soha célhoz.

Hireink itt következnek.

Bilinski Budapest.

Bilinski Leó közös pénzügyminiszter, mint Bécsből jelentik, ma délután Budapestre utazott, hogy Khuep-Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel bosnyák ügyekről tárgyaljon. A miniszter holnap este visszatér Bécsbe,

Négy hetet az északi tenger mellett és négy hetet Svájczban fogunk tölteni. Ehhez képest kell öltözékeinknek készülniök, amelyek a divat örültségeinek hatása alatt már ruháknak abszolút nem nevezhetők. Ezek kosztümök, amilyenekben eddig csak színésznők jártak a deszkákon.

Hóditottunk is bőségesen. Megláttak, feltűntünk. Csakhogy ez is az én vesztémre. Ha akadt itt-ott egy fiatal ember, aki érdeklődött utánam, akit én is megkedveltem volna, néhány nap alatt már nyoma veszett. Megijedt a költségeimtől és az eddig folytatott életmódomtól. Hogyan?! Egy leány, aki egész éven át uton van, akinek fogalma sincs a családi fészek kellemességeiről, mikép lehessen az feleség?! Képes az ilyen nő szolgálni az urát, boldoggá tenni a férjét?! Nem kutattak tovább, faképnél hagytak.

Pedig ha ők csak sejtették azt, amit én érzek! Ha ők beleláthatnának a lelkembe és onnan kiolvashatnák a modern szereplési megkívántatástól való undoromat! Ha ők tudnák a folytonos vándorlástól való komoly csömörömet, és megszabadítanának összes gondjaim közül attól a legnagyobb gondtól, amely a férj megtalálásában kulminál! Bezzeg lehetnék én is olyan jó feleség, olyan büszke anya és olyan boldog teremtés, mint te vagy, aranyos Miezikém!

Szóval számbavehető hódítás nélkül barangoltam végig Svinemündén a tengerparton.

Egy idegennek megtetszettem, amikor észrevett, utóbb kereste a bemutatkozás lehetőségét és két-háromszori beszélgetés után már félreállt.

Bilinski boszniai utját május második felére tervezik.

A másik oka Bilinski budapesti látogatásának a delegációk kérdése. Még nem bizonyos, hogy az április vége felé összeülő delegációban három vagy hat hónapi közös költségvetési provizóriumot fognak-e kérni. Ez a mostani konferencián fog eldőlni. Az ülészeket két-három napra tervezik.

Félhivatalosan a következőket jelentik: Bilinski közös pénzügyminiszter ma este kilenc órakor dr. Beigel István titkár kíséretében Budapestre érkezett. A közös pénzügyminiszter holnap délelőtt meglátogatja gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, hogy a bosnyák vasutak ügyében tárgyaljon vele. A közös pénzügyminiszter valószínűleg már holnap visszautazik Bécsbe.

Désy Zoltán a harcz mellett.

Désy Zoltán, a Kossuth-párt alelnöke, a „Zeitung” című ma reggeli cikkét ír, amely többek között a következőket tartalmazza:

Ha már egyáltalán szokatlan volt, hogy gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök a pénteki audienzia legintimebb mozzanatairól a hírlapok tudósítói előtt nyilatkozatokat tett, még szokatlanabb az, hogy az ezen audienzián történeteket saját előnyére elferdítette. A legszokatlanabb azonban az, hogy tegnap nem kevesebb, mint két hivatalos közlönyt kellett közreadni avégből, hogy azokat a bihetetlen és merész részleteket, amelyekkel a félhivatalos sajtó ezt az audienziát kiszínezte, a fantáziák birodalmába utalják. A parlamentárismus legkezdetelegesebb követelményei épp: úgy tiltják a politikai program megtagadását, mint a korona nimbuszára való spekulálást. Tiltják egyúttal a Khuen-kormányt kétségbeesett machiavellizációt, amelyeknek ezuttal szemlélői vagyunk, amelyek azonban a kabinetben már nem fognak segíteni.

Désy következőképpen végzi fejtegetéseit: Hogy egy ilyen kormány nem képes a parlamentben uralkodó zavart elsimítani, az magától értetődik. Az egész ellenzék küzdeni fog ezen kabinet ellen, még pedig a legélesebb fegyverekkel, amelyek csak rendelkezésére állanak. Tévhit tehát feltenni azt, hogy az ujonnan kinevezett Khuen-kabinetnek sikerülni fog a véderéformot biztosítani vagy csak egy lépéssel is előbbre vinni. Azok után, amiket tegnap gróf Khuen mondott, a véderéformban végleges megoldásra még csak gon-

dolni sem lehet. Legfeljebb egy provizórium volna még lehetséges, de ez is csak akkor, ha ez a kormány, amely ugy a koronánál, mint a nemzetnél teljesen elvesztette szavahihetőségét, mielőbb eltűnik a színtérről.

Folyosói politika

Gróf Andrassy Gyula ma féltizenkettőkor jelent meg a képviselőházban, hol elsősorban Kossuth Ferenczet kereste fel, majd vele, gróf Apponyi Alberttel, Désy Zoltánnal és Mezőssy Bélával együtt sokáig tanácskozott. A Kossuth-párt tagjai később érdeklődtek Apponyinál, hogy miket mondott Andrassy. Apponyi így nyilatkozott:

— Én nem tudom rossz néven venni Andrassy állásfoglalását, — mert 3 pozitív forrásból szerzett információkat a fenyegető válságról és ez a quasi kényszerhelyzet tette indokoltá, hogy a rezolúciótól elálljon.

A Kossuth-párt tagjainak nagy része rossz néven veszi Khuentől, hogy éppen ő vállalkozott rezolúció nélkül az ügyek vitelére. Mezőssy Béla, a párt alelnöke erre vonatkozólag így nyilatkozott:

— Én deferálok azelőtt, hogy a koronának közjogi aggályai vannak és értem azt is, hogy a miniszterelnök egy hatvan éve uralkodó fejedelm uralkodásának utolsó éveiben, respektálva annak óhaját, eláll a rezolúciótól és az abban foglaltakért való harcot későbbre halasztja. Azonban mindenki más inkább vállalkozhatott volna rezolúció nélkül a kormányra, mint Khuen és őszintén mondhatom, hogy senkit alkalmatlanabbnak e percben a válság megoldására nem tartok, mint éppen Khuent.

A pártkörökből.

A Nemzeti Munkapártban ma este fent volt gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, Székely Ferenc igazságügyminiszter és még nagyon sokan. Fél 9 órakor a párt tagjai a miniszterelnökkel együtt a Hungáriába mentek pártvacsorára. A miniszterelnök a holnapi ülésben fel fog szólalni, hogy reflektáljon néhány elhangzott nyilatkozatra. Héderváry a mostani parlamenti szünet alatt hédervári birtokán fog pihenni.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-pártkörben az est folyamán a pártnak igen sok tagja volt fenn. Az elnökség részéről Désy Zoltán, Sághy Gyula és Szentiványi Árpád voltak jelen. A párt tagjai élénk ovációban részesítették Désy

Zoltánt a képviselőházban tartott mai beszéde alkalmából, majd élénk eszmecsere folytattak a politikai helyzetről. A párt tagjai azután a Pannónia-szállóba mentek vacsorázni. Kossuth Ferencz a párt elnöke a közeli napokban Wiesbadenbe utazik, ahol minden évben kurát használ. Ezuttal is néhány hetet fog ott tölteni s így husvét után nem vehet részt a képviselőház tanácskozásában.

A függetlenségi Justh-pártkörben ma este nagy számmal fennjárt tagok között Polónyi Géza töltött hosszabb időt, a képviselőház mai ülésén történetekkel foglalkoztak. Melegen gratuláltak Polónyi Gézának és Bakonyi Samunak nagysikerű beszédeikhez. A függetlenségi párt részéről a Ház holnapi ülésén Ráth Endre szólal fel. Justh Gyula, a párt elnöke, napok óta torokgyuladása miatt őrizi a szobát s még egy-két napig nem is fogja elhagyni a lakását.

A horvát válság.

Bécsből jelentik: Csuvaj Ede horvát bán néhány napig Bécsben tartózkodott. Budapesten az a hír terjedt el, hogy a bánnak Bécsben való tartózkodása Horvátországra nézve nagyjelentőségű döntéssel függött össze. Az elterjedt hírek szerint ugyanis a király Csuvaj Edét királyi biztossá nevezte ki. Ezt a hírt még nem erősítették ugyan meg, de valószínű, hogy a királyi biztos kinevezése csakugyan megtörtént.

Holnap kell a választást az új horvát országgyűlésre kiírni, de oly kevés kilátás van arra, hogy a bán figyelemre méltó többséget tud létrehozni, hogy az új országgyűlés munkaképességére számítani nem lehet. Ha Csuvajt királyi biztossá nevezték ki, akkor mindenesetre ki fogja iratni a választást, de bizonyos, hogy a királyi biztos egyúttal felhatalmazást kapott arra, hogy az új országgyűlést azonnal feloszlassa, ha Magyarország ellen irányuló határozatot akarna hozni. A horvát politikában tehát, úgy látszik, komoly fordulat történt.

A magyar politika Horvátországban válságba jutott, amely mindjobban kiélesedik, minthogy ez idő szerint lehetetlennek látszik olyan országgyűlést létrehozni, amely nyomban a megalakulása után Magyarország ellen irányuló határozatot ne hozna. A királyi biztos kinevezésével döntő pillanatok következtek be Horvátországban és az álláspontok ott annyira fajúlnak, hogy a monarkiaára is nagy és jelentős befolyással lehetnek.

Jöttek mások és voltak közöttük érdekesek. Engem azonban nem találtak hozzájuk megfelelőnek.

Ugyanígy jártam Svájcban. Hiába huztam fel a legingerlőbb turista-ruhákat, hiába nyomtam fejembe a legfuresább tiroli kalapokat. Semmi sem használt. Még csak behatóbb ismerkedésre sem jutott alkalom.

Szeptember elején visszatértünk. Frissen, kipihenve köszöntöttem fővárosi lakásunkat, de őszintén szólva nem nagy örömmel. Roppantul vágyódom a magam otthona után. Szabadulni a felnőtt leány gondjaitól mihamarább, ez volt egyetlen törekvésem.

Kitörő lelkesedéssel fogadtam tehát apa indítványát, amely a Tokaj vidékén szüretelő bácsink meghívójának elfogadását hozta javaslatba. Egy kis pusztai élet, egy kis vidéki szórakozás tán feleleveníti az idegeimet és jobb kedvre hangol. Itt nem kell súlyt fektetni a külső megjelenésre. Itt inkább a lelki gazdagság jut érvényre. Itt talán még párom is akadhat.

Tehát megint készülődünk az utra. A csomagolás nem adott ugyan annyi gondot, mint a fürdőre való távozás, de azért megint csak nem volt nyugta az agyannak, amely pedig éppen eleget unja már a cigányéletet.

Hát tényleg a vidéki kirándulás fényesen sikerült. Sok olyan szórakozásban volt részem, amely abszolút nem volt sablonos és viszont alkalmam nyílt a kedvelt teniszjátásra, meg a football szemléletére.

Szeptember végén megvolt a szüret és haza sem térve, október, meg november hónapban jártuk a vadászatot. Én magam nem sokat értek hozzá, bár forgatni és elsütni tu-

dom a puskát. Az apuka azonban szenvedélyes vadász és már az ő kedvéért sem lehetett az atyafiság biztató meghívását visszautasítani.

Mi nők a vadászatokon nem vettünk részt. A kényelmes kastélyokban éltünk kényünk-kedvünk szerint és legfeljebb segédkeztünk a házi asszonyoknak az esténként visszatérő éhes vadásztársaság ellátásának nehéz és bonyolult munkájában.

Harmincz-negyven összefagyott, szomjazó és gyorsan falatozni kívánó férfi hamaros kiszolgálása bőven ad foglalkozást az asszonyoknak.

A vadászok között igen kevés volt a fiatal ember, ez a kevés azonban már nős volt és így ez a kellemes szórakozás sem hességette el gondjaimat, amelyek a hónapok tünésevel nőttön-nöttek.

Egy férjet nekem, ez volt minden igyekvésem és úgy látszik épp azért nem érttem el célomat!

Miczikém, aranyom, hát te hogy csinálod, hogy nálamnál hamarabb akadt párod? Nem vittek annyit mindenfelé, mint engem; nem vagy szebb, mint én, sőt még az angol kisasszonyoknál engem tartottak az okosabbnak. Miért nem voltam az életben is találékonyabb nálad, miért csak az iskolában?!

Miért előztél meg?!

Irigyellek, nyíltan megírom. Szeretnék szeretni és a sok esetlen férfi közül nem felezi fel ezt egy sem. Mikép adjam tudtukra?

Kérlek, ne sajnálj tőlem egy csepp oktatást. Menekülnöm kell a gondjaimtól, mert különben megőrülök.

November végén beállt a havazás. Ez jelezte a hazatérés közeledését. A vadászatnál is jobban kedveli apa a ródliázást a tátrai ujonnan készült ródli-pályákon. Ő maga ugyanis nem kedveli a kis szánok czipelését a hegyre másfél órán át, hogy aztán néhány percz alatt lecsuszszon. Ott a Tátrában pedig villanyerő viszi fel a ródli-szánkót.

Éppen csak annyit voltunk idehaza, amennyi időre szükségünk volt a téli ruhák becsomagolásához.

December közepén vitt a vonat a Tátrába, ahol a karácsonyi ünnepeket a ródli-gunyába bujva átszánkáztuk.

De ha nem lettünk volna szenvedélyes ski-futók, ródlizók, akkor sem maradhatunk volna itthon. A karácsonyi ünnepeket téli üdülőhelyen tölti az haute-voléé és mi erősen ehhez számítjuk magunkat.

Az estebéd ezekben a téli üdülőszállókban a legválogatottabb luxussal öltözködő társaságot gyűjti egybe, amelynek egyetlen tagja sem mutatja a sport szenvedélyes hívjét. Az emberek a napközben üzött egyhangu havas mulatozás gyönyörködtető megszokításaképp egécz hévvel vetik magukat a kiöltözködésre, csinosításra. Nemcsak másoknak, önmaguknak is tetszeni kívánnak. A karácsony-estén pedig a szálloda által felállított karácsonyfa köré gyülekeznek a vendégek és a családi otthonig igénylő melegség nélkül valahogy átesnek szivtelen egykedvűséggel az év legmagasztosabb, legesodásabb estéjén.

Engem végtelenül bánt az ilyen érzés nélküli, megindulást kizáró karácsonyi for-

Az ellenzék a királyi kéziratról.

— A kormány a főrendek előtt. —

A két Ház ülése.

Budapest, április 2.

Ma az országgyűlés mindkét háza ülést tartott. A képviselőház délelőtt, a főrendiház délután. A tanácskozás anyagát mindkét helyütt a kormány kinevezéséről szóló királyi kézirat képezte.

A képviselőház még a mai nap folyamán sem jutott el addig, hogy a kormány kinevezését tudomásul vehesse és az ellenzéki szónokok ma is változatlan kedvvel bírálgatták a felségjogok interpretációjára nézve a királyi kéziratban foglalt közjogi sérelmeket. Bakonyi Samu, Polónyi Géza és Déry Zoltán vettek részt a vitában, amely helylyel-közzel zajos jelenetekre is adott alkalmat.

Különösen Polónyi Géza beszédének ama részénél volt felettébb türelmetlen a munkapárt, amelyben a király lemondásáról terjesztett híreket tette szavá. Polónyi szatirikus éli, maró gunynyal tett fejtegetéseit Návay Lajos elnök sem hagyhatta megjegyzés nélkül és utólag a királyról mondott kijelentéseit rendreutasította Polónyit és egy közbeszólásáért — amely ugyancsak a király személyére vonatkozott, — Sümegi Vilmost is. Ebből a rendreutasítások egész sorozata támadt, mert az ellenzéki képviselők sehogyssem akarták honorálni az elnök tulzott mérvű lojalitását és most már öt tették meg a támadások központjává. Hosszabb időbe telt bele, míg kölcsönös kimagyarázások után a nyugalom és rend helyreállott. A vitát egynegyedháromkor holnapra halasztották.

A főrendiházban délután mutatkozott be a Khuen-kormány. A bemutatkozás nem a képviselőház átirata alapján történt meg, — mert hiez a képviselőház a kinevezéséről szóló királyi kéziratot még forma szerint nem vette tudomásul, — hanem miniszterelnöki átirat alapján, amelyhez a királyi kézirat másolatát csatolták.

Ez az eljárás nem egészen új. Emlékeztetes, hogy első kinevezetése alkalmából 1910. január 24-én a Khuen-kormány ugyancsak így uton mutatkozott be a főrendiháznak, ami ellen azonban gróf Tisza István akkoriban

mális ünneplés. És mégis meg kell hajlonom a divat előtt, amely elzavar az idegenbe a legszentebb ünnepnapokra.

A farsang beálltával visszajöttünk. Megint bántottak a ruháim elkészítésével járó gondok. Korcsolyázáshoz és bálozáshoz sok toillettere volt szükségem. Nem volt egy nyugalmas perczem. Nappal délelőtt a ruháim gondja adott munkát. Délután a jégre mentem, este a bálón táncoltam. Az alváásra is alig maradt időm. Még a korcsolyázás és bálozás közti rövid szabadságomat is zsurok foglalták le. Robotmunkát végeztem, amit az egyszerü emberek elég különösen irigylésre méltó kellemes életnek neveznek.

Elmult az esztendő, megint a husvéthoz érkeztünk. Kezdődik a hajszja elülről. Vajjon meddig megy ez még így?! Meddig terhelnék ezekkel az izgató, gyötrő gondokkal?! Meddig ezipelnek, ránczognak egyik helyről a másikra?!

Nem bírom tovább! Megölnek a gondjaim! Aranyos Miczi! Légy irgalmas! Adj tanácsot, mikép tudnék férjre szert tenni! Lemondok ünnepeletésről, pazar toillettekről, szórakoztató utazásról, gyönyörködtező fürdőzésről. Lemondok mindenről egyetlen egy férj kedvéért!

Ne mosolyogj! A te gondjaid meg sem közelítik az enyéimet! Az én gondjaim — mert végeredményben hiu külsőségek elérését célozzák — eleméztik a lelket, megrontják a szívet, elpusztítják a testet!

Csokol:

Paula.

szót emelt. A főrendiház ez alkalomból átiratban fejezte ki tiltakozását az ellen, hogy a képviselőház a királyi kéziratot nem kellő időben juttatta hozzája. Ez az ügy még ma sincselintézve és a főrendiház tiltakozása még ma is a képviselőház igazságügyi bizottságánál van elintézés alatt, ahová 1910. július 27-én utaltattott.

A főrendiház mai ülésén gróf Csáky Albin elnökölt. A kormány tagjai teljes számban jelentek meg az ülésen, míg a főrendek részéről alig 25—30 ember gyűlt egybe, hogy a miniszterelnök bemutatkozó beszédét meghallgassa. A kormány tagjait báró Rudnyánszky József háznagy vezette be az ülés-terembe.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök csaknem ugyanazt a beszédet mondotta el, mint tegnap a képviselőházban. A főrendek részéről Csernoch János kalocsai érsek beszélt, ki a főrendiház változatlan bizalmáról biztositotta a kormányt. Ezután tudomásul vették a kormány kinevezését, amiről átiratban fogják értesíteni a képviselőházat.

A két Ház üléséről szóló részletes tudósításunk a következő:

I.

A képviselőház ülése.

Návay Lajos elnök féltizenegy órakor megnyitja az ülést.

Elnök megemlékezik a Trsztena községben pusztított nagy tüzről. Javasolja, hogy a Ház jezze ki részvétét s hogy a májusi negyedkor a képviselők fizetéséből fejenként 20—20 korona levonassék a tűzkárosultak fölségítésére.

A ház ebben az értelemben határoz. Következett a kormányt kinevező királyi kéziratról szóló vita folytatása.

Vita a kormány kinevezéséről.

Bakonyi Samu: Különösnek tartja, hogy ez a kormánykinevezés megtörténhetett s a kabinet a Házban megjelent, anélkül, hogy a válság misztikus körülményei a Ház előtt felvilágosítottak volna. Súlyos alkotmányveszedelmet emlegetnek, de hogy ez miépen állt, mi lett volna, azt titokban tartják. Azt mondják, a lemondás okát elhárították. De elhárították-e egyben a válság okát? És kérdés, volt-e a miniszterelnöknek erkölcsi joga ily megokolással lemondani s aztán újra kormányt vállalni? Emlékeztet arra, hogy Khuen volt az, aki első miniszterelnöksége idején hadparancsot adottott ki a kiszolgált katonák visszatartására. Ugyancsak ő most ugyanabban a kérdésben nemzeti hős akart lenni. A nemzet felelősségével nem lehet így visszaélni. (Zajos tetszés a Justh-párton. Nagy zaj a jobboldalon.) A kormány pártja és sajtója nyíltan hangoztatta, hogy a magyar parlamenti testülettől a közös hadügyminiszter egyetlen ujjacozot se fog kapni. Uj nemzeti ellentállást hirdettek, harezri riadót fuvattak a törvényhatóságok egész apparátusával. (Derültség a Justh-párton.)

Hoek János: Végleg lejáratták a törvényhatóságok tekintélyét!

Bakonyi Samu: Tönkretették azt a csekély alkotmányvédő erőt, ami még a vármegyékben megmaradt. Mert hamar kiderült, hogy nem az elv, nem a nemzeti jog, nem a hős nimbusza a legnagyobb szentség a munkapárt előtt, hanem a feltétlen engedelmesség. (Tetszés a szélsőbalon.)

Gróf Batthyány Tivadár: Beszéljünk aztán többségi akaratról!

Bakonyi Samu: A többség aluszékony meghunyászkodása a mai parlamentárizmus teljes erkölstelenségét bizonyítja. (Nagy zaj és ellenmondás a jobboldalon.) Kifogásolja, hogy a kormány a király személyét ilyen skandalózus módon belevonta a válságba, az ő lemondásával való fenyegetéssel okolja meg új vállalkozását s a trónörökösöt úgy tünteti fel, mint akinek eljövetele az alkotmány veszedelmét jelenti majd. Különben se lehet akceptálni azt a felfogást, hogy ennek a királynak engedünk valamit, amit a következőknek nem fogunk engedni. A miniszterelnök azt mondta magáról egy achillesi hasonlattal, hogy ha távozásra kerül a sor, ő lesz a leggyorsabb lábú miniszterelnök, gróf Héderváry. A miniszterelnök csakugyan gyorsabban bizonyult, de nem az elemetelben, hanem a visszaszállásban, ám hogy ez achillesi erény volna, azt már igazán nem lehet mondani. Bizalmatlan a kormány iránt, amely mindent elkövet az általános, egyenlő és titkos választójog ellen s elfogadja Kossuth Ferencz felirati javaslatát. (Élénk éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: A kormány kinevezését abból

a szempontból bírálja, hogy megkönnyíti-e a válságból való kibontakozást vagy éppen megnehezíti? Meggyőződése szerint visszatérésével a kormány még súlyosabbá tette a helyzetet s fokozottabb mértékben rászolgált úgy a király, mint a nemzet bizalmatlanságára. A felirat küldéséhez hozzájárul Kossuth Ferencz személye iránt való mély tiszteletből (Kossuth Ferencz, aki a Kossuth-párt első padsorában ült, meghajtja magát), de előre is kijelenti, hogy éppenséggel nem bízik sikerében. Hízen az egyik főszerező — Andrassy — már az első kakasszóra megtagadta a rezolúciót. Ezzel a Bayard-lovag nagy lelkiismeretlenséget követett el s félni lehet, hogy a második kakasszóra megtagadja a mostani álláspontját. Különben gratulál a munkapárttal való komasághoz. (Nagy derültség a szélsőbalon.)

Polónyi kritizálja a királyt.

Bírálja a rezolúciót, amelyet különben sem tartott alkalmasnak arra, hogy az ujonczmegajánlasi jog csorbitatlanságát biztosítsa. Azt fejtegette, hogy nem tartozik a felségjogok közé a tartalékosoknak és a póttartalékosoknak a szolgálati időn túl való visszatartása. Ennek a jognak a gyakorlása törvénytelen. Az ujonczmegajánlasi joghoz Ausztriának semmi köze s tisztán a magyar törvényhozás hatáskörébe tartozik. Hipokrizisnek nevezi azt, hogy mialatt folyton Ausztria ellen kiabálunk, a kezébe adjuk magunk ellen a törvényt, legelőször is kötelességünk, hogy meentsük meg legalább azt, ami az 1867:XII. t. cikkben van. A koalíció is elkövette azt a szörnyüségét, hogy ő is behívta a tartalékosokat, de amint kormányra jutott, gondoskodott is hazabocsátásukról. A családjukat kártalanította is. Hogy Khuen a király kinevezésével jött vissza, ebben csak azt látja, hogy ő is, meg a király is, mindketten szépen megegyeztek, hogy nem mondanak le. (Óriási derültség. Zaj és sürü közbeszólások a munkapárton.) Nem érti, miért van az, hogy a király, akiről azt az ijesztő hírt portálták, hogy le akart mondani, ugyanezt a Khuent nevezi ki, aki őt ilyen válságos helyzetbe sodorta.

Felkiáltások a munkapárton: Persze önököt kellett volna kinevezni. (Zaj és derültség.)

Sümegi Vilmos: Jobb tanácsot is adnánk, mint maguk!

Polónyi Géza: Persze a munkapárt fél a választásoktól!

Hámos Antal: A királyt is ki lehet buktatni?

Polónyi Géza: Olyan választási rendszerrel, mint az önöké, még a király is megbuknék. (Óriási derültség.) A királyi kéziratot a világ legnagyobb képtelenségének nevezi. Példátlan az is, hogy a trónörökösrel, a jövőendő uralkodóval fenyegetőznek. A munkapárt megtagadta meggyőződését és most az ellenzékét le akarja törni, csak azért, mert annak a meggyőződésnek érvényt kíván szerezni. Arra kíváncsi, mit mondott Khuennek a király? A sajtóban ugy van feltüntetve, hogy lemondással fenyegette meg a nemzetet. (Ellentmondások jobbról.) A miniszterelnöknek kellene erről nyilatkoznia.

Egy hang a Justh-párton: De Khuen erről hallgat!

Polónyi Géza: Hibának tartja, hogy Magyarország jövőendő uralkodóját már előre megvádolják. . . (Óriási láрма a munkapárton.)

Felkiáltások jobbról: Maga hurcolja meg a királyt!

Egy hang a Justh-párton: Ugy tüntették fel önök a királyt, mint egy siró öregasszonyt!

Polónyi Géza azzal fejezi be beszédét, hogy a kormány ellen a legelszántabban fognak harcolni. (Helyeslés a baloldalon.)

Tömeges rendreutasítások.

Elnök: Bakonyi Samu beszéde közben Sümegi Vilmos a királyt értvén, ezt kiáltotta közbe a mi pártunkra vonatkoztatva: „az önök kegyelméből uralkodik.“ (Nagy zaj a baloldalon.)

Szmrecsányi György: Ki az a mi pártunk? (Zaj.)

Elnök: Abban a közbeszólásban királlysértést látok, ezért Sümegi Vilmost rendreutasítom. Polónyi Géza a királyra nézve szintén sértő kijelentést tett, őt is rendreutasítom. (Zaj.)

Szmrecsányi György (szólásra áll föl): A házszabályokhoz!

Polónyi Géza szintén szólásra jelentkezik.

Elnök: Az elnöki rendreutasítások ellen föl szólalni senkinek sem lehet. (Nagy zaj.)

Polónyi Géza félreértett szavaim helyreigazítására kérek szót. Ha valamely kifejezésemmel félreértésre adtam volna okot, bocsánatot kérek. (Zaj.)

Justh János: Nem lett volna szabad a királyt úgy tüntetni föl, mint egy hatalomért siró vén asszonyt. (Zaj.)

Elnök: Gróf Batthyány Pált e kifejezésért rendreutasítom.

Gróf Batthyány Pál: Kérem, én nem is szoltam közbe!

Justh János föláll, hogy ő tette a közbeszólást.

Elnök *rendreutasítja*.

Kun Béla: A miniszterelnök takarozik a királlyal, öt tessék rendreutasítani. (Nagy zaj.)

Elnök Kun Bélát is *rendreutasítja*.

Ráth Endre: Mindjárt lehet a montelmi bizottsághoz utasítani! (Zaj.)

Polónyi Géza röviden bocsánatot kér a Háztól, ha szándéka ellenére a király személyét megsértette volna.

Szencsényi György a házszabályokhoz kér szót.

Elnök: Milyen ezimen?

Szencsényi György: A házszabályok 250. §-a alapján, mely az elnökről intézkedik. (Derült-ség.) Az elnök ur rendreutasította Sümegit s közben olyan kifejezést használt, mely nem fér össze a Ház elnökének tekintélyével, mert a pártoskodás gyanújára ad alkalmat. Az elnök a „*mi pártunkról*” beszélt s a jobboldalra mutatott. Lehetett ez elszólás, de hangoztatni kell, hogy az elnök urnak itt pártja nincs. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Az elnök szavait le akarta szögezni a jövőre néve. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Ha azt a kifejezést használta volna, ez tévedésen alapszik. Különbön kijelenti, hogy elnökségekben pártoskodás nem vezet.

Sümegi Vilmos kijelenti, hogy kifogásolt megjegyzésében sértő szándék nem volt. Nem is azt akarta mondani, amit az elnök neki imputált. Kérdő formában használta a királyra néve ezt a kifejezést: „Hát az önök kegyelméből uralkodik?” Elben pedig a király személyét illetőleg, semmiféle sértés nincs. (Helyeslés.)

Désy Zoltán beszéde.

Désy Zoltán volt a következő szónok. Nem pártválság, hanem súlyos alkotmányválság tünetei jelentkeznek a kérdésnek mai megoldásánál. A kormány vállalkozásának nem lesz eredménye. Az alkotmányt, amelyet a miniszterelnök talán hozni akart, nem lesz elég nagy abhoz, hogy a kitűzött célt elérhessék. A válság ezzel a lépéssel még súlyosabb fázisba jutott, a kérdés így teljesen megoldhatatlanná vált. A kormánynak nem lett volna szabad a rezolúciót elejtenie. Mert hazugságokkal az élet igazságainak kitérését eltüntetni nem lehet. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Olyan dilemmába került a többség, amelyből semmi ki nem menti őket. Lesiklás ez a felelősséggel járó miniszteri rendszerről a dikasztériális rendszer felé. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ez a megoldás egyet állított világosan előtérbe, hogy a király és nemzet között áthidalhatatlan úr van, amelynek betöltését a távoli jövőre bízzák. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A parlamentáris rendszer csödjé és a 67-iki kiegyezés kezelésének csödjé fog bekövetkezni. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Nagy hiba, hogy a király személyét vonták bele ebbe a kérdésbe. A királyi hűség ott van nálunk a konyhóktól a palotákig, de ez a királyi kézirat s a kormány reaktiválásához fűzött kommentárok nem alkalmasak arra, hogy ezt a királyhűséget megrendeljék. A szegyenpirja ég arcunkon, hogy ősz királyunkat ilyen módon huzcolják meg. Még ha megtörténtek volna is azok a dolgok, nem lett volna szabad napvilágra jutniuk.

Huszár Károly (sárvári): A hivatalos sajtóiroda tette közzé.

Désy Zoltán: Ez az eljárás bűn volt, szerencsétlenség volt. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A válságot nem sikerült a kormánynak megoldania. Választatni akar a miniszterelnök? A királyi kézirat akar ellenünk választatni? Részeg kortesek huzcolják meg öreg napjaira Szent István koronájának viselőjét? Ilyen szomorú helyzetbe visz a kormány szerencsétlen eljárása. Horánszky-nak egy mondasára emlékszik, hogy ennek a rendszernek más megoldása nincs, mint szolgaság vagy forradalom. Ez a megoldás valósággal krízis elé állítja a nemzetet, amelynek látnia kell, hogy most már tételes törvényei sem föltétlen érvényűek. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Napnál világosabb lesz, hogy a 67-es kiegyezést tovább így kezelni nem lehet. A krízis súlyosabbá tette a helyzetet. A Kossuth-párt felszabadult kezét arra használta föl, hogy a véderőreform keresztülvitelét beláthatatlan időre igyekezzék kitolni. Kijelenti, hogy a véderőreform ellen minden eszközzel küzdeni fog. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Kijelenti végül, hogy a miniszterelnököt akkor jobb sorsra érdemes embernek tartotta.

Elnök a vitát félbeszakítja s az ülést két órákor berekeszti.

II.

A főrendiház ülése

Csáky Albin elnök négy órákor megnyitja az ülést. Az előterjesztések és irományok bemutatása után felolvastatja a képviselőház elnökének átiratát és az aboz mellékelte legkegyelmesebb királyi la-

iratot gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök és kormánya újra való kinevezése tárgyában. A képviselőház elnöke átiratban megemlíti, hogy az országgyűléshez intézett legkegyelmesebb királyi leirat a képviselőházban már „meghirdettetett”, azért mellékelve átküldi a főrendiházhoz.

Gróf Zichy Ráfael jegyző olvassa a királyi kéziratot. A király nevének olvasásakor a főrendek hosszasan éljenek, fölemelkednek helyükről és a kézirat felolvasását állva hallgatják végig.

Az elnök: Fölkérem a háznagy urat, hogy az ujonnan kinevezett kormányelnököt és minisztertertsait a Házba vezesse be.

Báró Rudnyánszky József, a főrendiház háznagya, kiset az ülésteremből és pár pillanat múlva a jobboldali bejáratajtón bevonulnak a kormánytagjai, élükön gróf Khuen-Héderváryval. A főrendek báró Bohus Zsigmond kezdésére fölemelkednek helyükről és éljenzéssel közöntenik a minisztereket.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ismerteti a válság lefolyását. Az 1888: XVIII. t.-cz.-nek értelmezése körül bizonyos megállapodások jöttek létre, amelynek egy házhatározatban jutottak volna kifejezésre. Ehez való hozzájárulását a kormány is kilátásba helyezte. E tekintetben a koronának aggályai támadtak és pedig oly súlyos aggályai, amelyeket nem volt szerencsénk eloszlatni, ennek következtében a kormány beadta lemondását. Azóta volt alkalma ő felségének, a korona viselőjének, más tanácsadókhöz is fordulni, akik azon helyzetben voltak, hogy a válság megoldása szempontjából és érdekében tanácsaikkal és felvilágosításaikkal járuljanak a korona elé. Azonban ezeknek sem sikerült e részben több eredményt elérni, mint a mult kormánynak. Sőt ellenkezőleg, azt kell a méltóságos főrendeknek jelentenem, hogy ő felségének ezen aggályai nem hogy kisebbedtek volna, — hanem még súlyosabbakká váltak, oly messzemenőleg, hogy a korona viselője kétfős hivatásának teljesítése körül egy dilemmában érezte magát, amennyiben alkotmányos fejedelmi kötelességei teljesítését egyfelől, másfelől pedig alkotmányos fejedelmi jogainak biztosítását a felmerült incidens következtében megoldatlanul látta maga előtt és lelkiismeretének nyugalomával nem tudta volna ezeket összeegyeztetni. Ez oly komoly következményekkel járhatott volna, hogy a pillanatban egészen meg volt jelölve az út és az irány, amelyre a kormánynak lépnie kellett és ez nem lehetett más, mint félretéve minden más tekintetet és fentartva eddigi jogi felfogásunkat, ennek érvényesítésétől álljunk el, a határozathozataltól tekintünk el és a királyhűségtől vezetve igyekezzünk a felmerült aggályokat szétosztatni, különösen az által, hogy újra helyreállítsuk lelkiismeretünk nyugalomát, ami nekünk nagyértékű és nagybecsű, másrészt pedig, hogy eltávolítsunk ily alkalmakkor beállható minden bonyodalmat és ezeket a nemzetől elhárítsuk. Ennek alapján vállaltuk a kormányt és kérjük a méltóságos főrendek szíves jóindulatát és támogatását működésünkben.

Csernoch János rámutat arra, hogy a főrendiház a kormányt lemondásokról is bizalmáról biztosította a póttartalékokos behívása tekintetében elfoglalt álláspontjárt. A válság akkor még nem volt minden részletében földerítve, de azóta a legfelsőbb királyi kézirat megvilágította a helyzetet. Maga az uralkodó is súlyos dilemma előtt állott és a Khuen-kormánynak köszönhető, hogy lehetővé tette azt, hogy az országra néve veszedelmes és beláthatatlan bonyodalmakkal fenyegető válság ne következzen be. Nincs a kérdésben győző és legyőzött, legfőlegb a józan belátás a győző, nyertes a nemzet, amely egy veszedelmes helyzetből szabadult meg. A kormányt nem terhelheti a jogfeladás vádjá, csak a jogok érvényesítésétől állottak el most. Kívánja, hogy a kormánynak sikerüljön a parlamentit rendet helyreállítani és az ország által várt üdvös alkotásokat megvalósítani. (Helyeslés.)

Az elnök: Magam is tisztelettel üdvözlöm az elnöki székéből az ujonnan kinevezett kormányt és biztosítom, hogy a haza javát célzó előterjesztései e házban a legteljesebb tárgyilagossággal és elfogulatlansággal fognak bíraltatni. A főrendiház a kormány kinevezését tudomásul veszi, a királyi kéziratot pedig, megtörténvén a kihirdetés, visszaküldi a képviselőházhoz.

Az ülés öt órákor végződik.

KÜLFÖLD.

A német véderőjavaslat. Berlinből jelentik: Bizonyossággal várható, hogy a véderőjavaslatokkal együtt husvét után előterjesztik az új véderőfejlesztéssel járó költségek fedezésére vonatkozó javaslatokat is.

A nők választójoga. Stockholmból jelentik: A törvényhozás elé ma a kormány javaslatot terjesztett a nők pölitikai választójoga dolgában. A

javaslat ugyanoly feltételek alatt adja meg a nőknek az aktív és passzív választójogot, amint azt a férfiak bírják. Férjes asszonyok, akiknek férje az utolsó három esztendőben adót nem fizetett, nem bírnak szavazati joggal.

Irányváltozás a Vatikánban. Rómából táviratozzák: A Vatikánban egész csendesen nagy változások mentek végbe. *Merry del Val* államtitkár és *Yves y Tuto* bibornok, ez az utóbbi a legintranzigensebb irány képviselője, minden befolyást magukhoz ragdtak s az történi, amit ők akarnak. Az ugynevezett kölni irány lejártá magát s engedénységről többé nincs szó a pápa környezetében.

Ecuador új elnöke. Quitóból jelentik: Leonidas Plaza tábornokot Ecuador köztársaság elnökévé választották.

Sunjatsen lemondása. Nankingből táviratozzák, hogy *Sunjatsen* és az ideiglenes kormány tagjai tegnap tették le hivatalukat s átadták utódaiknak a pecsétet. *Sunjatsen* tanulmányutra indul a birodalomban, hogy a népet felvilágosítsa az új államalakulásról.

Vaszary Kolos vagy Csernoch János?

Budapest, április 2.

Egyik tiszteletreméltó lap-társunk mult hó 23-iki számában a magyar kormánynak az országgyűlés elé beterjesztett évi jelentésének a hazai főiekolák viszonyaira vonatkozólag közölt statisztikai adatai nyomán könyeit ejtegeti amiatt, hogy a különféle vallásfelekezetek papnövédekiben nagyon sok azon papnövédek száma, kik magukat eredetre nézve nem magyar anyanyelvűeknek vallják s szeges korbácsosul végig csapkod azon felekezetek közt, melyek ezeknek az állapotoknak az eltürői. Egyik későbbi számában már kénytelen a végig ostorozott felekezetek tiltakozásait közzétenni, melyek aztán kitanítják, hogy azok a közölt statisztikai adatok nem azt konstatálják, hogy az illető papnövédek melyik nyelvet beszélnek most, hanem azt, hogy melyik nyelvben születtek, de biztosítják lap-társunkat, hogy azok mindennek daczára megbízhatóan hazafias érzésűek.

Ujabb hozzászólásában pedig egyenesen azt követeli lap-társunk, hogy az illető szemnáriumok kényeszerítsék rá növédeküket, hogy jövőre — talántán a való igazság ellenére is — magyar eredetűeknek vallják magukat. Az ilyen már nagyon is tulhajtott sovinizmus legalább is arra kötelez, hogy attól soha, semmi körülmény közt el ne térjen. Más alkalommal azonban, a fentínél jóval fontosabb magyar érdekekben nem ennek, hanem valamelyes ellenséges iránynak tolja — bár nem tudatosan — a szekerét. Egy-két héttel előbb ugyanis a föntínél sokkal fontosabb magyar nemzeti érdekekben olyan irányzat érdekében exponálta magát — ismételjük: öntudatlanul — mely nem igen méltó olyan laphoz, mely máskor a tulhajtott magyar sovinitát szereti játszani. Az ceot ez: A békeszerető és toleranciájánál fogva országosan köztisztelt Vaszary Kolos biboros hercegprimás ellen e hó folyamán támadás indult éppen a már említett lap-társunk hasábjain. Az első cikk, mely e tárgyban ott megiródott, csak aféle tompított hangon adott kifejezést annak, hogy Vaszary hercegprimás már nagyon öreg ember s itt volna az ideje, hogy kiváltságos állását engedje át trónusa pretendensének, ha mindjárt olytén formában is, hogy az illető egyelőre utódlási joggal koadjutorává neveztessek ki. És mert erre a hercegprimási aula egy hírlap-tudósító előtt akként nyilatkozott, hogy egy ilyen koadjutor kinevezésének szüksége fenn

nem forog, ugyanezen lap márczius 20-iki számában egy öt hasábos újabb cikk jelent meg, mely követelte az utódlási joggal való koadjutori kinevezést s egyúttal egyenesen rá is mutat, hogy e lap szerint ez a koadjutor a jelenlegi kalocsai érsek legyen.

Vaszary Kolos hercegprimásról az egész ország tudja, hogy szelíd lelkületén, Krisztus főpapjához méltó galambsziviségén s minden vallás-felekezethez tartozók iránti toleranciáján kívül olyan magyar hazafi, milyen még nem igen sok tilt az ósrégi esztergomi érseki széken. Negyven éven át tanította a magyar történelmet olyan lángolással, hogy ezekre menő növendékei mindig a legnagyobb elragadtatással beszéltek s beszélnek még ma is erről. Történelmi tankönyveit olyan korban írta, mikor a bátor szókimondást súlyos börtönnel fenyegették s mikor az ilyen tankönyvek az iskola falain kívül is erős nemzeti missziót jelentettek. Aki ilyen tankönyveket mert írni a szabadságharc utáni időkben, azokra Dante mondása szolgált: *Lasciate ogni speranza! S ha mégis primássá lett, azt a változott jobb időknek köszönhetjük. A millenium évében olyan beszédet hallottunk ekesszóló ajkairól, minőt király előtt állván, magyar primás még nem igen mondhatott el büntetlenül. S mikor később olyan szomorú idő következett erre a szegény országra, hogy szóba kellett kerülnie annak, vajjon nem kell-e legalább egy időre az alkotmányt felfüggeszteni, akkor ez a visszavonuló életet folytató roskataq egyháznak, hitvitásához képest, a legnagyobb tisztelet hangján ugyan, de lényegre nézve annál behatóbb felírásban fordult Magyarország koronás királyá elé és eszébe juttatta esküvel megerősített koronázó hitlevelét. Hát ezt mind tudja az egész ország s hálával adózik érte mindenki.*

De légyen bármiként is, nem az a fontos volt, hogy laptársunk argumentál a magyarság szempontjából ennyire kritikán felül álló hercegprimás ellen, hanem inkább az a fontos, hogy akinek érdekében már most, annak a köztisztelt aggasztvának az életében követeli Magyarországot legelső közjogi méltóságát, nagyobb és megbízhatóbb hazafi-e? Mert nemde bár laptársunktól csak azt várhatjuk, hogy olyan ember számára akarja már előre lefojtatni a primási széket, aki arra még egy Vaszaryról is megbízhatóbb?

Hát Csernoch János kalocsai érsek ur magyar hazafias érzületének megállapításával igen röviden végezhetünk. Diák és kispap korában nagy baja lett volna vele laptársunknak mely most zokon veszi a szemináriumok vezetőségeitől, hogy mért nem kényszerítik nemzetiségi növendékeit arra, hogy az igazság arczulusapásával a magyart vallják be származási nyelvüknek, mert ez a Csernoch János akkoriban nem is akart másnak, mint tótnak tekinteni s ez, valljuk be, még csak nem is igen mehet bűn számba. És mikor szemináriumi tanár lett Esztergomban, később pedig mindenható aulista és aztán irodaigazgató akkor — mi ezt sem tudjuk be büneül, — mindig előszeretettel támogatta nemzetiségi társait, a tót papnövendékeket és tót papokat is s nem keveset művelt azok állásának megerősítése körül. Igen sok éven át volt ő igen befolyásos állásokban Esztergomban s lehet, hogy merőben a véletlen dolga, de tudott tény, hogy éppen az időben oly foku pánszláv mozgolódások lángoltak fel az esztergomi szemináriumban, hogy a türelmességében páratlan Vaszary Kolos hercegprimásnak szigorú kézzel kellett szétcsapnia ebben a veszedelmes tüzfészekben. Tsmételjük: ez az állapot lehet merőben esetle-

ges, de találkoztak sokan, kik másképpen is vélekedhettek a dologban. És konstatálhatjuk azt is, hogy mikor a koalíció kormányra jutásával végzetes szerephez jutott néppárti kegyelméből a néppárti képviselő, Csernoch János, a csanádi püspöki székre emelkedett, akkor igen sok katolikus pap így sóhajtott fel: „Ha már püspök-süveghez juttatták, akkor még ezer szerencse, hogy a csanádi székre ültették, mert abban az egyházmegyében alig vannak tót hívek!” És ugyanezzel vigasztalódtak akkor is, mikor az ügyeskedő Csernoch János a mesés gazdag kalocsai érseki székre került. De ugyanezek már egyáltalán nem vigasztalódhatnak ezzel, ha valamikor az ország első érseki stallumába jutna, mert ott a tót hívek száma ötven százaléknál jóval nagyobb.

És mindezt éppen a katolikus egyházzal olyan sokat törődő laptársunk ne tudná egyedül?! És ha tudja, amint hogy tudnia kell, akkor tisztelettel bántunk tőle kérdezni, hogy éppen ebben a szörnyen fontos dologban miért rugja oldalba a legelemibb következeteséget, mely abból áll elő, hogy egyrészt félti a papnevelőket a nemzetiségek elburjánzásától, másrészt pedig ilyen páratlanul kardinális magyar hazafisági érdekekben, hogy valaha majd ki üljön a színmagyar Vaszary elárvalandó székébe, éppen olyan trónprezidens mellett tör lándzsát, ki férfikora deléig sehogya sem pályázott a magyar hazafiság glóriájáért?!

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Konstantinápoly, április 2.

A *Tanin* jelentése szerint az olasz flotta az Egei-tengeren igen élénk tevékenységet fejt ki. A hadműveletek célját azonban nem ismerik. A portához Rómából érkezett táviratok szerint Olaszország nagy előkészületet tesz a Tripoliszban való energikus előrenyomulásra. A hadműveletet husvét után fogják megkezdeni.

Róma, április 2.

Tripoliszból jelentik: Az I. és III. számú katonai léghajók tegnap délelőtt földerítőmunkát végeztek Zanzur és Zuára fölött. Mind a két léghajó tisztjei a két török tábor fölött pontos településeket készítettek, azután visszatértek az olasz táborba. A léghajók Zuarában két bombát dobtak le.

Konstantinápoly, április 2.

Egyiptomból jelentik, hogy kétezer mohamedán benézülött, akik a sudáni tartalékosokhoz tartoznak, felfegyverkezve átérték a határt és Tripoliszba mennek, hogy az ottani arabokkal egyesülve, az olaszok ellen harcsojlanak.

Róma, április 2.

Két olasz torpedónaszádnak a szicíliai partvidék mentén feltartóztatta az Eltisz gőzöst, amelyen hadi dugarut sejtettek.

A bányász-sztrájk.

London, április 2.

Tegnap mintegy harmincezer bányamunkás állott munkába. A munkások legutóbbi szavazásán 98.639 a sztrájk megszüntetése mellett, 100.193 a sztrájk megszüntetése ellen szavazott. Dél-Wales, a sztrájkmozgalom igazi fészke, a legnagyobb többséggel, 43.000 szavazattal 20.000 ellen a munka új megkezdése mellett foglalt állást. A sztrájk folytatása mellett a legnagyobb többség Észak-Angliában, különösen Lancashireban és Yorkshireban állott elő. A londoni szentőzsdén jelentékeny ármérséklés állott be.

London, április 2.

Az amerikai szén-sztrájkra való tekintettel az óriási *Olympic* gőzös már most hihetetlen tömeg szénrel látta el magát, nehogy kénytelen legyen járatait beszüntetni. Még a harmadosztályu hatalmas éttermet is a tetőzetig megtöltötték szénrel.

London, április 2.

Tegnap 88.946 bányász szavazott a sztrájk megszüntetése mellett és 82.756 ellene. A tegnapi nap folyamán 25 000 bányász állott munkába.

London, április 2.

Houghtonban Sunderland közelében tegnap este a sztrájkolók nagy zavargásokat rendeztek. Bejárták a várost, betörték minden ablakot, az üzletek kirakatait bevették, az árukat az utcára dobálták, benyomultak a vendéglőkbe és sok helyütt foztogattak. A rendőrség tehetetlen volt a tulérvével szemben. Végül a tüntetőket az Empire színház elé csődültek, kövekkel bezúrták az ablakokat s nagy lármát csaptak. Odabenn éppen tartott az előadás, a közönség rémülten menekült a kijáratok felé és az igazgatónak csak nagynehezen sikerült megnyugtatnia a publikumot.

Brüx, április 2.

A központi sztrájk-bizottság *Thoman* osztályfőnökkel és a bányahatóság többi képviselőivel öt órán át folytatott tanácskozás után elhatározta, hogy a bányászoknak a vállalkozók engedelményének elfogadását és a munka azonnali felvételét fogja ajánlani. Valószínű, hogy a bányákban csütörtökön újból megkezdik a munkát. Holnap számos munkásszűrés lesz, melyeken a munkásságnak tudtára adják a tárgyalások eredményét. Ezzel a sztrájk befejezettnek tekinthető.

Angol büntető expedíció.

Kairó, április 2.

Mint a hadügyi hivatal közli, egy brit tiszttal vezetett kis expedíció, melyet a Felső-Nílusra küldtek, hogy az Anjuak törzset gyakori zablóhadjáratai miatt megbüntesse, erős ellenséges csapatra bukkant. Haroz fejlődött ki, amelyben az Anjuak embereket visszavonulásra kényszerítették. Néhány falvukat elpusztították. Az angol csapatok öt tisztet és 42 szudáni katonát veszítettek.

Forrongás Mexikóban.

Washington, április 2.

Taft elnök a hadügyminisztérium azon rendeletét, amelylyel megtiltotta francia aeroplánoknak a mexikói lázadók részére való szállítását, helyeselte és ezzel az aeroplánokat hadi dugarúnak minősítette.

Mexikóból érkezett jelentés szerint az ottani amerikai katonailag szervezkedtek és az Egyesült Államokból hozott fegyvereket elosztották maguk között.

Perzsa állapotok.

Tebriusz, április 2.

A helyzet az orosz határon Ardebilnél rendkívül nyugtalanító. A két évvel ezelőtt elfogott szahseven vezéréket Tpheránból elküldték és azok most folytatják útjelmeiket a határon.

Ujabb aknák.

Perim, április 2.

A Piemonte nevű olasz hadihajó hivatalosan bejelentette, hogy április elsejétől kezdve Lohaja és Kamaran kikötőket, két jelentékeny nemzetközi zárandokhelyet és Salif kikötőt, ahol egy török sóbánya van, blokád alatt fogja tartani.

Az olaszok Wood Cook angol gőzöst Lohaja közelében feltartóztatták és Massauába vitték. A Kamaran-sziget és az arab szárazföld közti kábel az olaszok elvágta.

EGYHÁZAK.

— (A hercegprimás nagyhete.) Vaszary Kolos bibornok hercegprimás, aki igen jó egészségre örvend, budavári palotájában tölti a nagy-

hetet. Öt napon át lelkigyakorlatokat végez és ez idő-alatt aktákat sem ír alá. Nagysüttörtökön a budayéri koronázó Mátyás-templomban tartandó lübmósáson a hercegprímás megbízásából a szer-tartást dr. Kohl Medárd püspök végzi és ugyan-ak a püspök tartja a nagypénteki csónka gyász-misést, valamint húsvét vasárnapján az ünnepi nagymisést. Az egyházfejedelem még e hó folyamán elutazik Balatonfüredre és az egész nyári időszak-ot ottani nyaralójában fogja tölteni.

Egy nap Alagon.

— Belekontárkodás a sportrovatba. —

Az alagi versenyek második napján szintén szép közönség gyűlt össze. Valamivel két óra után megérkezett az első különhajó és akadálytalanul kikötött az alagi partokon. Három óráig négy hajó ontotta a közönséget, amelyet egy tutajon elhelyezett katonabanda fogadott vig zenezsával.

Az első helyen különösen élénk volt az élet. Apró csónakok siklottak ide-oda, lomha bárkák usztak lassan és a bentülők barátságosan üdvözlő-ték ismerőseiket, akik uszva igyekeztek a mázsáló felé.

Öt percczel három óra előtt egy buvár lement a versenypálya fenekére és fölhozta a Lovar-egylet elnökét, néhány percczel később pedig megjelent a starter benzines csónakja és szaporán pöfögve igyekezett a start felé! Eközben megjelentek a pályán a lovak, matrözruhás jockey-ikkal és elusztak a közönség előtt. A publikumnak különösen Miramare tetszett, amely könnyen szelte a habokat és az akadályokon gyönyörű fejesekekkel szökött át.

— Miramare biztos — zugta a tömeg és az összes csónakok a totalizátor felé fordították orrukat.

Amikor a lovak a starthoz értek, elesendésült a zaj, csak a habok csobogása hallatszott, amint a nagytribünhöz verődve mormolták:

— Egy forintot a kilenczetre . . .

— Start! — zugta hirtelen a tömeg és mindenki izgatottan nézett abba az irányba, ahonnan magas hullámverés jelezte, hogy a mezőny elindult. Egyre közelebb jött a küzdő csapat és egyre hevesebben ordította a nép:

— Miramare, Miramare . . .

Az egyenesig csakugyan a pompás kancza uszott elől, a távoszlopnál azonban hirtelen egy másik fej nyomul előre.

— Jónás jön . . . Jónás . . . Jónás . . . — üvöltötték az olcsóbb helyen és örülten csapkodták a vizet.

Jónás, az állatkert derék vizilova csakugyan jött. Diadalmasan nyomult előre és két hosszal biztosan megnyerte a versenyt.

— Elusztunk — czomorkodtak az első helyen és néhány elkésereedett játékos öngyilkossági szándékkal lebukott a víz alá, ahonnan az óbudai tengerész kirendeltség emberei hozták föl őket.

— Kint vagyunk a vízből — bögték az olcsó helyen és úgy köpték a vizet, mint a bálnák.

— Óvás — zugták az elkésereettek és már hegyezni kezdtek egy torpedót, amelyet az igazgatóságnak akartak följátnani — aligha barátságos szándékkal. Az igazgatóság azonban nem ijedt meg, hanem egyszerűen fölkérte az ott horgonyzó torpedóvadász parancsnokát, hogy állítsa helyre a rendet. A tengerészek azután hálóval kifogták a leghangosabbakat és előállították őket a fiemei révkapitánysághoz.

Ettől a kis incidensztől eltekintve a verseny nap pompás hangulatban folyt le. A kompon etab-lizorott buffet nagy forgalmat csinált s különösen sok fagyalt fogyott.

Hat óra volt, amikor az utolsó hajó fölszedte horgonyait és teljes gözzel igyekezett a főváros felé. A fődélzetén vigan énekeltek:

Bent vagyunk a vízbe,
A vízbe, a vízbe
Minket gözös víz be
Víz be, na de víz be . . .

Ray.

UJDONSÁGOK.

Csendes távozás.

Vannak dolgok, amelyeket tisztelettel, vagy néma meghajlással kell mindenkinek tudomásul vennie. Ilyen Helvey Laurának, a művésznőnek az az óhajta is, hogy észrevétel nélkül, vagy legalább is zaj nélkül akar távozni a színpadtól, nem akarja ünnepeletni magát, s nem akar ékes bucsubeszédet hallani.

Még csak nem is kutatjuk, mi indította erre a művésznőt. Női lélek mindent eleve-ebben érez, s érzékenyebben fogad, mint az olyan higgadt, leszűrt gondolkozású férfiú, mint Gabányi Árpád. Helvey Laura úgy akarta és úgy volt. Mindenki respektálta az óhajtását.

De azt nem veheti zokon tőlünk, ha mégis megemlékszünk róla legalább ezen a helyen. Színésznőnek, különösen olyannak, aki mint Helvey Laura, ivott a dicsőség poharából, nem eshetik rosszul, ha távozásakor, vagy azután megemlékszünk róla. Hisz a színművész értéke éppen abban fejeződik ki, hogy mekkora emléket hagy vissza egy-egy alakítása, s milyen arányu emléket hagy vissza a közönségben alakításainak összesége.

Helvey Laura éppen ama művésznők közé tartozik, akik zajtalanul megválhatnak ugyan a színpadtól, ha úgy óhajtják, de észrevétel nélkül nem. Észre kell venni távozását már csak azért is, mert egyik erős oszlopa volt a magyar színművészetnek és távozása kitöltetlen hézagot hagy hátra.

Mert volt idő, amikor fényesen ragyogott a színművészet egén. Nem azért, mert ünnepelelték. Az ünneplés lehet divat is, melynek mulandó értéke van; az ünneplés lehet szerencse dolga is; néhány imádónak, vagy rajongónak a lármája és zajos tüntetése, mely ragályos természetű. Az ünneplés lehet csinált dolog, melynek hatása hamar elmúlik. De Helvey Laura azért ragyogott és tündökölt, mert a művésze nem fém volt, melynek saját ragyogása van.

S mindenki meg fog emlékezni róla, aki látta céldául a Fedoráját, vagy később a Pépa szerepét Pailleron „Egér”-jében. Több szubtilitást, nagyobb mélységet, közvetlenebb erőt és érzést úgy a tragikumban, mint pedig a humorban művésznő még nem produkált, mint ő. Szántászándékkal választottuk ki szerepeinek sokaságából éppen ezt a két szerepet. Mert e két szerep közé esik Helvey Laura művészetének egész gazdag regisztere és ugy-ezolván kimeríthetetlen eskálája. A magas tragikum az egyik határ, a finom komikum a másik. E közé esik a társalgási szerepek minden néven nevezendő fajtája.

S közbe esik más valami is, ami a színészetnek — úgy látszik — elengedhetlen járuléka: az, amit primadonna-fájdalomnak neveznek. Ezzel a fájdalommal kell megváltania mindenkinek a nagy színész-dicsőséget. Ez az az idő, amikor mások veszik át azokat a szerepeket, amelyeket ő kreált, s amelyekkel a dicsőség legmagasabb ormára ért. Ez melancholikus érzést ébreszt és annyi szenvedést, amennyiről más, közönséges földi halandónak sejtelve sem lehet.

S talán a természet, vagy a végzet, vagy nem tudom minek nevezem ezzel is az egyensúlyt akarta helyrebillenteni. Mert a színész-dicsőség nagyobb, mint minden más művész dicsősége. Egvetlen művész sem látja ugy szemtől-szemben a lelkesedő és rajongó publikumot, mint éppen a színész. Káprázatosan kivilágított színpad kellő közepén, fény és illatárban itt áll és fogadja a kábitó tapsot, a mámorító ünneplést. Semmit sem tudok, ami ezzel a mámorító itallal fölérne. S talán el sem bírná az emberi lélek, ha a sejtelen nem érne benne, hogy ez mind csak muló do-

log és futó jelentőségű, s hogy egykor a helyét más foglalja majd el.

Helvey Laura is átesett ezen. De van egy fölemelő tudata: hogy az élő nemzedék emlékébe foglalta és nem fogja elfelejteni. S nem hálátlan a nemzedék, ha másnak tapsol is (mert természetrajzához tartozik), de róla mégis mindenkor megemlékeznek.

(t.)

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése április 1-én lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

NAPIREND: Naptár. Szerda, április 3. Róm. kath.: Richard pk. — Prot. Rikárd. — Görög-ország: március 16. Jakab, az ifj. — Zsidó: Nizan 16. — A nap két reggel 5 óra 37 perczkor, nyugszik este 6 óra 30 perczkor. — A hold két este 8 óra 44 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 25 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Osztálysorsjegyek huzása reggel fél 9 órakor saját palotájában. — Lakásművészeti kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 9—1-ig és 3—7-ig. Belépődíj 30 fillér. — Képzőművészeti kiállítás az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig és 3—7-ig. Belépődíj 50 fillér. — Japánkiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj ninesen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Tansermúzeum 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 3—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 2—7 óráig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A francia grafikusok és humoristák kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7 óráig. Belépődíj 50 fillér. — Vaszary János kiállítása a Művészházban (Kristóf-tér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum modern képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **Királyunk és a trónörökös húsvétja.** Bécsi jelentés szerint a király holnap reggel különvontaton Bécsből *Wallseebe* utazik, hogy a húsvéti ünnepeket *Mária Valéria* főhercegnő családi körében töltsse. Húsvét után a király visszatér Schönbrunnba. Valószínű, hogy április második felében több heti tartózkodásra *Budapestre és Gödöllőre* utazik. Májusban, úgy, mint tavaly, az idén is *Lainzba* megy a király, ahol a Hermes-villában tölt néhány hetet. Junius végén vagy július elején *Ischlbe* utazik, ahol két hónapig fog tartózkodni. — A trónörökös, aki tegnap délután utazott el Brioniból, ma reggel a Bécsből három órányira levő *Pöschlarnba* érkezett és onnan kocsin az *Amstetten-kastélyba* ment, ahol családjával együtt a húsvéti ünnepeket tölti. Közben rövid időre Bécsbe fog jönni.

— **Kitüntetés.** Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király *Girardi József* nagykereskedőnek, a Budapesti Iparbank Részvénytársaság alelnökének az ipar és kereskedelem terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Ferencz bajor herceg Sárvárott.** Szombathelyről jelentik: Ferencz bajor kir. herceg, a bajor trónörökös fia ma délután Münchenből Sárvárra érkezett. A vasuti állomáson, amelyet zászlókkal feldíszítettek, Tuboly Lajos főszolgabíró és Masáth Mihály uradalmi igazgató fogadták a fenséget, aki tíz napig marad Sárvárott és különösen érdeklődik az uradalom meneszei iránt.

— **A pápa betegsége.** Rómából táviratozzák: A pápa egészségi állapota éppen nem kedvező, noha közvetlen veszedelem nincs. A szentatya nagyon el van gyengülve s külsejét egészen megváltoztatta a hosszú, lengő haj, amelyet az utóbbi időben megnövesztett. A hosszú ősz haj még öregebbnek tünteti fel a különben is törődött aggasztánt. A haj már egészen válláig ér.

— **Andrássy Katinka grófnő állapota.** Andrássy Katinka grófnő állapotában örvendetes javulás állott be. A kezelőorvosa, dr. Hirtenstein Leó már megengedte neki, hogy elhagyhassa az ágyat. A grófnő pár nap múlva valószínűleg végleg eltávozik a szanatóriumból.

— **A monakói fejedelem Bécsben.** Bécsből jelentik: A monakói fejedelem ma este a földrajzi társaság meghívására az Oceanografia fejlődéséről több órás előadást tartott, melyen az uralkodóház több tagja, a diplomáciai kar, a külügyminiszter, az osztrák miniszterelnök, a közoktatásiügyi miniszter, a hatóságok fejei, a tudomány és művészet képviselői és az előkelő társadalom számos tagja volt jelen és nagy érdeklődéssel hallgatták a lelkes tetszéssel fogadták a fejedelem előadását. Gróf Berchtold közös külügyminiszter a monakói fejedelem tiszteletére reggelit adott, amelyen a fejedelem és kíséretén kívül gróf Stürgkh miniszterelnök, Hussarek közoktatásiügyi miniszter, Körber és báró Burián volt miniszterek, gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok és több egyetemi tanár vett részt.

— **Földrengés és vihar.** A szokatlanul meleg márciusra szeszélyes és hideg április következett. A levegő hirtelen lehűlésével eső és vihar járja mindenfelé. Ez az időjárás összefüggésben lehet azokkal a földbeli jelenségekkel, amelyek Belgiumban talajszüppedést, Kecskeméten pedig földrengést idéztek elő. Kecskeméten este 7 óra 40 perczkor három-négy másodperczig tartó földrengést érezték, két lökéssel és előzőleg csekély morajjal. A lakosság igen megijedt és a földrengés megismétlődésétől tartva virosszt. Reggel óta heves szélvihar mellett esik az eső. — **Kiskunhalason** reggel óta orkányszerű széllel erősen esik az eső. A hideg eső és a szélvihar nagy károkat okoz a gyümölcsösben. — **Szentesen** három nap óta heves szélvész dühöng és ma délután óta szakad az eső. A Tisza is még erősen árad és az ártér már víz alatt van. — **Székesfehérváron** reggel óta hatalmas orkán mellett hideg eső esik. Az esti órákban a szélvihar fokozódott és nagy károkat okozott. A külvárosban a szélvihar következtében sok háztetőt leomló kémények bedöntettek és számos kerítés kidőlt. Az orkán miatt a vonatok erős késéssel közlekednek. — **Veszprémben** a levegő erősen lehült és reggel óta havas esővel orkányszerű vihar tombol. A nagy vihar az épületekben, valamint a gyümölcsösben, mely már szépen virágzik, igen nagy károkat okozott. — **Pécsett** hajnali óráktól kezdve oly heves vihar tombol itt és a környéken, amely az utcai közlekedést csaknem lehetetlenné teszi. Délután ¼4 órakor az itteni főpályaudvarról egy tehervonat indult Dombóvár felé. A hatalmas szélvihar a Pécs alatti völgyben a tehervonat közepéről kiemelt egy butorszállító kocsit, amely nyolc másik kocsit magával rántott. A kocsik jórészt szétörték és az áruk szertehullottak. Mivel az eldöntött és összetört kocsik a pályát eltorlasztották, a közlekedést csak átszállással lehet fentartani. A pálya szabaddá tétele a nagy viharban igen nehezen halad.

Fiuméből jelentik: Esztendő óta nem volt olyan óriási vihar a Quarnerón, aminő tegnap reggeltől kavargatta az Adria mély vizét. A fiemei kikötőben négy-öt méter magasra csaptak föl a hullámok, melyek a rakodókon felhalmozott árukat is megromgálták. Fiuméba egész sereg iskolai növendék érkezett nagyheti kirándulásra. Egy ilyen csapat, mely százhatvan budapesti iskolás gyermekből áll, tegnap reggel utnak indult a „Dániel Ernő” hajón Velenczébe. A hajót a legnagyobb vihar a nyílt tengeren érte. Sorsáról még hír nem érkezett. A sirokkó és bóra miatt Fiumében kellett maradnia Károly István főhercegnének, aki jachtján elutazni készült. Tegnap a Quarnerón az óriási vihar miatt beszüntették a hajójáratokat. Fiumei jelentés szerint egyébként ma az időjárás jobbra fordult.

— **A czár huga életveszedelemében.** Pétervári jelentés szerint Mária Nikolajevna nagyhercegnő, Leuchtenberg herceg neje, komoly életveszedelemben forgott tegnap, mikor kocsin a téli palotába hajtatott. Az udvari hintó éppen befordult a kapun, amint belülről kirobogott egy automobil, felborította és összetörte az udvari fogatot. A kocsis leezett a bakról és agyrázkódást szenvedett, az inas azonban még idejekorán leugrott. Ő segítette ki urnőjét, aki eszméletlenül hevert a kocsis párnáin. A nagyhercegnőt, aki Miklós czár huga, sulyosan sebesülve vitték palotájába.

— **Házasság.** Pásztor Árpád hírlapíró eljegyezte dr. Freund Miezit Budapesten. Onodi Györgyossy Zoltán és sáriuszi Malcszky Margit március 31-én házasságot kötött Budapesten, a Kálvin-téri ev. ref. templomban.

— **Wölfling Lipót neje — idegbeteg.** Kölnből írják: Wölfling Lipót, az egykori főherceg legutóbb itt tartózkodott feleségével együtt. Azért jött ide, hogy idegbajos nejét egy specialista orvossal megvizsgáltsa. Néhány napig tartózkodott itt a házaspár, aztán orvosi tanácsra Taurus fürdőhelyre utazott.

— **Az áprilisi nemzeti ünnep.** Az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóján, április 11-én az évente szokásos nemzeti ünnepet az idén is megtartják. Az évforduló napján a budavári koronázó Mátyás-templomban hivatalos istentisztelet lesz, amelyen meg fognak jelenni a kormány tagjai, valamint a katonai és a polgári hatóságok fejei. Az évforduló alkalmából április 11-én hivatali és iskolai szünet lesz és úgy az állami, mint a községi tanintézetekben iskolai ünnepeket rendeznek.

— **Sztrájkol az előljáróság.** Zomborból jelentik: Torzsa község egész előljárósága, a bíró, a helyettes bíró és négy esküdt kicsiny fizetésük miatt sztrájkba léptek. A bírónak évi negyven, egy esküdtnak 15 forint volt eddigi fizetése, mely még a Mária Terézia idejéből való fizetési skála, mikor német telepeceket helyeztek el a községben.

— **Scott kapitány expedíciója.** Jelentették, hogy Scott kapitány hajója a Ross-öbölből az újzeelandi Akaroa kikötőbe érkezett és magával hozta a kapitány kimerítő jelentését. A jelentés eseteli az expedíció utját 1911. január 25-ikétől kezdve, amikor az Kap Evansból elindult. A társaság rendkívül sokat szenvedett a viharoktól és a hidegtől, amely tavaly január 27-ikén, tehát a tél közepén 77 fokra emelkedett. A déli szélesség 81-ik fokáról Scott újabb jelentést küldött. Novemberben indult onnan tovább, mi mellett kitünő szolgálatot tettek neki a motorszánok. Óriási hóviharakkal küzdve, gleccsereket megmászva, haladt előre az elszánt csapat, roppantul megnehezítette munkájukat az, hogy mindig attól kellett félni, hogy a megrakott szánok elsüllyednek a puha hóban. Január 3-ikán az expedíció eljutott a déli szélesség 87 foka és 32 perce alá. 9800 lábnyi magasságban vagyunk, jelenti Scott kapitány, miután elértük a legmagasabb gleccserpontot a Mount Dardintól délre. Két napig délnyugati irányban haladtam. Ez se hozott ki bennünket a meredek hegyek és jéghasadékok veszedelmes körzetéből, 15 mértföldnyire haladtunk naponta. A múlt pénteken a 86-ik szélesség felé fordultunk. 17 mértföldet tettünk meg, utunk egyre fáradtságosabb lett. Szilveszter éjszakáján 86 fok és 66 percz alatt deponáltuk a harmadik eleségraktárt és szánkóinkat újra megraktuk. És mentünk előre és ma már csak 150 mértföldnyire vagyunk a déli sarktól. Én öt emberemmel tovább megyek és három emberemet Evans hadnagy vezetése alatt visszaküldöm ezzel a távirattal. Scott kapitány mellett maradtak: *Silvan*, a tudományos osztály főnöke, *Oates* dragonyos kapitány, *Bowers* indiai tengerész-hadnagy és *Evans* altiszt, aki a szánkókra és a felszerelésre ügyel. A kis csapat egy hónapra való eleséget visz magával és reméli, hogy előrehaladhat. A fensíkon pompás az idő, a nap állandóan lesüt reánk, de a hőmérséklet alacsony. Most 20 fok Fahrenheit van a nulla alatt. Az expedíció mindennel el van látva és a szél kétségtelenül javít a plateau felszínén.

— **Gyilkosság a kolostorban.** Nyíregyházáról jelentik: Máriaapócs községben a Szent Bazil-rendi barátok kolostorának az udvarán Trokór József vadőr, aki a rendfőnökhöz ment parancs átvétel végett, régi haragosát, Kriek Márton parasztagdát orvul agyonlötötte. A gyilkos ezután öngyilkosságot akart elkövetni, azonban megakadályozták és letartóztatták.

— **Adományok.** Kellner Antal, a magyar gazdasági gépipar egyik igen érdemes uttörője, abból az alkalomból, hogy egy negyedszázadot töltött el e szakma szolgálatában, 200 koronát a Hírlapírók Nyugdíjintézetének, 200 koronát a Szekirók Egyesületének, 200 koronát a Kiadótiszteletnek Egyesületének, 200 koronát a szegény iparosok tanács-szövetségének és 200 koronát az Újságkiadók Otthonának adományozott.

— **Elopott százezer frank.** Nizzából táviratozzák: A Cerels des Etranges helyiségébe betörők hatoltak s a pénztárákból több mint százezer frankot raboltak. A tetteseket hiába hajszolja a rendőrség.

— **Betörők a színházi pénztárban.** Nizzában tegnap este az Olimpia-színház pénztárát betörők kirabolták. Közvetlenül az előadás után hatoltak be a pénztár helyiségébe a betörők és fölfeszítették a vasszekrényt. A tettesek valószínűleg a színház alkalmazottai.

— **A májusi előléptetések.** Katonai körökben híre jár, hogy a májusi előléptetés a gyalogságnál, továbbá a vadász- és műszaki csapatoknál meglehetősen kedvező lesz. Századosi kinevezésre előterjesztették az 1903. május 1-én kinevezett főhadnagyokat Schober János 47. gyalogezredbeli főhadnagyt bezárólag. Főhadnagyi kinevezésre az 1906. november elsején kinevezett Szielas Alajos 20. gyalogezredbeli hadnagyt bezárólag és hadnagyi kinevezésre az 1909. szeptember 9-én kinevezett zászlósok Prosz Kálmán, a 11. vadász-zászlóalj zászlósáig bezárólag.

— **Sztrájkoló vasmunkások.** Görllitzből jelentik: A vasgyárban bérddifferenciák következtében a munkásság két harmadrésze, mintegy 1200 ember sztrájkba lépett.

— **A párisi banditák.** Röviden jelentették, hogy Párisban tegnap reggel ismét letartóztattak két banditát, akik a francia bank egy pénztárnokát akarták kirabolni. A meghiusult merénylőt részleteiről még a következőket jelentik: A Cousset pénztárhivatalnok merénylői jó családból származnak. Az egyik Coulod nevű bandita, aki rövid idővel ezelőtt fejezte be katonai szolgálatát, mint színész és író igyekezett kenyerét megkeresni. Prevost mint utazó egy csipkeüzletben volt alkalmazva. Hír szerint Guichard, a rendőrhatalóság vezetője mintegy nyolcz nappal ezelőtt följelentést kapott, hogy április 1-én merényletet fognak elkövetni a francia bank négy pénztárhivatalnok ellen, akiknek nevei is meg voltak említve. Ez okból az említett pénztártisztviselők közül háromnak, akik Páris környékén inkasszáltak, automobiloikat és rendőrfedezetet bocsátottak rendelkezésre. A negyedik pénztártisztviselő mellé több detektívet adtak. A detektívek azután letartóztatták a két legényt, akik leskelődtek a pénztártisztviselőkre. Mindketten teljes vallomást tettek. Prevost kijelentette, hogy a pénztártisztviselőt kalapácsütéssel el akarta kábitani, míg segítőtársa revolverrel fenyegette volna. Több lap azon a hízen van, hogy nem lesz könnyű a két legény ellen büntető eljárást indítani, mert a törvény a pusztá szándékot nem bünteti és kérdéses, vajjon a tényállásból gyilkossági kísérlet lehet-e konstruálni.

— **Az emberevő.** Párisból jelentik: A Saint et Oise-megye esküdszöke előtt tegnap tárgyalta Corros egykori komornyik bűnügyét. Az volt ellene a vád, hogy meggyilkolt egy 17 éves leányt. A vizsgálati fogság alatt a vádlott olyan gyanúsán viselkedett, hogy a törvényszék elrendelte elmeállapotának megfigyelését. Corros egészen épeszü, míg serdületlen leányt nem lát, akkor rajön örülete, emberhust akar enni. Elmondta, hogy három év előtt támadt ez a féktelen vágya, amelyet csak fiatal leány vérével tud lecsillapítani. A legutolsó esetben, mikor tetten érték, áldozatának husából jókora falatot kivágott és nyersen megevett. A törvényszék beszüntette az eljárást Corros ellen, akit az orvosok gyógyíthatatlan örültnek nyilvánítottak.

— **Változások a rendőrségen.** A főkapitány ma *Gyalokay* Lajos rendőrtanácsost az I. kerületi kapitányágról a VII. kerületi kapitányság vezetésével bízta meg. *Miskolczy* László rendőrtanácsost az I. kerületbe helyezte át, a kerületi kapitányság vezetésével bízta meg. *Peregriny* Sándor rendőrtanácsost pedig ügyészi megbízottá nevezte ki.

— **Öngyilkosság lakáshiányért.** *Székesfehérvárról* táviratozzák: *Bauman* Ferencz 65 éves mőri szabómester azért, mert házigazdája felmondott és mert szegénysége miatt másutt sem akartak neki lakást adni, öngyilkossági szándékából a kutba ugrott, hol megfuladt.

— **Megszökött a csaló ügyvéd.** Eszéki jelentés szerint dr. *Fryda*, a csaló ügyvéd, akit a szlatai fogházból ma akartak az észéki ügyészségre szállítani, tegnap este a szlatai fogházból megszökött. Feleségét Bécsben letartóztatták és ide fogják szállítani, majd eljárást indítanak ellene, mert azzal vádolják, hogy férjének iródját föl akarta gyújtani, hogy az el nem vihethető értékek elpusztuljanak és így a hitelezők megkárosodjanak.

— **Az elöntött földalatti villamos.** Berlinből jelentik: A földalatti vasuton a Leipzigerplatz és a Spittelmarkt között a forgalom ma délután 3 órakor ismét megindítható volt. A vizet kiszivattyúzták.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Ma éjszaka a 3 óra 40 perczkor elinduló 1475-ös számú tehervonalt a rákospalotai állomás 3-as számú váltójánál kisiklott. A mozdonyról leestett *Oláh* Farkas vonatvezető, akinek a jobbkeze a kerekek alá kórt, amelyek levágták. *Oláh* Farkast életveszélyes sebével a gróf Károlyi-kórházba vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Rémes robbanások. Newyorki jelentés szerint tegnap reggel hatalmas dörejjel robbant fel a Rand és társa cég léporgyára Little Fallsban, New-Jerseyben. A durranás oly irtózatos volt, hogy husz mérföld kerületben hallották és Newyorkban azt hitték, hogy földrengés van. Az explózió két embert megölt s eddig hét szörnyen megcsönkített sebesültet ástak ki a gyárépület romjai alól. A környéken minden ház ablaka betörtött. Newyorkból népvándorlás indult a pusztulás színhelyére. A délafrikai Johannesburgból meg szörnyű dinamitrobbanást jelentenek. Modersfontainban, egy gyári telken robbant fel kétszáz láda dinamit és rettenetes pusztítást vitt véghez. Egy fehér ember és négy néger meghalt. Több épület összedőlt. A detonáció mérföldekre elhallatszott.

Elfogott vasuti tolvajbunda. Tegnapelőtt szejtél Elemér rendőrelenőr a ferencvárosi pályaudvaron a vasuti kocsikat vizsgálta. Az egyik kocsi alatt egy embert vett észre. Rászólt, mire az ismeretlen el akart menekülni előle. Az egyik szúzlámpánál azonban felismerte: Molnár István 22 éves Máv. kocsirendező volt a bujkáló. A rendőr kérdőre vonta, hogy mit keresett a kocsik között, mire Molnár beismerte, hogy lopni akart, sőt egy ház postát már el is csent és a kalauzkocsi félre egy helyén elrejtette. Molnárt bevitték a főkapitányságra, ahol vallatóra fogták. Körülbelül egy esztendő óta ugyanis temérdek lopás történik a budapesti teherpályaudvarokon és a rendőrség egyik tagját fogta el. Molnár eleinte tagadott, később azonban beismerte, hogy a ferencvárosi rendezőpályaudvar alkalmazottai között nagyon sokan rendszeresen fosztogatják a vasuti teherkocsikat. Több alkalmazott lakásán házkutatást tartottak és ez alkalmal találtak lopott holmit találtak. A kár több ezer korona. A rendőrség a tolvajok közül eddig letartóztatta: Molnár István huszonkét éves kocsirendezőt, Vajai Antal huszonnégy éves, Zavaros Lajos harminczöt éves, Lukács László harminczöt éves, Ádám Bálint huszonkilenc éves kocsirendezőket és Szabó János huszonkilenc éves magyar államvasuti napszámost. A tolvajok orgazdája Deák Fedorné, Kiesz Katalin volt, egy máv. vasuti váltóőr felesége. Őt is letartóztatták. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást, mert valószínű, hogy még sokan vannak, akik rendszeresen üzték a vasuti kocsik kifosztását.

A pajkosság áldozata. A pajkosság majd halálát okozta egy kis fiúnak. Tegnap este Tálászka János tizenhárom éves iskolásfiú Ujpesten a Nézi-ut és Megyeri-ut sarkán pajkosságból fel akarta gyújtani az utcái villamos ivlámpákat. Be-nyult az egyik oszlopáram elosztó szekrényébe, ahol a villamosáram a jobbkezet összeroncította. A súlyosan sebesült fiút a gróf Károlyi-kórházba vitték.

Apachok kizárása a francia hadseregéből. Párisból táviratozzák: A köztársaság elnöke ma aláírta azt a rendeletet, amelyet a hadügyminiszter terjesztett eléje az apachoknak a hadsereg kötelékéből való kizárása tárgyában.

Négyesztendő gyilkos. Kecskemétről jelentik: Nagy Mária négy éves kislány, míg szülei távol voltak, revolverrel fejbelőtte a bőségesen fekvő hathónapos kis öcsését. A golyó a gyermek homlokán behatolt és a koponya hátulsi részén kijött.

Elsülyedt olasz tengeri hajó. Római jelentés szerint a Gibil Terra nevű hajó, amely a Societa Sicula tulajdona s amelyet a Banca di Roma kibérelt, hogy fát szállítson Libia számára, a kyrenaiak partvidékén a nagy viharban elsülyedt, de 16 főnyi legénységét sikerült megmenteni. Az észak-afrikai partokon hatalmas orkán dühöng.

Fővárosi Orfeum. Az új áprilisi műsorok husz olyan száma van, hogy egész bizonyosan esodájára járnak majd az emberek. Nyírúj Antal, a hírneves magyar színművész szenzációs magánjelenetével olyan frenetikus sikert aratott, aminőre még ezen a színpadon példa nem volt. Seppi Mauermeier, a jeles müncheni komikus szintén nagyon tetszett. Az egyes nagy attrakciók közül felemlítjük Luis Harlot, aki valószínű mintaképe a férfui erőnek és szépségének. A majdnem egészen humorisztikus jellegű műsor előreláthatólag épűgy fogja a közönséget vonzani, mint az előző műsorok. Hogy mennyire el van terjedve a közönség minden rétegében annak a tudata, hogy a Fővárosi Orfeum mindenkor műsora teljesen fehér és hogy azt már nagyon jól tudják a vidéken is, azt eklektánisan igazolja az a körülmény, hogy a tegnapi előadás jelen volt a szigetvári állami polgári iskola 46 növendéke tanáraik vezetésével. Husvét vasárnapján és hétfőjén megsekkelt áru d. u. előadások lesznek. Cél szerű a jegyeket valamennyi előadásra előre megváltani.

Lefokozott zászlós. Az aradi császári és királyi hadbíróóság súlyosan ítélkezett Pópa Szilárd 33. gyalogezredbeli zászlós ellen, akit hamis kártyázással vádoltak. A vádak a vizsgálat folyamán valóknak bizonyultak és Pópát, aki az aradi román társadalomnak szimpatikus tagja volt s éppen hadnagyi kinevezés előtt állott, rangvesztésre és hátralevő négy esztendejének közlegényi minőségben való utánszolgálatára ítéltek.

Halál munka közben. Az István-ut 69-ik száma telken most építik az új gimnáziumot. Egy bádogosinas a tetőn dolgozott s megcsuszott, lezuhant az utczára. Azonnal meghalt. Kilitét nem tudták megállapítani. Holttestét a törvénytörvényi orvostani intézetbe vitték.

Életuntak. Herdály Ferenc huszonnégy éves asztalossegéd a rákospalotai erdőben mellbe lölte magát. A gróf Károlyi-kórházba vitték. Tamás Ferenc huszonhárom éves napszámós a Zöldkoczoru-kávéházban zsebkésével kétszer mellbe szurta magát. A Rókus-kórházban ápolják. A városligeti virágköröndön egy tizenkilenc-husz évesnek látszó fiatalember a szájába lött és nyomban meghalt. Kilitét nem tudták megállapítani. Egy üres pénztárczát találtak nála. Holttestét a törvénytörvényi orvostani intézetbe vitték. Ma reggel a Rudolf-rakparton egy negyven-negyvenöt év körüli szakállas ember holttestét fogták ki a Dunából. A halott már 3-4 hete lehetett a vízben. Kilitét nem tudták megállapítani. Holttestét a törvénytörvényi orvostani intézetbe vitték. Santerer Henrik kassai hírlapíró ma délután a Király-fürdőben föbelötte magát. Halálos sebével az Irgalmasok kórházába vitték.

Halálozás. Toronykői Frigyes, Karczag városának virilis képviselője 66 éves korában Karczagon meghalt.

Albisi Barabás Péterné, Káuffer Teréz, a hó 1-én meghalt. Szerdán délután három óraker temetik a rákoskeresztúri temető halottasházából. Az elhunytban Barabás Béla országgyűlési képviselő sógoránját gyászolja.

Ha őszül a haja, használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában. Budapest, V., Szabadság-tér.

Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 óraker.

Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermekkorra és vívásra.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A rákosi repülőtelepről. A rákosi hangárok műhelyeiben lázasan folyik a munka és a készüldés. Egész nap kattog a kalapács, sivat a fűrész és zug a forrasztó-láng, az aviatikusok a szerelőkkel együtt kormos és olajos munkaszubonyákban dolgoznak új konstrukcióik kivitelén. Ez új gépek legtöbbje már rövidesen teljesen elkészül és akkor megkezdődnek a próbarepülések a Rákoson. Mindenki siet, még vasárnap sem szünetel a munka, pilótaigazolványt akarnak, akik eddig is értek el már valamit, küzdeni a sikerért az aug. körrepülésen. Székely gépén még nagyon sok a munka, bizony gyakran csalókkák a számítások s később készülnek el a gépek, mint alkotók hinnék. Horváthék tanulógépe, az újraépített „Horváth II.” a legvalószínűbb számítások szerint e hét végére elkészül s akkor Prodam pilótánövendékei ismét kísérletezhetnek. Lazarus Antal teljesen magára hagyatva, megkezdte már a minap összetört monoplánjának újrakészítését, amelyen némi újítások is lesznek. Zsemlye Elemér monoplánjának elkészülte már szinte napok kérdése, csak a megrendelt motorjára vár. A „Kolbányi III.” nevű monoplán is rövidesen el fog készülni, amely gép szintén süriin fog kísérletezni a repülőterén.

© Az olasz király az aviatikáért. Rómából jelentik: Viktor Emánuel olasz király és az olasz miniszterelnök ma fogadta Dazzara Leonino aviatikust, akinek kezdeményezésére alakult meg Turinban a nemzeti aviatikai egyesület. A király megígérte, hogy támogatni fogja a hazafias intézményt, a miniszterelnök pedig elfogadta a védnökséget.

© Prodam Fiumében. Fiuméből jelentik: Prodam Guidó aviatikusnak a városi tanács megengedte, hogy április tizennegyedikén repülőgépfelszállást rendezzen. Május harmadikán Prodam Abbáziában fog felszállani.

© Nyolcz és fél óras repülés. Párisból jelentik: Hamel aviatikus, aki Miss Dawis kíséretében ma reggel 9 óra 35 perczker a London melletti Hendon-ban felszállott, kétszeri leszállás után este 6 óraker Issy les Moulins mellett leszállott.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Bucsuzások.)

Bánatos napokra virradtunk. Egymást érik a bucsuzások. Talán nem is helyes a kifejezés: nem a bucsuzások, hanem az *eltűnések* vannak napirenden.

Az egyetlen *Gabányi* Árpád állt ki a közönség elé s végigszenvedte az elválás minden gyötrelmét. Megkérdezték, hogy mit érez? *Gabányi* a szemüvege fölött merő pillantást vetett a kérdezőre és így felelt:

— Grillparzer jut eszembe.

— Grillparzer?

— Egyik darabjának bemutatóján, az első felvonás közepén fölkerekedett és elhagyta a színházat. Megkérdezték, hogy talán az előadás ellen van kifogása. „Nem — szólt a nagy író — de úgy érzem, mintha elevenen boncolnának... mert a cenzor itt is, ott is kihuzgált a darabomból.” Nos, most, hogy engemet palam et publice ünnepelnek, magasztalnak, én is úgy érzem, mintha elevenen boncolnának.

Talán *Helvey* Laurát ez az érzés készítette, hogy nyilvános bucsuzás nélkül hagyja el azt a pályát, mely annyi babért és rózsát... de tövist is... termelt neki. Elmenekült a leányfalu tuskulánúmba a bucsulátogatók elől, ott hallgatja a vihar zugását, mely annyira hasonlít a nézőtérrel felzúgó tapsokhoz.

Távozásakor eszembe jut a Nemzeti Színház fénykora, amikor a *Paulay*, *Sardou*, *Csiky* és *Helvey* Laura jegyében napról-napra ünnepi estéje volt a színháznak.

— Még a parádés szerepei is rimeltek a Lóra névre! mondta tegnap *Várdi* Antal.

— Hogyan?

— Dóra, Fedóra, Theodóra és a Csiky-féle Nóra.

A harmadik távozó — *Petrás* Sári. Ő is inkább szökik, mint távozik. Kilenczedikén már Londonban van próbája. A budapesti közönsége előtt egyelőre nem jelenik meg, de elutazásáig sorra látogatja ismerőseit.

Először is világhírű nénikéjéhez, *Pálmay* Ilkához ment el, hogy tanácsait kikérje. Összebujtak a plébánia-utczai szalonban és angolul csevegtek, angolul tért szüresöltek és angol cakes-eket ropogtattak hozzá.

És e rövid idő alatt jobban megismerték, jobban megszerették egymást, mint az eddigi hosszú éveken át.

— És most el kell válnunk! kesergett *Sári*ka.

— Hadd el, vigasztalta *Pálmay* Ilka, az első sikered hírére meglátogatlak Londonban.

— All right! kiáltotta erre az örömhíre a szép hugocska és össze-vissza csókolta szépséges nénikéjét.

(A *Gabányi*-banketten.)

Az „Annuska” előadása után bucsulakomára gyülekeztek *Gabányi* Árpád tisztelői az Erzsébetvárosi Kaszinó termeibe. A lapok három sorban emlékeznek meg erről a bankettről, de annak annyi kedves részlete volt, hogy lehetetlen azokat hallgatással mellőzni.

Gróf *Bánffy* Miklós kormánybiztos mondta az első felköszöntőt. Komolyan beszélt, mint ahogy a hivatalos szónokhoz illik. A többiek már kedélyességet, tréfát és mókát vegyítettek tőztjukba, hogy elhesseggék a feltolakodó bánatos hangulatot.

Rózsahegyi Kálmán például a Nemzeti Színház „parasztjai” nevében szólalt föl. Ezek közé sorozva *Liget*i Juliskát, *Guenest* és még többek mellett — magát is.

— Csak arra kérlek kedves bátyám, — mondta a végén — lesd meg, hogy Istvádon hogy fogják a czinegét. Az én gyerekkoromban kivájt tükben fogtuk.

Móricz Zsiga keserű szemrehányásokat tett az öregnek: *Gabányi* remek játéka ihlette meg a pa-

raszt darabok irására. A „Sári bíró“ Varju-ja és „A falu“ dohánysa után, három szerepet irt neki és ime, most ezek a szerepek árván maradnak!

Bárczy István polgármesternek szintén volt zok-szava. Neki ahhoz semmi beleszólása — ugymond — hogy hűtlen lesz a Nemzeti Színházhoz, de ő nemesak kitünő színész, hanem Budapestnek érdemes polgára is. Ha már el is megy falura, ígérje meg legalább, hogy a szívében ezentul is Budapest polgára marad. Ugy illenek talán, hogy diszpolgárrá válasszák meg. De mit érne vele: Haynau is diszpolgárunk volt. Kérdezzünk meg bárkit, kik a főváros diszpolgárai, — senki se tudja felsorolni a neveiket. De ha arról van szó, hogy kit szeretnek a budapestiek, a Gabányi neve semmiesetre se fog hiányozni.

Feld Zsigmond is talpraesett beszédet mondott. Az elején még fecsegték körülötte, s valaki csendre intette a zajongókat.

— Óh, miattam csak tessék lármáznia — szólt finoman az öreg ur — nekem erős hang van!

Azután a legnagyobb figyelem közt mondott el egy reminiscenziát: Amikor német direktor korában, Knaak, a híres bécsi komikus, vendégszerepelt a Városligetben, Gabányi kiment, megnézte és nem győzte eléggé dicsérni. Másnap Knaak látogatott el a Nemzetibe és el volt ragadtatva a Gabányi művészetétől.

— Nem a nyelv teszi a művészetet, hanem a művészetnek külön van nyelve.

Ezzel a talán nem egészen magyarosan hangzó, de mély igazságot rejtő mondás után kocczintotta poharát az ünnepeletéhez.

Gabányi — Tóth Imre azon közbeszólására, hogy: „Azt mondja meg, mért megy el“ — ezzel a poétikus, szép történettel felelt:

— Vidéki színész koromban volt egy szerepem, amelyért éltem-haltam — *Shylock*. Ahol megfordultam, mindenütt eljártam: Üres ház előtt, de nagy hatással. Szatmáron is kitűztem a „Velencei kalmárt“. Elmentem egy orthodox zsidó boltos jó barátomhoz, akit Kohnnak hittak.

— Már akkor is? kiállt közbe valaki.

— Még akkor! — javította ki Gabányi, azután folytatta: Kértem tőle kreppet a parókámhoz és a szakálámhoz. Kreppje nem volt, de báránybőrbundák béléseiből lenyirt egy jó csomót és ideadott egy pár fehér lófarkat. Azután megkérdezte, milyen szerep az a *Shylock*. Azt mondtam, hogy zsidó, de hogy kellemetlen zsidó, azt elhallgattam. És mivel kíváncsi volt a darabra, adtam neki szabadjegyet, hogy megnézhesse. Másnap megkérdeztem, tetszett-e neki.

— Sehr. — felelte Kohn bácsi — Gabányi ur nagyon jól játszott. A szakála is nagyon szép volt. De mondok valamit: hol látott maga zsidót bot nélkül? Tudja mit: adok magának egy botot, egy echt orthodox zsidóbotot. Ígérje meg, hogy ha zsidót játszik, használni fogja... De csak, ha zsidót játszik.

— Meghatottan fogadtam el az öreg, a hoszszu használatától kifényesedett fogóju botot és akárhova mentem, mindenütt ezzel játszottam *Shylock*-ot. Időközben Kolozsvárra szerződtem. Ott is első dolgom volt, hogy a kedvenc szerepemet bemutassam. De amikor elérkezett az előadás napja, nyugtalanság lepett meg. Sok kifogásolni valót találtam az alakításomban. Különösen éreztem, hogy sehogy se találom el az igazi hangot, amikor sirnom kell Jessika elvesztésén és ujongnom a kalmár bukásán. Tünődésem közben elbarangoltam egy állatseregletre, amely éppen akkor ütötte fel a sátorfáját a kincses városban. Az egyik ketrecből egy kaczagó hiéna ugrott a rácsához és velőrázó üvöltést hallatott.

— Ez az! Ez az! gondoltam s elhatároztam, hogy ezt a rémes zokogva-kaczagást fogom utánozni. De amikor rákerült a sor, cserben hagyott a fizikai erőm. Fogyatközöm érzetében fogtam a botot — a szatmári Kohn botját — s a térdeimen ketté törtem. A közönségnek tetszett az alakításom... de azóta nem játszottam *Shylock*-ot, mert megértettem, hogy meghaladja a fizikai erőmet. És ez a magyarázata mostani visszavonulásomnak is: Néhány év óta gyöngül a szemem, hanyatlak az

erőm és azt hiszem, okosan cselekszem, ha kettő töröm a művészpályám botját.

(Egy Amaradit felolvasó-est.)

Ezek elmennek és egy várt művész — nem jött el. Ez az elmaradt vendég Alessandro Moissi, a Reinhardt berlini Deutsches Theaterének híres tagja, akit közönségünk a Vígyszínházbeli vendégszerepléséből jól ismer.

Moissinak a mult héten felolvasó estét kellett volna nálunk tartani, de — a már egyszer elhalasztott estély — végleg elmaradt. Ezt akkor két sorban megírták, de a nagyon mulatságos ok csak most pattant ki:

Kedden Moissi még Berlinben játszott, csütörtökön már Bécsben kellett a „Jedermann“ czimszerepében fellépnie, s szerdán lett volna a budapesti felolvasás. Tehát elég mozgalmas egy-másután.

A művész szerdán hajnalban elutazott Berlinből, délben Oderbergben volt s délután fél 3-kor Zsolnára érkezett. Ott azt az értesítést kapta, hogy a budapesti gyors még jó sokáig nem indul. Moissi unatkozott. Unalmában nézegette a vágányokon álló vonatokat s látta, hogy az egyik Zsolna-Budapest felirású táblák vannak. Beült hát az egyik első osztályú kupéba és várta az indulás pillanatát. Ez el is érkezett s néhány kilométernyire Zsolnától a kalauz lépett be hozzá. E találkozás kellemetlen fölfedezéssel járt: Az a vonat, amelyen ült, közönséges bumlvonat volt, a mely este fél 10 órakor érkezik Budapestre — éppen két órával a felolvasás megkezdése után.

Nem tehetett egyebet: a következő állomáson kiszállt. Az előzékeny főnök mozdonyon visszavittette Zsolnára, hogy onnan különvonattal folytathassa utját. Megtörténtek a készülődések: Távirat, engedélyért a kereskedelmi miniszteriumhoz; az engedélyek beérkezése; a közben eső állomások távirati értesítése; a különvonat díja — 200 koronának — lefizetése; a különvonat összállítása.

— És hány órákor érkezünk Budapestre? kérdezte Moissi mindezek után.

— Fél tíz órákor! felelte nyugodtan a főnök.

— Unmöglich! Kiálltotta hamleti hangon a művész.

Ekkor az a luminozus ötlete támadt: hátha automobilt kaphatna. Zsolnán csakugyan volt három auto: Az egyik elutazott a gazdája; a másik el volt törve; a harmadik nem volt helybeli... egy szép hölgy érkezett rajta átutazóban az egyik hotelba.

Moissi fölkereste a hölgyet. Elmondta szomorú történetét és megkérte, hogy kölesönözze neki az autóját. Sokáig tartott a kapacitálás, de végre, a híres név varázsa legyőzött minden skrupulust. A művész tulbaldogan beugrott a gépkocsiba, amikor a chauffeur kijelentette, hogy az utak rossz-sága miatt fél 11 előtt semmiesetre sem érhetnek Budapestre.

Ez volt az utolsó döfés. Moissi kénytelen volt megírni azt a sürgönyt, melylyel lemondott a budapesti felolvasásról és — a 4000 korona tisztelt díjáról.

Egy látésöves ur.

(*) Luxemburg grófja. A Theater an der Wien társulatának ma esteli vendéjátékán az indispozícióval küzdött Traumann helyett Storm Ottó énekelt a czimszerepet. A művész, aki ezt a szerepet Bécsben és Párisban kreálta, nagy és meleg sikert aratott. A telt nézőtér lelkesen ünnepelte vele együtt Günther Miczit, Kartousch Lujzát és a többi szereplőket.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán Titta Ruffo fejezi be vendégszereplését. A nagy hírű művész a Szevillai borbély czimszerepében bucsuzik, amelyben bemutatkozáskor oly páratlan nagy sikert aratott. Rosinát—Sándor Erzsé, Berthát—N. Valent Vilma, Almaviva—Arányi, Bartollo—Hegedüs, Basilio—Kornai, Fiorillo—Kertész, Örtiszt—Juhász, a jegyző—Zolnai lesz. A második felvonásbeli éneklecke-jelenetben Sándor Erzsé Arditi (Duccio) keringő-jét éneklé be-tétül. A dalmú után a Tavasz című táncegyveleget adják a főszerepekben Nirschy Emilia és Kranner Ilona fellépésével. Mind a két művet ifj. Ábrányi Emil karmester vezényli, az operát Alsógyörgy Kálmán rendező, a balletet Guerra Miklós balletmester rendező. (Évi bérlés 57. szám, felemelt helyárak, kezdete fél-

nyolcz órákor.) Nagyesütörtökön, nagypénteken, nagyszombaton nincs előadás. Husvét vasárnapjára Puccini új dalművét, A nyugat lányát tűzték ki, melyben a három főszerepet Szamosi Elza, Környei és Takáts éneklé. (Rendkívüli bérlésűzet I. szám.) Husvét hét-főjén Hoffmann meséi dalmű kerül előadásra Sándor Erzsé, Ambrusné, Váradi M., Székelyhídy, Dálnoki, Kertész, Hegedüs, Várady S., Kárpát, Mihályi, Ney B. fellépésével. (Évi bérlés 58. szám.)

(*) Reinhardt Párisban. Bécsből jelentik: Reinhardt Miksa társulata legközelebb vendégszerepelné megy Párisba. Első előadásul a Sumurun című némajátékot választotta, amely előtt Moissi francia nyelven prologot fog mondani.

(*) Titta Ruffo újabb vendégszereplése. Az a művészi siker, amelyet az Operaház kitünő vendége: Titta Ruffo eddigi három fellépésével aratott Budapestben, arra indította az Operaház igazgatóságát, hogy a nagy művészzel újabb vendégszereplésre már most szerződést kössön. Ugy értesülünk, hogy Titta Ruffo még az idén, májusban visszajön Budapestre és néhány estén ismét fellép az Operaházban. Ez alkalommal olyan szerepben is fellép, amelyet eddig még nem énekelt a budapesti közönség előtt. Ez a szerep valószínűleg „Don Juan“ czimszerepe lesz.

(*) Képzőművésznők kiállítása. Holnap nyílik meg a Nemzeti Szalon helyiségeiben a Magyar Képzőművésznők Egyesületének, fennállása óta immár negyedik kiállítása. A tárlathoz készült katalogus előszava meglehetősen naivitással igyekszik a festőnők és ennek kapcsán egyesületük létjogosultságát — anélkül, hogy erre szükség volna — bizonyítani. Az előszó szerint a mai társadalmi átalakulás a nőt is bedlittotta a munka milieujébe és a modern nő minden téren, a képzőművészet terén is részt kér az alkotó munkából. „A zsenialitás és szellemi energia manapság a szellemi élet rendkívül megővült óriási területén mintegy decentralizálódik. Ezt az óriási területet a férfi már nem bírja egyedül megművelni. Ma már szükséges, hogy segítsen neki a nő is.“ Eszerint tehát a képzőművészet körülbelül olyasmi volna, mint egy nagy káposztásföld. Ha a férfi nem tudja maga megkapálni, segítsen neki az asszony. Milyen kedvesen naiv indokolása a női piktorok többnyire ártatlan kézimunkájának. Hogy a képzőművészet hatalmas területének megművelése egyéb, fontosabb faktorokat is megkövetel, mint a kapát, helyesebben esetet vagy vésőt markoló két kezét, arra nem gondol az előszó kétségkívül jóhiszemű, de végtelenül naiv írója. Hogy egyebet ne említsünk: tehetséget. Ezt a szót a cikk óvatosan kerüli és ha a Képzőművésznők Egyesületének új kiállítását végignézzük, könnyen megértjük ennek okát is. A mintegy kilenczven kiállító között elenyésző csekély azoknak száma, akiket teljes objektív meggyőződéssel tehetségeseknek mondhatnánk. A férfiak, bár semmi szükségük sincs a szellemi élet nagy területének megművelésénél a másik nem segítségére, nem fognak sohasem protestálni a női piktorok ellen. De feltétlenül joguk van megkövetelni, hogy a nő ne csak feminista elvek hangoztatásával, hanem ugyanazekkel a fegyverekkel is induljon harcra, mint a férfi. Elsősorban — művészetéről van szó — tehetséggel. A magyar képzőművésznőknek, akik négy évvel ezelőtt egyesületté tömörültek, még nagyon sokat kell dolgozniuk és tanulniuk, hogy a fejlődésnek azt a fokát elérjék, ahová külföldi társnőik már elértek. Ezt is a mostani kiállítás igazolja, amelyen a külföldi festőnők vezetnek. Braunecker Sztina bárónő például, habár erősen akadémikus ízű, de tökéletes bravúrral megfestett portrékat mutat be, Frenkel-Hahn Lujza minuciózus gondossággal prerafaelitáskodik, Hofrichter Mártha erős rajztehetség és Degas utánérzéssel megkomponált artista-képei is elsőrangúak. Lindner Hermina nobilis színérzékét árul el egy finom interieurjében, Montigny Jenny pedig „Aratás“ című festményében érdekes technikai újításokat kísérel meg. A magyar kiállítók között első helyen Komáromi Kacsz Endrénére kell megemlékezni. Egyénien és tisztult felfogással követi azt az irányt, amely a nőfestők lelkiületének legjobban megfelel. Akvarellben dolgozik Komáromi Kacsz Endréné, a női kézben oly artisztikusan illő finom nyest-csattal, virágokat és színes interieur-eket fest gyakorlott kézzel. Egy finomultabb,

művészileg magasabb fokon álló kézimunka ez. Györy Aranka szintén akvarelleket állított ki. Ő az utca ötletes megfigyelő, karakterisztikus alakjait teljes sikerrel ábrázolja. A többi kiállító tulnyomó része csendéletekkel jelent meg, melyek abban különböznek egymástól, hogy vagy Cézanne, vagy a régi olajnyomatok modorában vannak tartva. Köztük is kiválnak Magyar Mária erőteljes csendélete és Payer Gizella képei. A portrék között feltűnően sikerült, nagy tehetséget és biztos technikai tudást árul el Müller Méla „Kollega” című férfiarcképe. Somló Sárika egy jó plakettel, Duffinger Hanna pedig két erőteljes tanulmányfejjel képviselik a plasztikai részt. A Szalón kiállítási terméi közül az utolsóban Schütz Julesa külön kollekcióját találjuk. A művésznő a Művészhat legutóbbi tárlatán tűnt fel először és nagyobb részt az ott már szerepelt képeit látjuk itt viszont. Nyugtalanul kereső, impulzív tehetség, akit minden, amivel csak a természet szolgálhat, érdekel és megfigyelését saját egyéni felfogásán át igyekszik artisztikusan megrögzíteni. A színek összhangba hozásának, a csendéletek alkotó tárgyak, vagy a tájképek objektumainak formái és egyenlői megoldásai csakugy érdeklik, mint a perspektiva merészségeinek pontos ábrázolásai. Kereső még, de mert erős és társnői között szokatiabb tehetség, a sárga terem minden falát elborító kísérleteiből egy érdekes művészegyenlőség sikeres kibontakozására nyílik kilátás. (cs.)

(*) Theater an der Wien előadások husvét délután. A Népepera igazgatója, hogy a délutáni előadásokat látogató közönségnek is módjában legyen a vendégszereplő társulat kitűnő előadásain résztvenni husvét vasárnap és hétfőn délután olcsó helyárak mellett, (50 fillértől 3 koronáig) elővételi díj nélkül operette előadásokat rendez és pedig husvét vasárnap délutánján a Theater an der Wien társulata a „Czigánybárót” játszza, mely elsőrangú szereposztásban kerül színre. Barinkayt, a híres Streitmanner Károly, Saffyt Fischer Betty, Cyprát Macha Gusti, Arsenát Trethan Marie, Zsupánt Glavatsch Ferenc, Carnerot Guttmann Pál, Homonnayt Langer Otto és Mirabellát Schütz Miczi játszzák. A két utóbbi szerepét a bécsi udvari Operában is játszzotta. Husvét hétfőn délután a Wiener Blut kerül színre az ismert kitűnő ensembleval, Günther Miczi, Fischer Betty, Karousch Lujza, Trethan Marie, Glavatsch, Gutmann, Deutsch-Haupt és Flemminggel a főszerepekben.

(*) A Gésák. Fedák Sári, a Király-színház vendégművésznője, aki ebben a színházi évadban, annak megnyitása, augusztus 16-ika óta minden nap, vasár- és ünnepnapokon kétszer is fellépett, a Gésák küszöbön álló bemutatójára való tekintettel néhány napi pihenőt kért az igazgatótól, a mit az neki készséggel meg is adott. A művésznő e rövid szabadságáról visszatérve, Nagyszombaton, április 6-án, este lép föl először a Leányvásár Bessay szerepében. Husvét vasárnapjának délutánján Fedák Sári a Kis grófban, Martos és Rényi operettjében lép föl. Husvéthétfőn pedig a János vitéz szerepét játszza el. A jövő hét péntekén, április 12-én Jones híres operettjét, a Gésák-ot ujtják fel.

(*) Tavaszi mámor. Az Új Színpadnak (Aréna-ut és Dembinszky-utca sarok) forró színházi estéket ígérő bemutatója lesz szombaton este 8 órakor. Ezen a bemutatón kerül színre Bartha Lajosnak „Tavaszi mámor” című proletár-tragédiája. A hőse cselédsonon élő szolgálégy, akinek szenvedéseit és nyomorúságos életét a szerző drámaírói készsége és jellemzőereje pompásan illeszti be a darab konstrukciójába. Az Új Színpad rendezője ritka gondossággal, művészgardája pedig nagy ambícióval készül a nagyszombati bemutatóra, amelyen a Bartha-darabban egy estén Max Dauthrunday „Kacagni-meghalni” című színművét és Schnitzler Arthurnak „Irodalom” című finoman elmés vigjátékát mutatja be az Új Színpad. A nagyszombati bemutatóig a színház nagy sikerű darabja „A Mari” kerül színre.

(*) A Leányvásár Újpesten. Az újpesti népszínházban nagy sikerrel mutatják be a Leányvásárt. Neményi Blanka Lucy szerepét játszotta ügyesen. Az együttesből kiemeljük még P. Korai Margitot, Szőreghyt, Lukácsot és Balog Bélát.

(*) A „Pax” közgyűlése. A Pax művész-társaság, amelynek az a célja, hogy a magyar művészek érvényesülését elősegítse és minden művészeti iránytól mentes politikát üzzön, ma délután közgyűlést tartott a Nemzeti Szalonban. A közgyűlést a festők és szobrászok nagy számban jelentek meg. Az elnöki székét Baditz Ottó festő foglalta el, aki rövid beszédben üdvözölte a megjelent művészeket. A közgyűlés megválasztotta a 25 tagú főtanácsot, amely hivatva lesz az egyesület ügyeit vezetni.

vid beszédben üdvözölte a megjelent művészeket. A közgyűlés megválasztotta a 25 tagú főtanácsot, amely hivatva lesz az egyesület ügyeit vezetni.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Egy hangos kiállítás. Kevesen vannak olyanok, akik szeretnek olvasni, annál többen azonban, aki nem olvasnak. Ugy az olvasni szeretők, mint az ettől a nagy gyönyörűségtől idegenkedők tömött sorai között alig egy hónapja egy kedves, csipkedő kiállítás hangzott el: „Igy irtok ti!” — Karinthy Frigyes hangoztatta új, pompás humortól ragyogó könyvének czimlapján. Bepne pedig művésziesen kikarrikírozta az irodalom közismert jeleseit, finom szatirával, mindenki számára élvezetes, kacagató humorral. És egyszeriben megsokasodott az olvasni vágyakozók száma, úgy, hogy alig van ma már ember, aki ezt a könyvet el ne olvasta volna. Már több mint tizenötezer példány kelt el Karinthy könyvéből, ami egyike a legnagyobb magyar könyvsikereknek. A könyv ára 1 korona 20 fillér. Mindenütt kapható.

* Új Idők. Április elsejével új évfolyamot kezd az Új Idők, Herczeg Ferenc kitűnő hetilapja, amely hétről-hétre gazdag, előkelő színvonalu tartalommal keresi fel olvasó közönségét. Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből kikerül, mindazt azon mód frissen megszerzi az Új Idők. Munkatársai között a szerkesztő Herczeg Ferenczen kívül ott találjuk a toll, a rajz és eszt. java reprezentálót. Regény, novella, vers társadalmi és művészeti czikk, kép és rajz, minden, ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül és a szerkesztőség apparátusa az új évfolyamban is azon működik, hogy minél változatosabb színvonalu lappal légyen az olvasóközönség elé. E cél érdekében a magyar irodalom legjelesebbjeinek munkáiból azoknak színejavát lözli és egyúttal a külföldi szépirodalom minden jelentősebb munkáját is bemutatja. Horkayné a maga elmés modorában az Új Időkben szól hozzá az aktuális eseményekhez. A magyar és külföldi regényen kívül, amelyeket a lap közöl, közli még Herczeg Ferenc nagysikerű új színművét folytatásokban. Mindezeket kívül a világirodalom legérdekesebb regényével is kedveskedik olvasóinak az Új Idők. Mindenki, aki a lapra előfizet, ingyen kapja Dumas világhírű regényét: Gróf Monte Cristo-t. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal VI. Andrassy-ut 10. szám.

FŐVÁROS.

(*) A turini polgármester üdvözlő-levele. Megemlítjük, hogy a turini műegyetemi hallgatók küldöttsége tegnap nyújtotta át dr. Bárczy István polgármesternek Rossi Teofilo turini polgármester meleghangú üdvözlő levelét. Rossi polgármester, aki a Kossuth-mauzoleum felavatásán Budapesten időzött, a következő sorokat intézte Bárczy polgármesterhez:

„A torinói Galileo Ferraris társaság tagjai a technikai egyetemi hallgatókkal együtt, tervbe vették Budapest főváros, egyetemi hallgató társai és Budapest város törvényhatóságának meglátogatását. Élénk emlékezetünkben él még az a felejthetetlen barátságos vendéglátás, amelyben a város bennünket Kossuth Lajos mauzoleumának felavatása alkalmával részvett. Ez az emlék és a két város között fennálló igen szíves viszony felbátorít bennünket, hogy a kedvező alkalmat megragadva, polgártársaink által a legmelegebb baráti üdvözlőlevelet és nagyrabecsülésünk legigazibb kifejezését nagyságodnak elküldjük. Teofilo Rossi s. k.”

(*) Bécsi vendégek Budapesten. A budapesti tudományos egyetem rektora értesítette a fővárost, hogy a bécsi tudományos egyetem tanárai és hallgatói e hónap 10-én Budapestre érkeznek, itt négy napig időznek és ezalatt az idő alatt a főváros intézményeit is meg akarják tekinteni. A tanács ma a vendégek fogadtatásának költségeire 2000 koronát szavazott meg.

(*) Előjáró-helyettesítés. A polgármester Dévényi Gyula főjegyző betegségeinek tartamára Szentkóczy Dénes fogalmazót a IX. ker. előjárósághoz helyezte át, egyúttal megbizta őt az előjáró helyettesítésével is.

(*) A bécsi-uti villamos. A III. kerületi polgárok népes küldöttségét vezette ma dr. Pető Sándor, a kerület képviselője, Sándor Pálhoz, a közuti vasút vezérigazgatójához. A küldöttség arra kérte a vezérigazgatót, hogy a III. kerületi Bécsi-uti villamos vasutat a társaság még az idén építtesse ki. A vezérigazgató kijelentette, hogy ismeri ennek a vidéknek közlekedési igényeit és megígérte, hogy a vonalnak a Vörösvári-utól a Határ-utcaig terjedő részét még ebben az évben okvet-

„Altwater”

Gessler

Budapest

nül megépítik. Ha azonban az óbudai fögyűjtő-csatorna építkezésének munkálatai annyira előhaladnak, akkor kilátás van, hogy az egész Bécsi-uti vonal még az idén kiépül.

(*) Pályázat új állásokra. A tanács a következő új állásokra hirdet pályázatot: egy másodosztályú tanácsjegyző, egy másodosztályú tiszt ügyész, egy másodosztályú főmérnök, egy adóhivatali másodosztályú számtanácsosi, három adóhivatali másodosztályú tiszt, egy helyettes főállatorvosi, egy másodosztályú állatorvosi, egy harmadosztályú pénztárosi, egy végrehajtó főtiszt, egy végrehajtó másodosztályú tiszt, egy fertőtlenítő másodosztályú tiszt, három kezelő főtiszt, három kerületi szülésznői, két árvaházi tanítói és két árvaházi tanítónői állásra, valamint a felsorolt magasabb illetményű állásoknak fokozatos előléptetés útján történő betöltése esetén megüresedő állásokra. A pályázatok határideje április 17 déli 12 óra.

(*) Az új sertésszállás. A közgyűlés, amikor elhatározta a kőbányai szállások telkein lévő korlátozás feloldását, egyúttal utasította a tanácsot, hogy a megszünt sertéshizláló és kereskedelmi telep helyett létesítendő új telep érdekében sürgős tárgyalásokat indítson meg. A tanács mai ülésében elhatározta, hogy a tárgyalások megindítása céljából a közgyűlésnek vegyes bizottság kiküldését fogja javasolni, melybe a belügyminisztérium, kereskedelemügyi minisztérium, az államvasutak és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület képviselőit is meghívják.

(*) Villamos vasuti ügyek. A Közuti vaspályatársaság terveket dolgozott ki a népliget-i végállomáson hurokvágány létesítésére. Ennek a hurokvágánynak a célja az volna, hogy a Rákóczi-ut felől is forgalmat biztosítson a Népligetnek. A tanács a vágány építésére bemutatott terveket elfogadta és a helyhatósági építési engedélyt megadta. — A városi villamos vasut bemutatta a X. kerületi Liget-tértől az Alsóvaspályá-utczán és Gyömrői-uton át Szentlőrinc határára tervezett új vasutvonal terveit. A műszakilag letárgyalott tervekhez a tanács-mai ülésében hozzájárult.

TANÜGY.

(*) A tanítóképző tanárok Főlegyházán tartották meg kongresszusukat. Dr. Baló József megnyitó beszéde után Finácsy professzor beszédének hatása alatt a közgyűlés újból kimondotta határozatát az a meggyőződéséről, hogy a tanítóképzőknek öt évfolyamra való felemelése a közel jövő egyik elodázhatatlan feladata. A plenáris ülés után a tanári szaktanácskozások következtek. Előadók: Quint József: Kísérleti pedagógia. Dr. Novy Ferenc: Német nyelv. Dékány Mihály: Fizikai gyakorlatok. Eber Sándor: Rajz. Bergmann József: Kézimunka. Fuchsne-Ertner Milla: Testgyakorlat. Külön említésre méltó Diviaczky Rezső sárospataki tanár tanmenetszerű slójd-kézimunka kiállítását, melyre a közoktatásügyi miniszter leküldte Guttenberg igazgatót jelentéstétel végett. Délután két órakor a vendégek tiszteletére a város százötvenérfékes bankettet rendezett, a melyen az első felköszöntőt a királyra, gróf Ráday Gedeon mondta. A minisztert és képviselőjét, a főispánt dr. Baló köszöntötte fel. Az egyesület táviratban üdvözölte gróf Zichy Jánost, Neményi Imre miniszteri tanácsost, a tanítóképzés vezérét, továbbá Wlassics Gyula volt közoktatásügyi minisztert, hatvanadik születésnapjának jubileumára. Hat órakor nagyszabású hangverseny volt, melyen kizárólag tanítóképző-tanárok és tanárnők működtek közre. — A kongresszus ma reggel folytatja tanácskozásait. Lechniczky Gyula sárospataki tanár az új tanterv alapelveinek értékesítéséről tanulmányt olvasott föl, amely hosszabb vitát provokált. Utána Balog Kálmán sárospataki tanár „Az új tanterv és a gyakorlati kiképzés” czimmal tartott mélyreható és a témát minden oldalról megvilágító előadást. A napirend utolsó pontja következett ezután, a tisztujtítás, amelynek elnökké újból Baló József budapesti tanítóképzőintézeti igazgatót, főtitkárrá Mészáros Jenő budapesti tanárt, szerkesztőnek Dékány Mihályt, alelnököknek Wagner János budapesti tanárt és Gusvenicz esztergomi, Mohar csurgói és Orosz debreczeni tanítóképző-intézeti igazgatókat választották meg. Az egyesület titkára Nagy Ferenc, pénztárosa Novi Ferenc lett. Azután az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta gróf Zichy János vallás- és közok-

TISZTVISELŐ-OTTHON

(PENSIO) Budapest, Szentkirályi-utca 22. I. em.
Teljes penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknek
Lakás pensio 135 korona. Ebéd 42 korona. Vacsora 24 korona

latásügyi minisztert, Balogh Jenő és Náray-Szabó Sándor államtitkárokat. Ezután Baló József elnök a közgyűlés befejezése alkalmából még egyszer megköszönte Kiskunfélegyháza város vendéglátását és féltizenkét órákor bezárta a közgyűlést.

Tanárok kongresszusa. A helyettes tanárok országos kongresszusa ma délután négy órákor folytatta tanácskozását az Országos Középiskolai Tanáregyesület helyiségében Dehény József elnöklésével. Az ülésen Molnár György alelnök arra kérte a tanárokat, hogy sorozatos cikkekben ismertessék meg a nagyközönséggel a tanári pályát teljesen objektíven és minden tendenciától. Végül Erdész Ignác hálás szavakkal emlékezett meg a sajtó támogatásáról, amivel a kongresszus véget ért. Délben küldöttség kereste fel a kongresszus határozatából kifolyólag gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi minisztert. Balogh Jenő államtitkár és Boncz Ödön miniszteri tanácsost. A küldöttséget dr. Négyessy László egyetemi tanár, az Országos Tanáregyesület elnöke vezette. A miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget és válaszában elismerte a helyettesitanárság anyagi helyzetének nehézségeit, biztosította a kiküldötteket jóindulatáról és kilátásba helyezte, hogy a jutalomdíjat tetemesen felemeli. Méltánylandóan tartotta azt a kívánságot is, hogy a helyettesitanárok ne óvrol-évre, hanem egyszersmindenkorra kapjanak megbízást és ugyancsak kilátásba helyezte a rendes tanári állások szaporítását, hogy ezáltal is a helyettesitanárok szolgálati ideje redukáltsék. Balogh Jenő államtitkár és Boncz Ödön, a középiskolai osztály főnöke, az előtte tisztelgő küldöttségnek szintén kifejezték jóindulatukat és biztosították őket méltányos kérelmük támogatásáról.

Csalódások. Az Országos Tanító Szövetség igazgatósága tegnapi gyűlése után tisztelgemi akart gróf Zichy János miniszternél. A miniszter azonban nem fogadhatta a küldöttséget, mivel a kormány bemutatkozási napja volt. Helyette Náray-Szabó Sándor államtitkárhoz juthatott a tanítóság. Az államtitkár nem valami rózsás reményekkel biztatta a tanítókat. Kijelentette, hogy a XI., X. és IX-ik fizetési osztályba való sorozásra teljes egészében ne is számítsanak, mert a pénzügyminiszter nem ad pénzt. Tíz milliót ad csak. A szolgálati idő beszámítása tekintetében sem megy a kormány tovább, mint 1893-ig. Ellenben eltérli a korpótlékokat. A tanítónak pedig kevesebbet kapnak majd, mint a tanítók. Ime a kormány álláspontja: a tanítószolgálat helyzete nem hogy javulna, de még rosszabb lesz. A tanítószolgálat válasza erre a megröszébbmenő harc proklamálása. Mindaddig, míg a tanítószolgálat követelését teljes egészében nem teljesítik, a gyűléseken nem lesz pedagógiai munkásság. Viszont az anyagi követelések hangoztatása mindig napirenden lesz.

Étvágytalanságnál

Dr. Hommel-féle Haematogen
biztos eredményű:
20 éves siker!
Ovás! A Dr. Hommel nevet
hangsúlyozni kell.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Otthon írók és hírlapírók köre ma délután Rákosi Jenő elnöklésével választmányi ülést tartott. Az adminisztratív ügyek elintézése után megemlítette az elnök, hogy Lukácsy Sándornak, az egykor igen népszerű színművésznek siralmát állítanak és ajánlotta, hogy az Otthon is járuljon hozzá a költségekhez. A választmány az elnök előterjesztésére 200 koronát szavazott meg. Végül felvették új tagnak Bálint Lajos újságíró.

(—) A Magyar Vasúti és Hajózási Klub évi közgyűlését március 31-én Marx János miniszteri tanácsos, máv. elnök vezetése mellett tartotta meg. Az elnök Marx Jánost zajos ovációval fogadta a közgyűlés első elnöklése alkalmával. Elnök bevezető szavaival rámutatott a klub öröndetes fejlődésére és eredményeire. Wolf Vilmos a Budapest-dunaparti teher-pályaudvar főnöke meleg szavakban köszönte meg a vezetőségnek körültekintő és odaadó vezetését. Pellet Bertalan kir. tanácsos az egész klub érzelmének adott kifejezést, amikor Ludvig Gyula v. b. t. t. főrendiházi tagot és, Kotányi Zsigmond udvari tanácsos, igazgatót az elnöki és alelnöki székekre újból kan-

didálta. Rokonszenves szavaira a közgyűlés nagy lelkesedéssel, közfelkiáltással választotta meg őket. Ezután kiegészítették a választmányt.

(—) Az Általános Közjótékonyági Egyesület ma délután tartotta gróf Csáky Albinné elnöklésével rendezett évi közgyűlését, amelyen az egyesület tagjai nagy számban vettek részt. Gróf Csáky Albinné elnöki megnyitójában szövelt az egyesület múlt évi működéséről, amely foglalkoztató műhelyeiben az arra szoruló szegény munkásoknak és munkásoknak a téli hónapokban állandó keresetet, ellátást és szállást nyújt. Az elmúlt évben 7563 munkást foglalkoztattak kosárfopás, zsákvarrás, papírzacsokkészítés és egyéb munkával. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitót követően a tisztújítás következett: Elnöknek megválasztották egyhangúlag: gróf Csáky Albinnét, alelnökök lettek: gróf Apponyi Albertné, Berzeviczy Albertné, lovag Falk Zsigmondné.

(—) Felolvasás a turini világkiállításról. Török Gyula kir. főmérnök, a turini nemzetközi kiállításról érdekes felolvasást tartott tegnap a Magyar Mérnök- és Építész Egyletben. Veitetté képekben mutatta be a magyar ház minden építő és iparművészeti részletét, melyekről a külföldi legelső lapokban is csak a legnagyobb dícséret hangján szóltak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Választási mozgalom az ügyvédi kamarában. Dr. Szivák Imre halálával megüresedett kamarai elnöki állás betöltése körül erős választási mozgalom indult meg a kamara tagjai között. Az új ügyvédi párt — mint megirtuk — dr. Brüll Ignácnak, a kamara alelnökének jelöltsége mellett foglalt állást és elhatározta, hogy szavazatával dr. Brüll Ignác megválasztását fogja elősegíteni. Dr. Brüll Ignác alelnök az új ügyvédi párttal való megállapodása értelmében a legközelebbi választmányi ülésen le fog mondani kamarai alelnöki állásáról csak azért, hogy a választási mozgalomba be ne folyjon s a választást mint jelölt ne ő vezesse. Ügyvédi körökben beszélnek, hogy dr. Brüll Ignác az új párttal való megállapodása értelmében két év múlva lemond elnöki állásáról az új párt vezérének, íj. dr. Erdélyi Sándornak javára aki most dr. Brüll Ignác mellett mint alelnök jelöltet a párt által.

§ A bukott nagykereskedő fogsága. Losonc-ról táviratozzák: Kohn Lipót bukott nagykereskedőt előzetes letartóztatásba helyezték. Felesége, Demeter Eszter a vádtanácschoz a letartóztatás ellen fölfolyamodást adott be és 10.000 korona óvadék ellenében férjének szabadlábra való helyezését kérte. A balassagyarmati törvényszék vádtanácsa tegnap délután tartott ülésében foglalkozott a fölfolyamodással, melyet elutasított és az előzetes letartóztatást főtartotta. Kohnék a budapesti ítélőtáblához felfolyamodtak.

§ Káhn és Klein. A budapesti büntetőtörvényszék Szepessy táblabíró elnöklete alatt ma folytatta Káhn Henrik és Klein Sámuel úgynökök családi bűnyüének a főtárgyalását. A két vádlott, mint már megirtuk, külföldi, leginkább pedig angol gyárosokat károsítottak meg megrendeléseikkel. A rendelt árukat potom áron elveszítették és egy fillért sem fizettek azokért. A bíróság dr. Váry kir. ügyész vádbeszéde, dr. Gál Jenő és dr. Elszász Oszkár védők meghallgatása után mindkét vádlottat bűnösnek mondotta ki mint tettésársakat kilencz rendbeli csalás büntetésében és ezért Káhn Henriket öt évi fegyházra, Klein Sámuel pedig három évi fegyházra ítélte. A károsult angol gyárosokat követeléseikkel a bíróság polgári peruttra utasította. Az ítélet ellen a vádlottak és a védők felbuzzással éltek, az ügyész azonban megnyugodott.

§ A becsületes intendánsok. Pétervárról táviratozzák: Ma végződött be a nagy pór a megvesztegetett katonai intendánsok ellen. Dufows ezredes két évi és hét hónapi, Sislinski és Zlatkow ezredeseket zsarolás és megvesztegetésért másfélévi börtönrre, továbbá 80.000 rubel kártérítésre ítélte a bíróság. Mind a hármójukat azonnal fogságra vették, a többi vádlottat ellenben felmentették. Zapiens kamarás kivételével, aki egy havi fegyházbüntetést kapott bünpalástólásért, mivel azonban az ő vétsége már elévült, szabadlábra helyezték.

§ A lejtőn. Pár évvel ezelőtt még előkelő szerepet játszott a főváros pénzügyi köreibben Benke Gyula, az Országos Zalogkölcsönös Intézet és Takarékpénztár Részvénytársaság volt igazgatója, valamint az Osztálysorsjáték igazgatósági tagja. Az utóbi időben azonban súlyos anyagi zavarok közé

jutott és hogy a régi életmódját folytathassa, büntetés manipulációkat követett el. Megvette Komlós Jenőtől, a Schwartzler részvénytársaság igazgatójától 12.000 korona értékű automobilját, amelyen nyomban tulajdolt. Egy fővárosi ékszerésztől pedig nagyobb értékű ékszereket vásárolt hitelbe és az ékszereket nyomban eladta. Miután fizetni nem tudott, a károsultak büntető feljelentést tettek ellene és a kir. ügyészség a befejezett vizsgálat után kétféle csalás büntetével vádolta meg a volt vezérigazgatót. Benke Gyula az ügyészi vádirat ellen kifogásokkal élt, amelyeket ma tárgyal a vádtanács. A beadott kifogások elutasításával a büntető törvényszék vádtanácsa ma Benke Gyulát kétféle csalás büntetéseért vád alá helyezte.

SPORT.

() Alag. A rendkívül csunya idő csak a publikum számát ritkította meg alaposan, a mezőnyök épp oly népesek voltak, mint az előző két napon. Nem volt kint Alagon ma délután más; csak azok, akiket a kötelesség szolgált az ezek sem szívesen s azok a semmitől vissza nem riadó játékosok, akik még akkor is ott lennének, ha eső helyett vasvillák esnének. Mindenki el volt rá készülve, hogy a meglepetések egymást fogják kergetni, de csalódtak, mert egy futamot kivéve, a fogadott levak győztek. Ma bemutatkozott Most vagy soha a Jankovich-díj akadályversenyben, azonban nem a legjobb benyomást keltette, mert eleinte ugráni nem akart, végül pedig Tengernagy eléggé megfélemlítette. Pálcát törni azonban még nem szabad a Goga-mén fölött, mert Keresztes nem a legszerencsésebb lovaglást produkálta nyergében. Részletes eredmény a következő:

I. Urlovás-handicap. Díj 1800 korona. Táv 1800 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. Guat (Zángen M.) 2. Ejjel-Nappal (Knapp). 3. Gazdasszony (Zángen B.) Futottak még: Samuela, Forest King, Morsola, Rivoli, Piros király, Rézangyalát, Jako, More, Bae, Home, Mokány, Galgócz. Biztosan fél hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:37, 20:49, 134, 46.

II. Hároméves nyeretlenek verseny. Díj 2000 korona. Táv 1400 méter. 1. Jankovich-B. Gy. Rójtos II. (Játékos). 2. Sonata (Baluska). 3. Lunapárk (Weckerman.) Futottak még: Mén Marót, Dusan, Bieskas, Lucifer, Várnagy, Pater Kaemmerer, Diatum-Pactum, Miért, Algeiras, Szegény legény, Thadée, Netter Kaer, Péter. Biztosan egy és fél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:22, 20:26, 32, 36.

III. Tavasi handicap. Díj 6000 korona. Táv 1200 méter. 1. Mr. Redgrey Coax me (Schuster). 2. Beggar (Györffy). 3. Du (Hollinger K.) Futottak még: Winnetou, Robinette, Re-Contra, Romulus, Bilbah, Gounod, Zeiserl, Theodora II., Pinty. Biztosan egy hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:54, 20:41, 75, 92.

IV. Jankovich-díj. (Akadályverseny.) Díj 2000 korona. Táv 4000 méter. 1. Jankovich-B. Gy. Most vagy soha (Keresztes). 2. Tengernagy (Fólis). 3. Ariadne (Neimans). Futottak még: Bleriot II. Könnyen ötnegyed hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. Tot.: 10:13, 20:21, 21.

V. Verbung gátverseny. Díj 3000 korona. Táv 2800 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. Floridsdorf AWal-kington). 2. Chau (Healy). 3. Casserole (Kollár). Futottak még: Orgada, Tihamér, Suffragette. Könnyen hat hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:37.

VI. Eladók akadályverseny-handicapja. Díj 2000 korona. Táv 3600 méter. 1. Kállai Sz. 46 pk. Gredine (Galló). 2. Mokus (Healy). 3. Rose of Sorrent (Lázár.) Futottak még: Vacant. Igen könnyen husz hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:176, 20:50, 34.

VII. Magyar-díj. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mr. Redgrey Poppy (Baluska). 2. Akácz (Lipták). 3. Der Teufel (Játékos). Futottak még: Fingerhut, Tok. Sikló, Szeszelyes, Pirók, Gold Boy. Tot.: 24, 23, 22, 26.

() Bécsben jobbra fogadott lovak győztek, melyeknek sorát Igraska invitotta meg Coeur d'Excelsior és Léni előtt. Darabont-nál jobban volt fogadva Hera, de az előbbi győzött Maud Limbus és a startfavorit előtt. Fantazye Hauteur-t és Leustic-ot győzte le, ami után Imperator győzelme meglepetés számba ment St. Caradee és Directum Gnl előtt; a reás favorit Senator Birchwood sehol. Ginzinger is megverte a favorit Paganini-t, harmadik Drache. Páva S. reával indult és nyert Kirkwood III. ellen. Mon amie Gemeinderath és Alke-val szemben bizonyította be fölényét. Dilmorc nem váltotta be a bizalmat.

BELATINY
PEZSGÓ

KÖZGAZDASÁG.

Vasuti személy-díj-szabás felemelése.

— A tarifabizottság ülése. —

Budapest, április 2.

Az országos közlekedési tanács és tarifa-bizottság kedden délután 5 órakor *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter elnöklésével a kereskedelemügyi miniszterium nagy tanácskozó termében ülést tartott.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter üdvözölte a szép számban megjelent tagokat s azután behatóan ismertette azokat a szempontokat, amelyek a vasuti személydíj-szabás felemelését teszik szükségessé. Utalt itt a miniszter az államvasutak vonalain eszközendő sürgős beruházásokra, továbbá arra a körülményre, hogy a vasutak jelenlegi kocsiállománya nem bírja kielégíteni az új iparvállalatok kocsi-szükségletét és így újabb és tetemes waggonrendelésre van szükség.

Egy másik szempont, amely e javaslat felépítésének alapjául szolgál, az *átlérés a zónarendszerről a miriametrikus, illetőleg kilométrikus rendszerre*. Nem akarom én azt elvitatni, hogy mind a két rendszer mellett lehet érveket felhozni. De az a körülmény, hogy bizonyos távolságon túl, amelynél a végtelen zóna kezdődik, a közönség egy része az államvasutat egészen ingyen használja, a kilométrikus rendszer mellé állította miniszter. A további szempontok abból állnak, hogy igyekezzünk fenntartani az úgynevezett *szomszédos forgalmat*, vagy is igyekezzünk egyes emporiális gócpontokkal való viszonylatban a közlekedést könnyíteni. Ezzel számolva természetesen szakitanom kellett azzal, hogy ez a tervezet egységes rendszer alapján épüljön fel; kénytelen voltam tehát a kilométrikus, illetve miriametrikus rendszertől eltérve, a *szomszédos forgalmat a zónarendszer alapján fenntartani* s e tekintetben annyira honoráltam az itt felmerült aggályokat, hogy az eddig csak husz kilométerig terjedő szomszédos forgalmat harmincz kilométerre terjesztettem ki. Ugyancsak ennek megfelelőleg kénytelen voltam számolni azzal, nehogy az átmenetben nagyobb zökkenések álljanak be s a kilométrikus rendszer bevezetése alapján a távoli forgalom nagyon megdrágul, azt az egységet, amelynek alapján a távoli forgalom díjtételei kiszámíthatóak, igen erősen voltam kénytelen csökkenteni és ennek eredménye lesz, hogy a távoli forgalom tekintetében alig mutat valami jelentékeny emelkedést. — Végül az utolsó szempont, amelyet kénytelen voltam figyelembe venni, a főváros érdekeinek a szempontja. Ebből a szempontból ugyancsak szakítva a kilométrikus rendszer alapelveivel, kénytelen voltam fenntartani az úgynevezett *metszéspontok* intézményét. Nem mertem volna mellőzni azért, mert nem tudtam volna kiszámítani azt a hatást, amelyet a metszévonalak elejtése a főváros óhajtott központosítására gyakorolna.

Végül kénytelen voltam megszüntetni az eddigi anomáliákat, bizonyos távolsági forgalmaknak úgynevezett *deklaszifikálását*. Ezek voltak azok a szempontok, amelyeket hátor voltam kiemelni s ezek után kérem a bizottság tisztelt tagjait, méltóztatásukra erre vonatkozó véleményüket elmondani.

Wekerle Sándor kérdésére, hogy a javaslathoz, amelyet a miniszter nem pusztán tervezetnek, hanem egyenesen elhatározásának mondotta, mennyiben lehet hozzászólani.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter kijelenti, hogy bár tényleg a mielőbbi életbeléptetést óhajtja, a legnagyobb figyelemmel fontolóra fog venni minden egyes észrevételt, de érvényesítésre csak azok számíthatnak, amelyek nagyobb szervezeti átalakítás nélkül járnak.

Ezután hosszabb eszmecsere indult meg, amelyben *Wekerle* Sándor, *Neugebauer* Viktor, *Heltai* Ferencz, *Ludvigh* Gyula, *Thék* Endre, *Fábry* Sándor, gróf *Wickenburg* Márk, *Mándy* Lajos, *Rubinek* Gyula és báró *Láng* Lajos vettek részt. Végül *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter, elnök a legmelegebb köszönetét fejezte ki azon igen jóakaratu s amellet minden tekintetben teljesen tárgyilagos, elfogulatlan s minden szempontot felölelő bírálatért, amelyben a munkálat részesült.

Ezzel az értekezlet este kilenc óra felé véget ért.

A főváros újabb támadása a magyar ipar ellen. A székesfőváros tanácsa már annyiszor adta jelét annak, hogy nem csinál lelkiismereti kérdést az 1907. évi III. t.-cz. és a közszállítási szabályzat megsértéséből, hogy már föl sem tűnik a nagy közönségnek, hogy a főváros nyakrafőre

mellőzi a magyar ipart. Hanem a mellőzött iparosok annál inkább zokon veszik azt, hogy az a város, melyet az adózó iparosok és kereskedők fejlesztették nagygyá, egyik támadást a másik után intézi ellene. Így legutóbb a hazai, központi fűtések berendezésével foglalkozó cégek körében keltett érthető megütközést, hogy a főváros tanácsa a IX. kerületi Mester-utcai közégi felső kereskedelmi iskola központi fűtésének berendezésével minden verseny kizárásával a *Rietschel* és *Henneberg* berlini céget bízta meg. Erre a főváros jogosítva nem volt, mert először is törvényrendelte kötelessége az, hogy nyilvános árlejtésben adja ki a munkát, másodsor pedig azért nem, mert nem is egy, hanem több versenyképes szakmabeli hazai gyárunk van, miként azt a főváros igen jól tudja. Ideje lenne, ha a kereskedelemügyi miniszter végre kellő erélyvel megértetné a fővárossal, hogy az 1907. évi III. t.-cz. Magyarország fővárosát is kötelezi.

Az ipartestületek és a munkásbiztosítás. Öt éve lesz nemsokára, hogy a munkások betegsége és baleset ellen való biztosításáról szóló törvény életben van. Azóta állandó volt a magyar iparosok panaszkodása. A sérelmek halomra gyűltek, egy mást érték a kérvények és felterjesztések, amelyek a törvény javítását sürgették, a kormány és a törvényhozás is többször voltak kénytelenek megállapítani, hogy a törvény módosítása elől elzárkózik: nem lehet és még sem történt egész a mai napig semmi intézkedés, hogy a törvény megváltoztassék. A folyó évben július 1-én jár le a törvény 25. paragrafusának érvénye és attól kezdve ugyanannyit kellene fizetni a százszoros bajokkal küzdő kisiparosnak, amennyit a jóval kedvezőbb helyzetben levő gyáros fizet. Az Ipartestületek Országos Szövetsége e hó 14-én délelőtt 10 órára rendkívüli közgyűlést hívott össze az Országos Iparegyesület gyűléstermébe, hogy ezt meggátolja és hogy tiszta helyzetet teremtsen abban a kérdésben, vajjon a kormány hajlandó-e a törvény átdolgozására komolyan hozzáfogni.

A Kassa—Oderbergi Vasut jubileuma. Csendben, minden külső ünnepek nélkül, a szüntelen munkával ünnepelte most forgalombahelyezésének negyvenedik évfordulóját a Kassa-Oderbergi Vasut. Négy évtizen előtt, pontosan 1872 márczius 18-án, nyílt meg a forgalomnak a vasut, sorrendben utolsónak elkészült Abos—Igló közötti vonalszakasza, amelylyel a „Kassa-Oderbergi Vasut“ vonalainak akkori összes hossza 367 kilométer volt. Ma a „Kassa-Oderbergi Vasut“ vonalainak pályahossza a 800 kilométert is meghaladja és, míg 40 évvel ezelőtt a bevételek alig haladták meg a negyedfél milliót, addig a lefolyt üzletév bevételei már 30 millió fölül összeggel szerepelnek. Hogy a bevételek növekedésével a kiadások is lépést tartottak, az a dolog természetéből folyik. A legutóbbi kimutatás szerint 22 millió koronára rugtak a kiadások, míg 1872-ben ilyen ezimen 3 egyharmad millió korona került elszámolásra. A forgalmat tekintve, a Kassa-Oderbergi Vasut 40 év alatt ugyancsak hatalmasat fejlődött. Egynehány idevonatkozó, összehasonlító számadat legjobban illusztrálhatja ezt a valóban nem kis arányú fejlődést, amelyen a vasut fennállása óta átmert: 1872-ben 600.000 tonnát tett a teherforgalom, hogy 1910-ben 6.000.000 tonnára növekedjék, s míg ugyancsak 1872-ben 600.000 volt a szállított személyek száma, addig 1910-ben ez a szám jóval meghaladta a 4 milliót. A Kassa-Oderbergi Vasut már megnyitásokor is közlekedésügyünk egyik legszámottevőbb faktora volt, s mint ilyen napról-napra nyer fontosságban, már csak annál fogva is, mivel egyetlen közvetlen relációja a nyugati és északi külfölddel való vasuti összeköttetésünknek. Fejlődése, prosperálása pedig a jövőben is biztosítva van, mert élén olyan kiváló vezérigazgató áll, mint *Pulszky* Garibáldi, kinnek egész Európában elismert kiváló szakértelme biztosítja azt, hogy a vasut sikeresen oldja meg a rá váró nagy közlekedéspolitikai feladatokat.

Budapest székesfőváros közlekedésének javítása. A székesfőváros éllelmiszerekkel való ellátásának kérdése az utolsó 3—4 évben nagy mértékben foglalkoztatta a kereskedői és gazdátársadalmi, valamint a hivatalos köröket is egyaránt, de a feladat megoldatlan maradt. A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület felkéri az O. M. G. E. et, hogy a kérdésnek gyakorlati megoldását vegye kezébe. A IX. országos gazdaságkongresszus határozata alapján követeli: 1. A székesfővárosba és a nagyobb

vidéki városokba irányított vasuti gyűjtőforgalom széles alapokon való létesítését, valamint a coll agricole intézmény életbeléptetését. 2. Nagyot szabásu olyan vállalatok alapítását, melyek előlé, zési üzlettel és hűtőházi berendezésekkel kapcsolatban az élelmiszerek értékesítését tűzik ki fő adatul oly módon, hogy a nagybani áron beszerzett élelmiszereket lehetőleg közvetlenül juttatják a fogyasztóhoz. 3. A székesfőváros fogyasztásárai arányban álló élelmiszerraktárak, húsárvező csarnok, tojástözsde, és tojásraktárak, valamint külföldi nagy baromfi-piacz létesítését.

Ismét drágít a vasut. A vasutak, úgy látszik, étvágyat kaptak a süri egymásutánban *végrehajtott* tarifa-emelések közben. Most már indirekt drágításokhoz folyamodnak. Így most az összes magyar és osztrák vasutak megállapodtak abban, hogy a csomagolatlan, vagy csak szalmába, szénába stb. csomagolt öblös üvegarúk után a szállítási díj küldeményenkint legalább 1000 kg. súly alapul vétele mellett fog felszámíttatni. Ennek a megállapodásnak az érvényesítése már a közeli időben várható. Ez a megállapodás tulajdonképpen nem más, mint burkolt formájú tarifaemelés, ami az üvegszakmában annál nagyobb elkeseredést szül, mert éppen a közel multban zárkózott el a Máv. az óriási töréskárok miatt elhangzott panaszok orvoslása elől. Sehol a világon nincs annyi töréskár a vasuton, mint a magyar vasutakon s a Máv. minden kárt áthárít a szállítókra, jóllehet minden kár a kiméletlen kezelés és gondatlan tolatás miatt keletkezik. Ideje lenne, ha az üzleti körök ez ellen kellő erélyvel lépének föl.

Magyar Pénzüntézetek földhiteles és ingatlan bankja a mult esztendőben hatmillió korona alap-tökével alakult meg. Ennek az összegnek egy jelentékeny részét a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja jegyezte és ezért választották a majdnem azonos céget is. A most felszámolás alá kerülő Gyenes-féle bankból az Ingatlan-bankban a következő igazgatósági tagok vannak érdekelve: *Zádor* Lajos, *Holló* Sándor, *Gyenes* Lajos, *Ottenberg* Tivadar, *Vörös* László, dr. *Tüdös* János és *Mayer* Aurél. A Pénzüntézetek Hitelbankja az Ingatlan-bank nagyobb mennyiségű részvényét jegyezte, amely folyó számlán van javára írva és amely összeg felett most nem diszponálhat. Mint értesülünk az Ingatlan-bank ezt a részvényérdekelt-seget most más helyen fogja elhelyezni.

A Magyar Földhitelezet új igazgatói. A Magyar Földhitelezet felügyelő-bizottsága április hó 1-én tartott ülésében a gróf *Hadik* Béla elhunytával megüresedett pénzügyi igazgatói állásra gróf *Hoyos-Wenckheim* Fülöpöt választotta meg. Ugyancsak az ülésen *Simon* Ignác igazgatóhelyettest a felügyelő-bizottság igazgatóvá választotta.

Az osztályorszájáték mai húzásán a következő nagyob nyerevényeket sorsolták ki:

Négyezer koronát nyert: 62113.
Tízézer koronát nyert: 100933.
Tízézer koronát nyertek: 28253 76616.
Öt ezer koronát nyertek: 20804 36286 105766.
Kétezer koronát nyertek: 251 7484 10456 22707
24193 27097 44252 46240 18917 51674 68291 75858
87587 89541 01207 97046 102710 103142 108036 109930.
Ezer koronát nyertek: 1314 4255 9420 10420
10719 11086 12104 12495 12774 13648 27014 28471
28785 29876 29927 35737 41546 49531 56308 56462
60307 60814 61686 63551 65624 66495 73600 76696
76841 77606 79891 80025 80591 80624 81247 83751
84707 85183 89183 89949 91694 91943 93942 93291
95360 97511 99945 100191 109206.
Összes koronát nyertek: 1491 2079 2312 4561
4690 6444 6859 12858 13422 13699 14943 18049 19199
22618 24755 28812 30542 31427 33240 33560 33823
36342 40716 41336 42764 44106 46085 50644 52219
55758 56108 56621 58413 58701 58888 60733 61572
61893 62137 64762 66175 67755 68066 68869 77076
78579 79360 79934 80659 82966 84900 85870 86798
87191 87733 89453 89445 89874 90296 90680 92372
93610 94684 96841 98687 99182 99944 103655 106965
107639 108300. A többi kihuzott sorsjegyek kétszáz koronát nyertek.

Az értéktözsde. Az értéktözsde ma teljesen lanyha volt az irányzat s az összes vezető értékek árfolyamai hanyatlottak. Annak a kedvezőtlen irányzatnak oka elsősorban a kedvezőtlen pénzügyi helyzetben keresendő, másrészt az a nagy bizalmatlanság is okozza a kedvtelen hangulatot, amely a kis- és középbankok iránt az utóbbi időben megnyilvánul. Főlegesen talán hangsúlyoznunk, hogy nincs azoknak igazuk, akik mindenáron tönkre akarják tenni kisebb intézeteinket csak azért, mert egyik vagy másik kisebb intézetünkél van ok a bizalmatlanságra. A kedvezőtlen pénzügyi helyzet — természetesen — nagyon ba-

folyásolja kisebb intézeteink prosperálását, de ez nem ok arra, hogy most, mikor nagy és vezető pénzintézeteknek kötelességük volna minden módon segítségükre sietni ezeknek a nehézségek között levő intézeteinknek, éppen a nagy bankok legyenek azok, amelyek nemhogy segítenének, hanem egyenesen megvonják támogatásukat ezektől az intézetektől. A tőzsde pedig fél attól, hogy esetleg össze fog roppanni egyik vagy másik kisebb intézet, amely azután még nehezebb helyzetet fog előidézni. Ezért bizalmatlan a tőzsde s ez magyarázza főleg azt a lanyha és kedvezőtlen irányzatot, amely most az értéktőzsdén uralkodik.

Adószállítás. Ez a teljesen szokatlan czim egyelőre csak az üzleti körök óhajait fejezi ki. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában ugyan, mint ismeretes, Lánzy Leó elnök indítványt tett az általános kereseti adókulesnak két százalékosra való leszállítása érdekében. Az indítvány értelmében a kamara elhatározta, hogy ez irányban mozgalmat indít s kerületének országgyűlési képviselőit fölkéri, hogy ez irányban a képviselőházban is tegyenek javaslatot. Lánzy indítványa a közgazdasági jellegű egyesületekben is élénk visszhangot keltett s a Magyar Kereskedelmi Csarnok vasárnapi közgyűlése már csatlakozott is a mozgalmhoz. Kétségtelen az, hogy a mozgalom csakugyan időszerű. A mai 10 százalékos adókules elviselhetetlen terhet ró az üzleti világra és egyenesen lehetetlenné teszi azt, hogy az adóterhek színvonalára emelkedjenek. A mai adókiegészítési rendszer szükségképpen adóeltérőlésekre vezet, mert az adózók másképpen nem menekülhetnek meg a kincstár túlzott követeléseitől. Lánzy indítványa ezzel szemben lehetővé tenné egy reális és komoly adózási rendszer meghonosodását és az adómorál javítását.

A gazdasági gépgyártás monografiája. Érdekes munka jelent meg a legutóbbi napokban. A magyar gazdasági gépipar egyik érdemes uttorója, Kellner Antal, ki egy negyedszázadot töltött el e szakma szolgálatában, megírta ezen iparágban szerzett tapasztalatainak történetét. Kellner Antal évekig volt az Első Magyar Gazdasági Gépgyártási Részvénytársaság vezérigazgatója. Ez a vállalat, mely sokáig kevesedmagával együtt egyedül képviselte a magyar gazdasági gépgyártást, az ő keze alatt fejlődött nagy gyárteleppé. A mű egy reflektor fényével világítja meg a magyar nagyipar egy ma már erős ágának küzdelmét és egy kereskedelmi vállalat működését, mely elsőnek mondotta ki alapszabályaiban, hogy csak a magyar gazdasági gépgyártás produktumainak közvetítésére vállalkozik. A szerző éles szemmel látja a múltat, melynek részese volt és saját élettapasztalatainak nyelve mellett látja a jövőt, melynek előkészítése körül szintén termékenyítő munkát végzett.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság,

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonafőzsde.

Budapest, április 2.

A készáruipiaczon ma igen nyugodt volt a hangulat, Csekély kínálattal szemben a malinok nagyon tartózkodók voltak, alig akartak valamit vásárolni és rossz árakat is ígértek. Mivel másrészt az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, csak jelentéktelen forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán alig 6000 q buza kelt el változatlan tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 11.85 korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.50 korona 78 kilós fejérmegyei buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 10—15 fillérrel drágább, a zab és a tengeri csendes. Forgalmába került: 900 q rozs 9.80—9.95 koronás árakon és 1100 q zab 9.50—9.90 koronás árakon. A határidőpiaczon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szállírdan és a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán változó volt az irányzat, mely mellett meglehetősen ingadoztak az árfolyamok. Kifejezetten szállírd irányzatú volt és jelentékenyen emelkedett is árban az áprilisi rozs, mert a kontremin attól tart, hogy a felmondásra kerülő rozsot mind átveszik, ami sürgős fedezésekre ösztönzött. Az áprilisi buza ma 11.37 koronán irdult, előbb 11.32-ig csökkent, aztán 11.30 koronáig emelkedett és zárlatkor 11.37 koronán maradt. Az októberi buza 10.80 koronás kezdő árfolyama 10.82 és 10.76 között ingadozott és zárlatkor 10.80 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, a májusi buza 1, az októberi buza 5, az áprilisi rozs 19, az októberi rozs 3, az áprilisi zab 3, az októberi zab 2, a májusi tengeri 1 fillérrel emelkedett.

Az áprilisi ügyletekre ma 58,000 q búzát és 9000 q zabot mondtak fel folyó hónap 9-iki szállításra. Átvevő erre csak elvélve akadt, tulnyomó része a felmondott tételeknek kötésenkénti 30 korona halasztási díj ellenében visszakerült a felmondók kezébe.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 81 k 23.70 K, 100 q 81 k 23.55 K felső.
Fejérmegyei: 250 q 78 k 23.— K hibás.
Pestvidéki: 100 q 80 k 23.45 K, 100 q 79.5 k 23.40 K, 130 q 79 k 23.30 K.
Felsőmagyarországi: 100 q 80 k 23.35 K, 300 q 78 k 23.15 K.

Bácskai: 4000 q 78.5 k 23.14 K.
Rozs: 130 q 19.60 K ppar., 300 q 19.60 K ppar., 150 g 19.70 K ab Bpest, 100 q 19.90 K ppar., 100 q 19.90 K ppar., 200 q 19.70 K ppar.
Zab: 400 q 19.40 K kpf., 100 q 19.80 K kpf., 300 q 19.70 K kpf., 300 q 19.— K kpf. dohos.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 kg.
Buza				
Tiszavidéki	75	—	79	23.05—23.35
"	76	—	80	23.10—23.35
"	77	—	81	23.20—23.50
"	78	22.80—23.15	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	22.85—23.05
"	76	—	80	23.—23.20
"	77	—	81	23.15—23.30
"	78	22.70—22.95	82	—
Pestvidéki	75	—	79	22.85—23.05
"	76	—	80	23.—23.20
"	77	—	81	23.15—23.30
"	78	22.70—22.95	82	—
Bánsági	75	—	79	23.—23.20
"	76	—	80	23.10—23.30
"	77	—	81	—
"	78	22.80—23.05	82	—
Bácskai	75	—	79	23.—23.25
"	76	—	80	23.10—23.35
"	77	—	81	—
"	78	22.80—23.15	82	—
Rozs	I. rendű uj	—	—	19.70—19.90
"	középmínőségű uj	—	—	19.50—9.70
Arpa takarmány	I. rendű	—	—	19.10—19.60
"	II.	—	—	—
Zab	I. rendű	—	—	20.30—2.50
"	II.	—	—	19.70—20.—
Tengeri belföldi uj	—	—	—	17.65—18.—
Köles	—	—	—	—

A határidőpiaczon kötötett:

Délolót:

Előfordult kötések (100 kg.-kint) 1912-re.
Buza 1912 áprilisra 22.74—76—64—78—70—74—...
Májusi buza 22.82—86—70—86—...
Buza októberre 21.60—64—52—64—...
Rozs áprilisra 19.70—72—68—20.12—04—...
Rozs májusra ————...
Rozs októberre 17.50—60—50—64—...
Zab áprilisra 19.40—38—56—...
Zab májusra ————...
Zab októberre 16.68—80—...
Tengeri 1912 májusra 17.60—52—60—54—...
Tengeri júliusra 17.46—44—48—...
Tengeri augusztusra ————...

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	22.74—22.76
Buza májusra	22.82—22.84
Buza októberre	21.60—21.62
Áprilisi rozs	20.04—20.06
Rozs októberre	17.64—17.66
Zab áprilisra	19.54—19.56
Zab októberre	16.82—16.84
Tengeri 1912 májusra	17.56—17.58
Tengeri júliusra	17.46—17.48
Tengeri augusztusra	—
Káposztarepeze augusztusra	31.40—31.60

Budapesti gabonaforgalom.

1912. márczius 31-től 1912. április 1-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	17463	9057
Rozs	5301	4054
Arpa	659	—

ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott
gyári árak

gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű
részletfizetésre is.

Eredeti szabott
gyári árak

SÁRGA JÁNOS

csász. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtővősnél

BUDAPEST
IV. ker., Kigyó-tér 5. szám.

KOLOZSVÁR
Mátyás Király-tér 13. szám.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Vidékre készséggel küldök választékot.

Table with 3 columns: Item (Zab, Tengeri, Liszt, Korpa), Price 1 (1597, 88902, 612, -), Price 2 (904, 13386, 1 612, 2103).

Advertisement for ZÁLOGBAN (Pawnshop) by MANNHEIM SIMON ÉS FIA, Budapest, IV., Párisi-u. 5.

Ertéktőzsde.

mai előtőzsde iránya igen lanyha volt, amit kizárólagosan riasztó belpolitikai hírekkel hoztak összefüggésbe, anélkül, hogy bármit konkrét módon lehetett volna fölhozni. A nemzetközi értékek sorban lanyatlottak és gyöngén zárultak, mert ma a bécsi piac fölvető képessége sem elégitett ki. A helyi piac a közuti és a magyar bankrészvény tetemesen hanyatlott, mert a balparti spekulánsok ebben az irányban intézték legvakmerőbb támadásukat, még pedig nagy sikerrel. A készrúpiaczen kevés üzlet volt; az árnívó nem változott. A zárlat lanyha volt. A déli tőzsde iránya ingadozó volt, mert a berlini jelentés nem buzdított. A nemzetközi piacon az árnívó változatlan. A helyi piacon a közuti és a magyar bankrészvény hanyatlott. A készrúpiaczen szilárd áron folyt a vásár. A járadékpiacon változatlan. A valuta és ércváltó nem változott. sorsjegypiac kissé gyöngült, nevezetesen a hazai sorsjegy valamivel olcsóbbodott. A zárlat javult bécsi födözésekre.

As előtőzsden kötöttek: Osztrák hitel 655-657, Magyar hitel 833-836, Osztrák-magyar államvasut

732.50, Jelzálogbank 473.50-475, Leszámitolóbank 545.50-547, Rimamurányi 717.50-720.50, Kőzuti vasut 789.50-793, Városi vasut 424.75-425.50, Hazai bank 302.75-303, Magyar bank 669-674, Hazai sorsjegy 123-123.50, Agrárbank 525-528, Merkur 292.50-293, Általános biztosító 17.000, Esztergom-szászvári 349-350, Salgótarjáni 720-721, Temesvári szesz 430. A délitőzsden kötöttek: Osztrák hitel 655-655.50, Magyar hitel 832.50-833.50, Jelzálogbank 473.50-475, Leszámitolóbank 555-556, Rimamurányi 717-719, Kőzuti vasut 788-790, Városi vasut 424-425, Magyar bank 667.50-670, Hazai sorsjegy 122-123, 4 százalékos koronajáradék 89.50-89.60, Agrárbank 525-526, Merkur 293, Fabank 229, Salgótarjáni 715-724.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, április 2. (Saját tudósítónktól.) A külföldi tőzsdek alacsonyabb árfolyamokat jelentettek, de tekintettel a hideg és esős időjárásra, az irányzat szilárd lett, mivel azonban a konzum nem adta meg a magasabb árakat, forgalom egyáltalán nem fejlődött ki és csak zab drágult 5 fillérrel.

Buza: Tszavideki 12.20-12.35, bánáti és bácskai 12.05-12.35, mosoni és győri 11.55-11.75, déliavasuti 11.50-11.70, felsőmagyarországi 11.55-11.75, márcs-földi 11.55-11.80.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.45-10.65, pestmegeyi 10.40-10.65, déliavasuti és különféle magyarországi 10.35-10.50, márcs-földi 10.60-10.85.

Árpa: Morvaországi 10-10.50, bécsvidéki 10-10.40, felsőmagyarországi 9.30-10.10, mosoni 9.70-10, déliavasuti 9.40-10, maláta 0.75-10, takarmány: 9.50-9.75.

Magyar tengeri 9.30-9.55, Cinquantin 10.40-10.80 K.

Magyar zab: válogatott 10.70-11.05, elsőrendű 10.55-10.85, közepes 10.25-10.60, alsómagyarországi 10.60-10.85 K.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, április 2. (Magyar értékek zárlata), 4 száza léko arany-járadék 109,20 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy 296.-, Magyar hitelbank részvény 834.-, Magyar leszámitoló és váltó részvény 548,50, Rima murányi 719,10, Magyar cukoripar 3100, Adria hajózási részvénytársaság -, Magyar koronajáradék 89,45, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 89,80 Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 446,50, Kassa-Oderbergi Vasutresz. -, Magyar jelzálogbank 470.-, Magy. kereskedelmi bank -.-.

Bécs, április 2. (Osztrákértékek zárlata), 4.2 száza lékos papír-járadék 89,65, 4 százalékos osztrák arany

Járadék 114,20, 1860-as sorsjegy 1585.-, Osztrák hitel sorsjegy -, Angol osztrák bankrészvény 335,60, Bécsi Bankverein 542,25, Osztrák-magyar bank 1976, Déli vasut 105,10, Dunagőzhajózási r-t. 1146, Dohány részv. 334,50, Cs. k. arany (vert) 11,08, Német bankv. 117,81, Osztr. Lloyd 544.- 4,2 száz. ezüst jár. 89,60 -93, Osztr. koronajáradék 89,65, 1864-es sorsj. 611.- Osztrák hitelintézeti részvény 657,25, Union-Bank 615,50 Osztrák Länderbank 543,50, Osztrák-magyar államvasut 732,25, Elbevolgyi vasut -, Alpei részvény 936,50 20 frankos 19,12, Londoni váltóár 241,10 Lípótkohó 633,50 Török sorsjegy 244,40.

Advertisement for BOROLINT, Dr. BOROVSKY-féle kellemes illatú, Használjon szaggatás, fejfájás, oldalmnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 2. (Értéktőzsde.) A Fedvtelen irányzat hatása alatt megnyitások gyöngülése voltak tulsúlyban, amelyek különösen az utóbbi időben favorizált papirokat sújtottak. Erősebben kínáltak a villanyos világítási és eróművi társaság részvényeit és osztrák dinamitrészvényeket, utóbbiakat állítólagos bécsi eladásokra. Szilárdak voltak a gyarmatrészvények a rézár emelkedésére. A folytatlagos forgalomban a pénzpiac állandó javulására és állítólag küszöbön álló török-olasz békéről szóló újabb békehírekre általános meglepődülés állott be anélkül, hogy az üzlet élenkült volna. A szilárduláshoz később kedvező londoni jelentések és a magánkamatláb újabb csökkenése is hozzájárult. A vezető bányáértékeken, különösen a Kanada részvényeken kívül szilárdultak a San-

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam (Pérez, Áru), Mai záró árfolyam (Pérez, Áru), and various market categories like Allamadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Norsjegyek.

tung és a Prinz Heinrich vasut részvényei is. A tőzsde igen szilárd irányzatban zárult. A készüriac ipari értékei tulnyomórészt igen szilárdak voltak. Napi pénz eleinte 5, később 4½-4%, magánkamatláb 3½%.

Berlin, április 2. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 96.60, osztr. hitelrészvény 206.10, Déli vasut 17.20, orosz bankjegyek 515.90, 4 százalékos új orosz kölesön 91.10, Discontó Commandit 184.50, Dinamitruszt 186.10, Harpeni 198.10, Unifkált török járadék 91.10, 4,2 százalékos ezüstjár. 89.50, 4 százalékos magyar aranyjárdék 91.70, Magyar koronajárdék 89.20, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 847.5, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 263.60, Gelsenkircheni 197.10, Laurakohó 176.20.

Frankfurt, április 2. Zárlat. 4,20% papírjárdék —, 4 száz-os osztr. ar-jár. 97, — Magy. ar-jár. 91.40 Osztr. hitelint. részv. 206.37 Osztrák-magyar államvasut 154.50 Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 204.37, Bécsi Bank verein 137.45 Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön 74.30, 4,2 százalékos ezüstjárdék 92.80, Osztrák koronajárdék 89.70, Magyar koronajárdék 89.35 Osztrák-magyar bank 140.65 Déli vasut részvény 17.25, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.75, Párisi váltóár 811.25, Union bankrészv. —

Hamburg, április 2. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüstjárdék 92.4, 1860. sorsjegy 179, — Déli vasut 17, — 4 százalékos aranyjárdék 96.75, Osztrák hitelrészvény 205.75 Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 96.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék —

London, április 2. Angol consol 78 3/16.

Páris, április 2. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.95, Osztr. aranyjárdék 99.31 Magyar arany járadék 94.25, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 507.50 3/4 százalékos Olasz járadék 96.40 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 271, —, 5 százalékos marokkói járadék 526, — 4 százalékos 1890. román köles 97.30 4 százalékos amort. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 106.20 4 es fél százalékos 1909. orosz járadék 101.10 4 százalékos spanyol jár. 96.32 4 százalékos unifkált török jár. 89.67 Török sorsjegy 209.50 Török dohányrészvény 360, — Osztrák földhitelintézet 1438, Osztrák Länderbank 592, — Magyarjelzőlog bank 526, — Banque de Paris 17.71, Banque Ottomane 683, — Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 597, — Hartman gépgyár 794, — Rio Tinto 19.78, Sucerie d'Egypte 90, — Tula 905, — Utikányi község —, Chartered 40.55, De Beers 504, — East Rand 89.25, Jagersfontein 1 4, — Trans. Land Compan 46, — Váltó Amsterdamra (rövid) 208.87, Váltó német piacokra (rövid) 1 3.25 Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 10/32 Olasz arany váltó (röv) 1 Váltó Svájcra (rövid) 3/16 Csekk Londonra 252.25 Magánkamatláb 3 1/4.

Forman nátha ellen

Hatása meglepő! Szelencze ára 40 fillér

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali és folyó havi szállításra	78.—	86.—
Márczius—májusra	78.—	86.—
Márczius—augusztusra	79.—	87.—
Márczius—decemberre	78.50	86.50
Irányzat szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	67.—	68.—
Prágai "	65.—	65.50
Lembergi "	69.50	70.50

Buzakorpa.

Szinom korpa azonnali szállításra	15.20—15.40
" " 1912. áprilisra	14.70—14.90
" " április—májusra	14.50—14.70
Durva korpa azonnali szállításra	15.40—15.60
" " 1912. áprilisra	15.—15.20
" " április—májusra	14.70—14.90

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	157.—158.—
" vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drbos	130.—131.—
" 3 "	137.—138.—

Kőbányai sertésvásár.

Április 2. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 152—156 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kg.-ig terjedő súlyban) 156—158 fillér. Közép (páronként 240—280 kg.-) 162—166 fillérig. Sertéslétszám: 1912. évi márczius 31. napján volt

készlet 27229 drb. — 1912. április 1-én felhajtott 306 drb. — 1912. április 1-én elszállított 130 drb. — 1912. április 2. napjára maradt készletben 27405 drb. A hizott sertésizlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától. 1912. április 2-án.) Előző napi eladatlan maradvány 1030 drb sertés, 188 drb süldő, 5 drb malacz. Pótfelhajtás 15 drb sertés, 52 drb süldő, 8 drb malacz. Mai felhajtás (egyegyed 4-ig) 774 drb sertés, 3 drb süldő. Összesen 1816 drb sertés, 243 drb süldő, 13 drb malacz. Eladatott 769 drb sertés, 43 drb süldő, 10 malacz. Mai maradvány 147 drb sertés, 200 darab süldő, 3 malacz.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felüli ételsúlylevonással 140—144 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. ételsúlylevonással 130—136 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felüli ételsúlylevonással 144—160 fillér. Fialat közép 220—300 kg.-ig ételsúlylevonással 146—164 fillér. Fialat könnyű 220 kg.-ig ételsúlylevonással 146—170 fillér. Hussertés nehéz 300 kg. felüli ételsúlylevonással 132—146 fillér. Hussertés könnyű 140—300 kg.-ig ételsúlylevonással 146—172 fillér. Süldő 50 kg.-ig belföldi elősúlyban 108—120 fillér. Malacz elősúlyban 120—130 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti szurómarhavasár.

Április 2. Felhajtott: 656 drb elő borjú (közte 9 rugott), 1 drb leült borjú, 75 drb elő bárány, 120 drb leült bárány.

Árjegyzések: Elsőrendű elő borjúkért 110—120 fillérig, kivételesen 124—130 fillér, középminőségű elő borjúkért 100—110 fillérig, silány és rugott borjúkért 80—82 fillérig kilogrammongint (levonás nélkül.) Elő bárányokért 18—20 K, leült bárányokért 14 K páronként. — Az irányzat a borjűvásáron élénkebb volt, a bárányvásáron csendes volt.

Bécsi sertésvásár.

Április 2. A mai sertésvásárra 17.205 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 11545 fiatal és 4440 hizott sertés.

Árak: elsőrendű 134—136 fillér; közepéhez 128—132; idős 124—130 fillér; könnyű hizott 116—126 fillér; fiatal sertés 92—120 fillér, kivételesen 124 fillér; morvaországi fiatal sertés 116—136 fillér kilogrammonként, elősúlyban, fogyasztási adó nélkül.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A NAGY NAP.

— REGÉNY EGY KÖTETBEN. —

Irta: JEAN DE CARRE.

Lépései eredménytelenek maradtak. A király még elfogadását is megtagadta, daczára annak a fényes névnek, amelyet viselt, daczára az Osorio-család hősies szolgálatainak és daczára Morera Juan támogatásának. Ennek az embernek álnok fogadkozásai, kétszínű szánakozása, tehetetlensége miatt színlelt kétségbeesése, a grófnét eleinte tévedésben tartották, azonban hála Boristid és Beatrix leleplezésének, nemsokára rájött, hogy Rafaelnek nincs nagyobb ellensége és ha nem nyeri vissza szabadságát, az csakis azért történik, mert Morera Juan nem akarja, hogy szabad legyen. Nem fordulhat többé tehát az orvoshoz, de mert törhetetlen reménység biztatta, továbbra is Madridban maradt. Az öreg d'Esparbes marquisi fiaának üresen álló lakásában telepedett meg. Nap-nap után megújította kísérleteit, sorban ostromolta az udvarnál kegyben álló urak ajtait. Barátai útján is kérte pártfogásukat és nem csüggesztették el a kétértelmű válaszok, a többé-kevésbé nyílt viszálytatások, a soha meg nem tartott ígéretek.

Ezeknek az izgatott napoknak az estéin a szerencsétlen anya, Nerbal Beatrixnál és atyjánál keresett vigasztalást, bátorságot és új reménységet. A fiatal özvegy megvallotta neki a szerelmet, mely őt az egész életre Rafaelhez kötötte.

A jó Florence, akinek a kor sem tüntette el kissé regényes hajlamait, elragadtatással látta ezeket a lángoló és gyöngéd érzelmeket, melyek a Sierra Morena izzó napja alatt fogamzóztak, könnyek árjában nőttek és aggodalmak között értek meg. Min-

dig helyeselni szokta a fia tetteit és most is habozás nélkül hagyta helyben a választását. Madridban senki előtt sem maradtak ismeretlenek ezek a részletek. Osorio grófnének hősies odaadása, Boristidi leányának hatalmas és bátor szerelme, mindenütt beszéd tárgyát képezték. Sajnálták ezeket a nemeslelkű nőket, szánakoztak szerencsétlenségükön, átkozták kizsákolókat, Spanyolországnak ezeket az embertelen elnyomóit, akiknek gyűlöletét, sem könyörgéseik, sem könyeik nem voltak képesek lefegyverezni és akiket gyűlölván mindenki azzal vádolt, hogy megkétszerezik az ország bajait.

Négy hónapokon keresztül a helyzet folyton súlyosbodott. A francziák, akik október második felében léptek Spanyolországba, ígéretüknek megfelelően Portugália felé vonultak, ahonnan közeledésük hírére a királyi család Braziliába menekült, az angolokra bízva az ország védelmét. A spanyol területeket tehát megszabadultnak lehetett hinni jelenlétüktől, amikor egy pár hét múltán Dupont tábornok és Mancey marsall vezetése alatt két új sereg jött át a határon és azzal az ürügygyel, hogy Cadixot mennek megvédeni a brit hajóhad ellen, az ország belsejében oszlottak el. Ezeket aztán más csapatok is követték úgy, hogy mostanában több mint száz ezer francia katona tanyázott a spanyol földön anélkül, hogy a császár közölte volna a szándékot, amelyeket megvalósítani óhajtott.

A spanyol nép izgatottan, a rémülettel határos nyugtalansággal látta az országnak ezt a megszállását, mely IV. Károlyt is épp annyira megijesztette, mint felingerelte.

Különösen Madrid lakossága annyira lázongott, hogy egy egész hadosztályt kellett mozgósítani fékentartására, sőt még így is minden pillanatban kész volt a felkelésre.

Hiába ismertették előtte, hogy minden a királyi akaratával, a Napoleonnal kötött egyezmény alapján történik. Vonakodott elhinni, hogy két uralkodó között ilyen meg-

állapodás létezzék. Meg volt győződve, hogy a francziák IV. Károly akarata ellen vannak az országban, hogy ellenséges indulatu terveket jöttek végrehajtani, melyek a király előtt még ismeretlenek.

Es ez igaz is volt. Hasztalan írta IV. Károly egyik levelét a másik után Napoleonnak, hogy megtudja a megszállás okait és ezéjét, levelei válasza nélkül maradtak, bárha azok egyikében formasierüen megkérte Bonaparte Lucián leányának kezét fia számára. A császár makacsul hallgajott, sergei pedig folytonosan újabb csapatokkal szaporodtak, nagy elégtelenségére a spanyoloknak, akiknek újabb okuk volt okolni Godoit féktelen nagyravágásáért és eselszövéseiért a királynét kegyencének bűnös segítéséért és a királyt gyengeségeért.

Ezek a most elmondott körülmények idézték elő a gunyos tisztelet alatt csak alig leplezett ingerültséget, mely az udvar távozásának látása végett e napon a királyi palota előtt egybegyült tömeg előtt nyilvánult.

Ott állt a nép, látszólag türelmesen és nyugodtan, de a valóságban ingerülten, fenyegetően, készen lármás és erőszakos alakban is kifejezni elégtelenségét, ha valamely váratlan esemény módot nyújt neki, hogy szabadon átengedhesse magát érzelmeinek, melyek gyorsabban dobogtatták szívért. Tíz óra tájban mozgás támadt a palota peronján a magas állású urak között, akik ott lassankint egybegyültek. Soraik jobbra-balra szétváltak úgy, hogy kettős sorfal képződött, közötté széles szabad uttal.

Hosszantartó zaj keletkezett a tér mélyében szorongó nép között. Kitalálta, hogy a királyi család készül kilépni a palotából és föl akar ülni a kocsikra. Mégis szitokkal vegyült éljenzéssel üdvözölte s feszült várakozással nézett a kapu felé. De csaknem rögtön másfelé irányult figyelve. A királyi közeledtére felhangzó kiáltásoknak más kiáltások válaszoltak.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1912. Április 3-án.

ÚJ SZINPAD.

A Mari.
Irtá: Haerannus. Fordította: Brestovszky Ernő.

A gyárúben.

Személyek:
Kurt Lotty, Betti Vilmos, Karollé, Miana, Mari Puczerájos, Garas, Markovics M., Harsányi, Saláh E., Nagy M., Judik E., Darvas.

Az ár lezajlik.

Személyek:
Kurt Lotty, Betti Vilmos, Miana, Mari, Garas, Markovics M., Harsányi, Nagy M., Judik E.

Utána:

Az efezusi özvegy.

Komédia egy felvonásban. Irtá: Vámos Árpád.

Személyek:

Az özvegy, Markovics, Pataji.

Kezdeté 8 órakor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Az Ur Jézus.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Éjszínház-utca 1-2. Telefon 68-39.

Spanyol tájak (látkép). A golya (amerikai dráma). Scott kapitány delmar-i utazása (eredeti helyszíni felvételek 2 felvonásban). Az alterago (humorizs). Dezdemoné (társadalmi dráma 2 felvonásban). A fészereplő W. Psilander, a kopenhági dán királyi színház tagja. — Az első előadás hétköznapiokon d. u. 1/2 8 órakor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 4 órakor kezdődik.

VIGSZÍNHÁZ.

A kém.
(La Flambee).

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Kistmaeckers Henri. Fordította: Göth Sándor.

Személyek:
Felt Pierre, Helene, Stern n báró, Yvonne, Térésa, Maurice, Goro szki, A püspök, De Mauret gróf, Anette, Vizsgálóbíró, A lamúryész, Göth, Göthné, Szerény, V. Baraszthy H., Komcs L., Stella, Tapolczay, Tihanyi, Ventré, Molnar A., Gósz, Bacsá

Kezdeté 1/2 8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Az erdészeleány.

Operette 3 felvonásban Szövegét Irtá: Buchländer Bernát. Zenejét szerelte: Jarno Grünz.

Kezdeté 1/2 8 órakor

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-23.

Ma este 8 órakor legelsőrangú színházi- és variété-előadás.

Paul Beckers „Das Original” in seinen urdrölligen Soloszenen. — The haunted Castle világhírű rejtelmes látványosság. Fred Marion. Les 6 Bravourroffs. 4 Orig. Chiffons. Maggie May. Les Averinos. — Bernátok kiképzésnek. Kinnmaszkoccs. Irtá: Helái Jenő. Sorolle D'Aliné. King Bailey & Girls. Perez Grimaldi. Solti Hermin és Virágh Jenő teljesen új műsorral. A zene-szerző, új operett és a többi áprilisi új attrakció.

A télkertben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vincze és zenekara. Bal-mabillé. Keringő verseny. Több hajnalig. A legvidámabb budapesti hely. Április 7-én (Husvétvasárnap) és 8-án (Husvételőn) délután 3/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

Ujdonság: Ma Ujdonság:

„A vén kecske”

Falusi életkép 1 felv. Irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

„Gezähmte Bestien”

Végül 11 órakor.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hírsch nagytársaság Andrassy-ut 19. és Sopronyi nagytársaság Rakóczi-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciónak felleptével.

Erzsébet királyné SÓSFÜRDŐ

ujjonnan átalakítva április 1-én nyílik meg. Kitérő gyógyeredmények főleg női bajoknál. Elő- és utóidényben mérsékelt szobákrak. Villamos közlekedés Budapest—Kelenföld. Az elismert természetes budai Király keserűvíz (ezelőtt Mattoni) kiviteli telepe. A fürdőigazgatóság.

HUSVÉTIKIALLITÁS KERTÉSZ TÓDORNAL

Husvétii tojások.
Tojástöltelékek. Meglepetési tárgyak. Eredeti és tréfás locsolók. Nyulacska bonbonierek. Finom illatszerek. Husvétii cikkekrol árjegyzék ingyen és bérmentve.
Kertész Tódor
Bpest, Kristóftér

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Ngyedévre 2,50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.
Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak

1 szelvény 7 kor.
1 szelvény 10 kor.
1 szelvény 15 kor.
1 szelvény 17 kor.
1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért, színtugy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-kamgarnt stb. gyári áron küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orfási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen iriss árúban.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

Minden éjjel 12 órakor legelsőrendű cabaret előadás: 48 teljesen új szenzációs ének- és táncattrakció többekköz: 6 Bravourroffs, Póli Füst, Anais Lespars, Ely Fürstenmühl, Sorolle D'Aliné, King Bailey and Girls, Várad Margit, Mla Camarotti, Emmy Schmitzer, Luty Lemyr, Cecile Jevville, Les Perez Grimaldi, Konrády Steh, Ilka de Viola, Grete Bolling, Lilly Herzog, Nelly Tobé, Marta Montera, Die 4 Domanweib rin, Romani trio, Ellen Putti, Sisters Lewis, Szabó Margit, Arany Sari, Bertsi Horner, Bogvár Böske, Sisters Deak, Mizzie Bigonie, Szondy Angela, Ely Bach, Hegyl Irén, Sisters Meiser, Antalfy Laura, Hausi Tichy, Kálemen Böske, Fodor Vilma, Réti Sándor, Elek Andor, Erdélyi Ferike. Belépődíj 1 óráig 1 kor. 1 óra után nincs belépődíj. Bal mabillé. Keringő verseny. Kukó Vincze és zenekara hajnalig muzsikál.

Lekéselt!
mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járasu órá

POLGÁR KÁLMÁN

műorásnál,
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 29. szám.
részletfizetésre is vásárolhat szigoruan szabott áron.
Javitások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldotik.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
Ma és mindennap: Kezdeté 1/2 8 órakor.
11 órakor:
CSINGILINGI.
Bohózat, irták: Glingor és Taussig. Ford. és átdolg. Steinhardt. 9 órakor:
OLVASSA A KIS UJSÁGOT!
Bohózat.
STEINHARDT és HUNYADI új kuplékkal.
Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyáru előadás. Kezdeté fél 4 órakor. Éjfel után a remek télkertben Sarkózi Pista zenekara, cabaret és tánc, belépti díj nélkül. Jegyek: d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hírsch-féle nagytársaságban és a Hungaria-fürdő pénztáránál kaphatók.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben SALAMON JAKAB és T^a cégnél Budapest, V., Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99. TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

Heti műsor:

Április hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Néopera	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Új Szinpad	Budapesti Színház	Várszínház	Uránia
4 Csütörtök	—	Az ember tragédiája	Pár si élet	Jancsi király Innocent	Leányvásár	Az a ibi	A Mari Kárpáti kaland	A rotredamei toronyőr	—	Az Ur Jézus
5 Péntek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Szombat	—	—	A dollárkirálynő	Györgyike, drága gyermek	Leányvásár	A frankfurtiak	Tavaszi mamor Kacagni — megnalni Irodalom	Mayerék	—	—
7 Vasárnap	Délután: Anyu'ale ny: Este	Rang és mód Éva bosszorkány	Szép Heléna	A kém Innocent	A kis gróf Leányvásár	Sárga lilom A rablólovag	A Mari Tavaszi mamor Kacagni — megnalni Irodalom	Bál az udvarnál Mayerék	—	—
8 Hétfő	Délután: Este: Hoffmann meséi	A vasyár s A csárzó	Cigányserzelem	Györgyike, drága gyermek Csitri	János vitéz Leányvásár	A kis lord Az alibi	Tavaszi mamor Kacagni — megnalni Irodalom	—	—	—

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közösleges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közösleges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Férjhez menni óhajt
26 éves kath. árva 180,000 vagyonnal, 38 éves francia k. a. 100,000 vagyonnal, 22 éves csinos török hölgy 100,000 vagyonnal, valamint még sok szavazogatos özvegy és hajadon. Komoly ajánlásoknak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást ad Schlegelinger, Berlin 18.

Parti-árakat
szövet- és fehérmű-árakban, bármily nagy mennyiséget, helyben és vidéken veszek készpénzért. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába „Parti-árkereskedő” címmel küldjék.

Diszkrét kedvelők
Kérjenek árjegyzéket az **Első magyar diszkrét falkolótól.** Tulajdonosa: Copony Éde Körmenen, 120 fajta tölvevű fák, lombfák, sorfák, díszcserjék kaphatók. 6168

Tisztviselő-otthon
Pensió Budapest, Szentkirály-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknak. Teljes pensió 135 kor. Ebből 42 kor. Vacsora 24 kor.

Gyorsírás és gyorsírási. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamait lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helységeinkben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás napenként. Tan-díj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Karlóthek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, **összeadó- és számlológépek kezelése.** Párhuzamosan estli tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Glogowski és Társa,** (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közvérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hezsedus Sándor-u. 7., saját épületében; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Czinre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógép-és gépkézi- és más hirdetésünkét utánzó unabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Juniperus (nemes boroviczka) 4 M-teres tartályban 11 korona bérmentve. Csemege-konzervekről árjegyzék ingyen. **Felkai konzervgyár, Barta József, Felka,** (Szepes megye.)

Kitűnő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szobadisznek. Wernli gyaloglósági fegyver 5 kor., szurony hüvelyvel 1 K. Wernli lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyral 25 K. fegyverszif 1 korona, töltény darabja 10 fill. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. **Tilier Mór és Társa** udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Sütőde
egy emeletes bérházzal együtt eladó. Legmodernebbül felszerelve, 4 kemence és villanyerőre működő dagasztó-géppel. Napi 700-800 korona forgalommal. Bővebbet Kemény Dezső, VII., Hernádu-tca 54.

Sas
szálloda, IV., Sarkantyus-utca 12. Szobák mindenkor jutányosan kaphatók.

A magyar memoár-irodalom érdekessége!
ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM
Első kötet
Ara 6 korona
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

20,000 nemes rózsza
a legkedveltebb válogatott fajokban, kétéves korával. 50-80 dm. félmagas törzs 10 db. 8 kor., 100 db. 70 kor., 90-120 dm. magas törzs 10 db. 12 kor., 100 db. 100 kor., 130-150 dm. magas törzs 10 db. 15 kor., 100 db. 130 kor., solitair 160-180 magas törzs 10 db. 20 kor., 100 db. 180 korona. Alacsony cserje és rózsatövek 10 db. 4 kor., 100 db. 30 korona. Utánvétellel szállítja **Fr. Spora, Klattau.** (Osehorország).

Nemi bajoknál
hugyosfolyás, tripper, kaikónál csak az illés-féle Santalcapenkák ez-élett **Larion Capenkák,** mint legbiztosabb orvost mindenki használja. 5 korona beki-dással ingyen post.-köl-téssel. Készíti: **Illés Antal** gyógyszerész, Szabadka, és székelykészlő **Hunnia** gyógyszerész, Erzsébet-körút 66. Budapest.

Rózsza, szegfű,
magastörzsű rózsafák, csak újdonságok, 2 éves koronával, 10 drb 20 K, magastörzsű rózsafák 2 éves koronával, csak régiek, legjobb fajták, 10 drb 16 K, bokorrózsák, 2 évesek, csak újdonságok, 10 drb 10 K, bokorrózsák, 2 évesek, csak régiek, legjobb fajták, 10 drb 8 K. Császár-szegfűk, folyton virítók, 10 drb 5-10 K. Széküldés mindenhová, csomagolás beelőrtve, bérmentve, utánvétellel. Kezeskedem biztos fogamzásért, érték vagy pótlásért, valamint gazdag virágzásért. Képes árjegyzék díjtalanul. **Krausz T.** kivitelezés, Fekete-halom, Brassó mellett.

Zongorák,
pianinók atalakitását, hosszú zongorák rövidíté-sét, hangolását, jótállással vállalom. Szerecsen-u. 33. **Kornács.** 12187

Zöld cukorborsót,
spenótot, sóskát, kárfölt, új burgonyát, öt kilót 3 koronáért szállít **Wellisz.** **Csongrád** 6176

Pianinot
vagy zongorát keresek megvételre. **Forgács,** József-körút 17. 12189

Rózsafák
Tíz darab kétéves magas rózsátó újdonságok 20 korona. Tíz darab kétéves legjobb fajok 16 korona. Tíz darab bokorrózsza 7 korona. — Kezeskedem fogamzásért, virágzásért. Szállítás utánvétellel csomagolással együtt bérmentve bárhová. Kérje díjtalan gyakorlati tanácsadót képes árjegyzéket. **Istvábn Wilk** kivitelezés, Fekete-halom 296.

Zálogcédulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csemettárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek **Kertész** ékszerész és régiségetkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45. Meghívásra jövék.

Öreg
hamis fogakat, zálogcédu-lakat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz **Wischogrod Jakab,** Akácfa-utca 45. I. 5. Le-velezőlapra jövék.

Soványág
Az egyedüli eredmény-től kísért háziorv. **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványág tartós, szép telt testidomokat nyer-nek — **Hölgyek** remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jót-állást. Vércsegyesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajo-soknak nélkülözhetet-len tápszer. Kitűnhetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. **Későnő** levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati uta-sítással. Főraktár **Bal-ázs Mór E.** Budapest, VII., Isván-ut 11. 11/1. Telefon 156-80.

Gyümölcsfa
díszfa és rózsaszárnyezék-köl ingyen szolgál **Weber** faiskolája, Békásmegyee-ren. (Budapest mellett).

Házárverés.
Pestszentlőrinczen, Üllöi-ut 17. szám alatt fekvő **Mikes** Károlyné-féle uri lakás és melléképületek-ből álló ingatlan **f. 6. Április 5-én délelőtt 11 órakor** magánál az eladni szán-dékol házánál önkéntes ár-árverésen el fog adni. Felvilágosítást addig is **Farkas Pál** zárgondnok ad. Bánatpénzt 1000 koronaa.

Kitűnő
házikoszt kapható intell-igens családnál. Esetleg házonkívül is. V., Sziget-utca 4-6. II. 25.

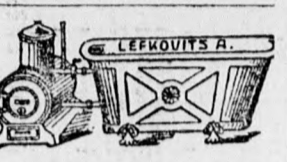
MILL' TELEP NAGYOSZ
KÖZÉPEUROPA LEGNAGYOBB SZÖLŐ-IS-KOLA-JA.

Singer varrógépek
Kerekpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók
Haban József
Budapest, Almássy-tér 14. Javításokat olcsón készít. Ké-tes árjegyzéket ingyen küld

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butor-darabokat rész-lefizetésre.
Modern lakberen-zés vállalat
Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utca 7. sz. 0 izses butor-album 1 kor.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenczy-tere 3 telomelet. Vétel és eladása **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknél, mahasoni és pal-sander butorok, uri szobák angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti sző-nyegek, csillarak. Telefon 82-13. 28598

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított **brillánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt** és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és tel-jes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Saját gyártmánya fürdőka-dak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elvál-lalok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezése-ket legolcsóbb árán.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mérlegképes
könyvelő esti foglalkozást keres. Szíves ajánlatokat „S. B.” V., Sziget-utca 4-6., II. 25. alá kérek.

Magyar harzi kanári-tenyésztő Debreczenben.

Kia madár-dékát meg tudja érteni és annak énekét föl tudja becsülni, kanári ten-yésztém ké-rese az fel és tiszteljen meg-egem rendel-ményével. Minden, mit egy madár előadni képes, legyen az lágy, mely hang, avagy csengő éres. Ami csak madáran kivá-lóan jó, tenyésztemben mindez föltalálható. A rendelt madarat mielőtt elküldöm, tudásról előbb magam meggyőződöm és ha hibás hangú, vagy rosszul énekel, nem létezik nálam, hogy en azt küldjem el. A tisztelt rendelő nyugodt lehet tehát, hogyha nálam rendel, tudom nem szorvólkár. A lakas-legkedvesebb díszfa a sző-pen eneklő kanári madár. Kanári madarakért eddig sok pénzt adunk a külföldnek. Ma már nincs szükség erre, mert a szakzerű vezetés alatt álló **Agoston magyar harzi ka-nári-tenyésztő telep** Deb-reczen Mergo-utca 9. sz. gyönyörűen fuvólzó, nemes fajú kanári madarakat szállít darabonként 14, 16, 20 és 24 ko-ronáért. Tenyészésre alkalmas remek szép nőstények darabját 4 koronáért. A szállítás a leg-nagyobb hidegben is gondosan csomagolva, szavatosság mel-lél történik. Árjegyzék és Apo-lási utasítás ingyen. Szamos elismero- és köszönőirat birtokában. A legnagyobb tenyészőttelep és székül-dési intézet.

Készpénzért
vagy hitelképes egy-ének kedvező feltéte-lek mellett szállítok tel-jes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen **olcsón** sehol nem kap modern háló-, béli-, úri és sza-lon szobákat stb. Gyö-zdőljen meg, tekintse meg zsuffolt raktárai-mat, itt jutányosan **vehet** a leggyorsrubból a legdizszebbit kivitelig minden fajta **BUTORT** **Nagy Imre** lakberendezési vállalkozó özéj BUDAPEST, Váci-körút 9. szám (Bejárát Szerceán-utca 14. I. em.) Árjegyzék in-gylen. Album 1 K.

„ÉVIKE”

Feltér alapon, elsőrendű felhár hímzés totem ajou-széli monogramm bármily betűvel 5 cm. nagy db-á 30 fillér, tucatra K 3.50. Az összeg cs 20 fillér porto utalványozása után bérmentve küldi
Berezi D. Sándor
közmunka nagyiparos Budapest, VI., Dessewffy-u. 5.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret-ben és alakban, igen ol-csón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123.
Telefon: 62-89.
Alapított 1886-ban

Feltalálók
Utmutatója szabadalmazás-hoz értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi **Aron és Molnár** szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

FATIME és SEMIRAMIS
övszer-különlegességek a világ legkíválóbb minősé-gei! Válogatott la para-gummi gyártmányok. Ele-mentesconsziszben tartállyal vagy anélkül. **Fatime és Semiramis** feltétlen bizton-ságot nyújtanak! Elszakít-hatatlannak! Több évi rak-tározó képesség! Ar tuca-tonként 6.-, 8.-, 12 kor. 20 koronát kitévő vásá-rlásnál 20% rabatt. Szál-küldés azonnal, titokiar-tás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., Korona-herceg-utca 17. szám.

1 millió gyümölcsfa
Alma 100 drb minőség szerint 25 koronától fel-jebb, körte, dió, gesztenye, őszli és kajszinbarack, cserecsnye, szilva stb. da-rabonként 1 koronától fel-jebb. 200.000 drb igen szép **disz- és sorfa** darabonként 60 fillértől feljebb. 2 millió különféle **diszbokor** 100 drb. K 15.-. 20 millió **akác és gladiola** csemete 1000 drbonként minőség szerint 12-70 kor. 15 millió **erdőcsemete:** lucz, ordei és feketeenyő, tölgy, stb. 1000 drb 3-20 kor. Fajbaromfiak és ezek to-jásai 20 legértékesebb faj-ban, valamint vadász- és díszfácánok és ezek tojás-sai. Képes főárjegyzéket kívánatra ingyen küld: **gróf Bathányi Zsigmond** uradalmi intézősége Csend-lak u. p. Ferenczyak. Vasm.